

Reggeli Ujság

16. évfolyam 194. szám

Szerkeszti
Andrée Dezső

Noviszád, 1935 augusztus 18. vasárnap

Földet ad a Reggeli Ujság

Még nem sikerült áthidalni az angol-olasz ellentéteket a párisi tanácskozásokon

Laval és Eden Rómába utaznak, hogy Mussolinit engedékenységre bírják

Párisból jelentik: Eden, Laval és Aloisi báró pénteki megbeszélése két óra hosszat tartott. Hét óra 30 perckor, az ülés befejezése után, Laval a következő nyilatkozatot tette:

— A megbeszélések során tanulmányoztuk azokat a különféle diplomáciai okmányokat, amelyek országainknak Abessziniához való kapcsolataira vonatkozóan. Ilymódon az 1906, 1925 és 1928 évi jegyzőkönyvek alapján folytattuk megbeszéléseinket. A további megbeszélések során keresni fogjuk a lehetőséget az olasz-abesszin viszály békés rendezésére.

Többet sem Laval, sem az értekezlet többi résztvevője nem volt hajlandó mondani általában

a hangulat nem nagyon bizakodó.

Francia politikai körökben úgy tudják, hogy a pénteki tárgyalások alapját az augusztus 3-án Genfben kiadott közlemény képezte. Eszerint az 1926 december 13-i megállapodás szolgálna alapul. Ezt az Etiopiára vonatkozó egyezményt Anglia, Franciaország és Olaszország irták alá. Ezenkívül más egyezmény-szövegek is szabályozzák a három hatalomnak az addis-abebai kormányhoz való viszonyát. Ezeket az okmányokat pénteken újból figyelmesen megtárgyalták, hogy megállapítsák ezek közös értelmezését és kihámozzák belőlük az új szabályzat formuláját, akár abban az értelemben, hogy szigorúan megmaradnak az eddigi egyezmények keretében, akár ellenkező értelemben, hogy kialakítsák az Olaszország részére megnyitandó terjeszkedési lehetőséget.

Az 1906. évi szerződés úgy rendelkezik, hogy

a három hatalom közül egyiknek a kormánya sem tesz Abessziniával kapcsolatosan lépést a másik két hatalommal való egyetértés nélkül. Ebben mutatkozik az első jogi akadálya Olaszország etiopai politikai törekvéseinek.

A szerződés más részeinek célja az, hogy Anglia és Franciaország gazdasági versengésének elejét vegyék. Jólétesült körökben úgy tudják, hogy a péntek délelőtti megbeszélések során mind francia, mind angol részről igyekeztek befolyásolni az olaszokat. Párisi értesülések szerint

az etiop kormány most már kész biztosítékokat nyújtani az etiopai olasz gyarmatok és az ottlő olaszok számára,

továbbá hajlandó gazdasági engedményeket adni a bányák kiaknázására, utak építésére s esetleg mezőgazdasági üzemek részére is.

Ki szegte meg a szerződést

Rómából jelenti az Avala: A Giornale d'Italia hosszú cikket közöl azokról a szerződésszegésekről, amelyeket Anglia az 1906, december 13-i hármasszerződés megkötése óta Etiopia tekintetében elkövetett. A cikk válasza a Times legutóbbi cikkére, amely Mussolinit vádolta szerződésszegéssel.

A három aláíró hatalom — írja a lap — kötelezettséget vállalt arra, hogy közös érdekeiket érintő kérdésekről egymást kölcsönösen tájékoztatják.

A lap ezután leközi annak a szerződésnek szövegét, amely Nagybritánia és a négy között létrejött és az „Abesszinian Corporation” című angol társaság alapítására vonatkozik. A társaság egymillió font alaptőkével alakult s elnöke az angol iparügyi miniszterium egyik főtisztviselője.

A társaság programja az egész abesszin kivétel és behozatal monopolizálása, utak és vasutak építése, valamint Etiopia mezőgazdasági és bányászati kiaknázása.

A szerződés azt a reményt fejezi ki, hogy hasonló koncessziót egyetlen más állam sem kap. Nagybritánia ilymódon megsértette a hármasszerződés valamennyi pontjának betűjét és szellemét.

A londoni Star azt a hirt közli, hogy az olasz gyarmatokon élő angol gyarmatosok — követségi tisztviselők kivételével — az olasz-angol ellentétek kiéleződése óta társadalmi bojkott alatt állnak.

A hivatalos jelentés

Párisból jelentik: A pénteki megbeszélésekről rendkívül szűkszavú hivatalos jelentést adtak ki, amelyből csak annyi derül ki, hogy

pénteken nem sikerült semmilyen

irányban sem lényeges haladást elérni.

A lapok utalnak arra, hogy Franciaország számára rendkívül súlyos tétért folyik a játszma, jóllehet Páris Keletafrikai kérdésben közvetlenül nem érdekelt fél. Az Echo de Paris számol azzal, hogy

Franciaországnak a tárgyalások kiemeléséhez mérten esetleg egész eddigi népszövetségi politikáját revízió alá kell vennie.

Franciaország — írja az Oeuvre — a tárgyalásokon kockára teszi valamennyi szövetségi kapcsolatát, a népszövetségre alapított politikáját, főképp pedig Angliával való szárazföldi együttműködését. A lap értesülése szerint szó van arról, hogy

Laval és Eden Rómába utaznak, hogy Mussolinit személyesen bírják engedékenységre.

Péntek este az Abessziniára vonatkozó szerződések értelmezésével foglalkoztak és kiderült, hogy

az olasz és angol felfogás között nagy úr tátong.

London mindent a népszövetségi alapokra épít fel és igyekszik Franciaországot is megnyerni ennek az álláspontnak. Jelenleg olyan formulát keresnek, amelynek alapján a tárgyalások jó mederben indulhatnak meg, eddig azonban semmi jel sem vall arra, hogy ezt a kiindulópontot már megtalálták volna. Laval, valamint a külügyminisztérium mindent elkövet, hogy a megbeszélések sikerét biztosítsa.

A Matin értesülése szerint a péntek délutáni megbeszéléseken

angol részről élénken sürgették, hogy Olaszország körvonalazza pontosabban követeléseit.

Aloisi báró a délután folyamán kétszer lépett telefonértekezésbe Mussolinival és tájékoztatta őt a megbeszélések légköréről, valamint az angol részről támasztott kívánásokról.

Bevonulnak az olasz miniszterek

Rómából jelentik: Az olasz miniszterek közül

Ciano gróf propagandaminiszter, Mussolini veje, kapott elsőnek behívót keletafrikai szolgálatra,

ahol augusztus 24-én kell jelentkeznie. A miniszter a negyedik keletafrikai bombavető repülőosztag kapitánya.

A Reuter-iroda jelentése szerint

Olaszország - az olasz-lengyel egyezmény értelmében egymillió tonna szennet vásárol Lengyelországban,

amelyért déligyümölcsöt és más termékeket szállít. A Daily Telegraph jelentése szerint a napokban óriási mennyiségű gabonát, rizst, sátorlapot és egyéb anyagokat indítanak utnak Keletafrikába.

A nők joga

Abban a nekifohászokodó készülődésben, amely a Sztojadinovic kormány politikai törvényeit megelőzi, résztvesznek a nők is és feljuttatják őket a szünetelő mozgalmukat a feminizmus elveinek propagálására. Egyik vezetőjük részletesen nyilatkozott erenézve a sajtónak és többek között kihangsúlyozta azt a szembeszökő igazságtalanságot, hogy egyetemi képzettséggel rendelkező nők nem gyakorolhatnak befolyást az államélet sorsára, míg irástudatlan férfiak politikai jogokat élveznek.

Az emancipációért folytatott küzdelem fellobbanó lelkesedésében a feminizmusnak ez a szószólója talán el is veti kissé a súlyot, amikor a nőnek több jogérzékkel tulajdonít, mint a férfiaknak és a nők szavazati jogának megvalósulásától a jugoszláv belpolitikai viszonyok gyorsabb és hatékonyabb konszolidálását várja. A nők és férfiak közéleti arravalóságának összehasonlító vizsgálata sok érvet és ellenérvet vehet fel, de ott még nem tartunk, hogy a nők politikai érrettségét a férfiaké fölé helyezhetnők. A feminista nyilatkozat tultengő öntudatosága azonban lélektanilag érthető és természetes velejárója minden felszabadulási törekvésnek, mert a magát elnyomottnak érző osztály a jogaiért kifejtett harc energiáját abból a hitből meríti, hogy célja elérése után külön eredményeket tud majd felmutatni, mint azok, akik addig fölötté uralkodtak. Am a nők polgárjogait elismerhetjük anélkül, hogy tulbecsülnők rátermettségüket a népeket és az egész világot nyomasztó problémák megoldására. Ha nem is jobbak, okosabbak és szenvedélymentesebbek, mint mi, ha nincs is több kvalifikációjuk a tárgyilagosság erényére, mint nekünk de méltán panaszkodják a jogelosztásnak azt az aránytalanságát, amely egy egyetemet végzett nőt egy analfabéta férfinál alsóbbrendű politikai lényé szorít le.

A feminizmus egyik alkotórésze annak az ideológiának, amely a multszázad demokratikus felhajnalodásában a közéleti célkitűzéseket áthatotta. A népuralom kivívására törő áramlat a gyengék és jogfosztottak minden kategóriájának felemelését beiktatta programjába. Rabszolgaság eltörlése, jobbság felszabadítása, zsidók emancipálása és recepciója, munkások feljogosítása önvédelmi szervezkedésre és nők egyenjogúsítása ugyanegy mentalitás méhében fogantak. Mint ahogy ugyanegy világszemlélet az, amely a régi liberális és demokratikus megoldások revízióját írja elő. A háboru után beállott gazdasági és szociális vonaglások között súlyos válságba zuhant a multszázad ideáljaiba vetett hit s az egyének a közönséghez való viszonya gyökeres ártértekelésen ment keresztül. A demokrácia ellen, amelynek vezérgondolata, hogy a népek a maga teljes szabadságot élvező egyéni útján döntően irányító szerepet kell betöltenie a kormánnyal szemben, heves ostromot indított a Führer-elvben kiescsosodó új felfogás az egyéni szabadság tetemes korlátozásának egy kimagasló központi egyéniség akarásával szentesített szükségességéről. Ez az új irányzat nem tűr semmi olyan megmozdulást, amely a nép nagy egységén belül egyes csoportok vagy osztályok szempontjait helyezi előtérbe és tagadja mindazoknak a jelszavaknak jogosultságát, amelyek a szabadság, egyenlőség és testvériség eszmeköréből röppentek fel. Abba a komplexszumba, amelyet a demokrácia ellen pártot ütő elmélet ki akar menteni az ugynevezett forradalmasításból, beletartozik a nőkérdés is. A nő legyen a család védőangyala, érdektudó ne terjedjen túl az otthon falain és akarata ne nyuljon olyan jogok után, amelyek birtokában eltántorodhatik szent kötelességei teljesítésétől. Hozzájárul ehhez az erősebbik nem katasztrófális munkanélkülisége, amely miatt a férfiak a nem kívánatos női konkurrencia emeltyűjét látják a feminizmusban.

Abban a nagy megrázkódtatásban, a

LIPCSEI ŐSZI VÁSÁR 1935

augusztus 25-től 29-ig

60% kedvezmény a német birodalmi vasutakon

Mindenajta felvilágosítást ad:

Beogradban: a Lipcsei Vásár képviselője, Knez Mihajlova 35, telefon 24-311
 Beogradban: Milan Lujanovic, Knez Mihajlova 33
 Noviszadon: Rumpier Mihály igazgató, Habag-ház, telefon 26-53
 Szubotica: Konrath K. igazgató, Aleksandrova 6
 Petrovgradon: Weiserschan János, Aleksandrova 16
 Zágrebben: W. Erken, Starcevićev trg 6
 Ljubljában: Ing. G. Toman, Tyrševa cesta 33
 Szarajevóban: Petar Jurisica, Aleksandrova 52
 Szpiltben: M. Janković, alkonzul és Szkoplyában: Nikola Baubin, Brzakova 5.

Albániában teljes a rend és nyugalom

Tiranából jelenti az albán távirati iroda fierieci eseményekről: Néhány alsóbb rendű csendőrtiszt, akikhez 25 csendőr is csatlakozott Fieriben lázadást szítottak az állami hatóságok ellen. A város elfoglalása után, a lázadók Ljusna felé indultak. A lázadásról idejében értesített csendőrség nagyobb erőt vont össze és Ljusnánál megtámadta és szétzavarta a felkelőket.

A kormánycsapatok ezután minden vér nélkül helyre állították a rendet. A lázadás egyetlen halálos áldozata Giljardi tábornok volt, aki nem tudott semmit a fierieci lázadás-

ról és Pojanába ment, ahol a lázadók meggyilkolták.

Az egész országban a legteljesebb rend és nyugalom uralkodik. A lázadók nagyrésze már a hatóságok kezei között vannak. A főbiket az illetékes hatóságok keresik és ezek letartóztatását minden pillanatban várják.

Öfelsége Zogu király elleni merényletről szóló hírek teljesen légből kapottak és nélkülöznek minden alapot.

Az albán kormány cáfolja azt a hírt is, hogy Aranitas tábornok és hatvan katona elesett volna a lázadókkal vívott harcban.

Davidovics Ljuba bizottságot nevezett ki a demokratapárti újjászervezésére

A kormánytámogató radikális közösség megalakulása után a demokrata párt is hozzálat a régi pártkeretek újbóli feltámasztásához. Davidovics Ljuba, a párt vezetője

a párt újbóli életrekkeltése céljából egy bizottságot nevezett ki, amely mint a párt ideiglenes végrehajtóbizottsága elvégzi a pártkeretek kiépítési munkáját.

Ennek a bizottságnak a tagjai többek között

Groll Milán és dr. Ribár Iván. A bizottság hamarosan megkezdi munkáját.

VOJVODINAI KÉPVISELŐK
A MINISZTERELNÖKNÉL

Szombaton dr. Sztojadinovic Milán miniszterelnököt felkereste egy vojvodinai képviselőkből álló küldöttség, amely a miniszterelnöknek előterjesztette a Vojvodina kívánóságait. A miniszterelnök teljes jóakaratu támogatásáról biztosította a képviselőket.

Lemondott a szuboticali kereskedők egyletének elnöke

A szuboticali kereskedő egylet legutóbb választotta meg az adókvető bizottságba négy tagját, névszerint: Sztipics Másót, Pendsics Gyorgyet, Terzin Dusánt és Kalmár Imrét. A választást a kamaránál megfélebbezte Fiszter Gusztáv a kereskedők egyesületének elnöke, még pedig formai okokból, mert a négy delegátus megválasztásánál a felügyelő bizottsági tagok nem választottak.

A kamara helyt adott a felebbezésnek és az említett formai oknál fogva megsemmisítette a négy tag választását. A kamara döntése már csütörtökön este megérkezett szuboticalra és ezért Fiszter Gusztáv elnök pénteken délután 2 órára ülésre hívta össze a kereskedő egylet vezetőségét. Az ülés, amely délután 2 órától este 7 óráig tartott igen élénk lefolyású volt. Először arra vonatkozólag vitatkoztak, hogy a felügyelő bizottság

tagjai szavazhatnak-e a választáson, majd Fiszter Gusztáv javaslatára ismét szavaztak,

de ekkor is az előbb megválasztott négy tagot választották be az adókvetőbizottságba. Fiszter Gusztáv ezeket után betegségére való hivatkozással, írásban benyújtotta lemondását a kereskedői egyletben viselt elnökségéről és igazgatósági tagságáról. A lemondást az igazgatóság egyhangulag tudomásul vette.

Fiszter Gusztáv miniszteri biztosi minőségben került, a Lloyd élére, majd ennek felosztása után a kereskedő egyletnek is miniszteri biztosa volt és így választották meg elnöké. Lemondása nagy feltűnést keltett Szubotican. A kereskedők egyletét ideiglenesen Nikolics Bozsidar alelnök vezeti.

mely magának a demokráciának is a létalapját fenyegette, természetszerűen problematikussá váltak mindazok a vívmányok is, amelyek gyökerei a demokrácia életnedveiből táplálkoztak. Amikor pedig a demokrácia kezd ismét szilárdabb talajt érezni a lába alatt, megindul a munka mindazoknak az intézményeknek alátámasztására, amelyek a demokrácia függvényei.

A jugoszláv politikai élet megelevenedésével az ország feministái is sikraszállnak, annál inkább, mert a választójog nálunk eddig még a nőknek csak jámbor óhaja volt. Akárhogy üt ki a legközelebbi választójogi reform, annyi bizonyos, hogy a jugoszláv nőmozgalom nem szorul le a napirenről mindaddig, míg az ország dolgozó női választójogot nem nyernek.

Hatévi fegyházra ítélték a bácskatopolai gyilkos telepest

A szubotícai törvényszék szombaton délelőtt tárgyalta a bűnpert

A nyári szünet után szombaton délelőtt tartották meg az első bűnügyi főtárgyalást a szubotícai törvényszéken. Az első tárgyalási napon Tásziás Alekszandar törvényszéki elnök ötös tanácsa Dimitrovics Milán 47 éves bácskatopolai telepes felett ítélték, aki ez évi május 16-án Bácska Topolán leszurta Vadócz Lajos malomtulajdonost. Vadócz öt nap múlva a szubotícai kórházban belehalt sérüléseibe. Az államügyészség Dimitrovicsot előre megfontolt szándékkal elkövetett emberöléssel vádolta.

A vádat Milicsevics Ivó államügyész képviselte, míg a vádlottat, aki május 22-ike óta vizsgálati fogságban van, Grabovac Pavle szubotícai és dr. Sztakics Labud bácskatopolai ügyvéd védte. A vádlott a főtárgyaláson nyugodtan viselkedett és azt hangoztatta, hogy tettét önvédelemből követte el.

Dimitrovics Milán elmondotta a bíróság előtt, hogy ötven métermázsas kukoricát adott el a Vadócz-malomnak, de nem tudta az egész mennyiséget leszállítani, mert anyja, akivel közös földje van, nem akarta a termést átengedni. Ezért a kritikus napon csak kilenc métermázsas kukoricát vitt be a malomba, amiből nézeteltérése támadt Vadócz Lajossal. A malomtulajdonos azt követelte, hogy szállítsa le az egész lekötött mennyiséget, míg ő azt kívánta, hogy Vadócz a leszállított kukoricáért fizesse, ki neki a napi árat. Minthogy a malmos nem akart fizetni, ő panaszra ment a község-házára, ahonnan a fősolgabíróra utasították. A hatóságok intervenáltak is Vadócznál, a malomtulajdonos azonban nem volt hajlandó az ügy békés elintézésére. Emiatt

rendkívül felizgult és erélyesen követelte a pénzt Vadócz Lajostól, aki erre arculütötte és intésére a malomban tartózkodó alkalmazottak lapáttal támadtak rá.

A vádlott, — mint állítja — védekezésből kést rántott és megszurta a mérnököt. Dimitrovics tagadta azt, hogy előre készült a gyilkosságra és állandóan azt hangoztatta, hogy őt támadták meg Vadócz emberei.

A bíróság tanuként elsőnek Topola község elnökét, Markusev Milánt hallgatta ki, aki elmondotta, hogy a gyilkosságot megelőzően Dimitrovics valóban nála járt a község-házán és panaszt tett, hogy Vadócz nem akarja kifizetni a leszállított kukoricát. A tanu a telepest a solgabíróhoz küldte és azt tanácsolta neki, hogyha Vadóczal nem tud megegyezni, ügyét vigye a bíróság elé. Később a községi elnök találkozott a malomtulajdonossal és ekkor neki is azt ajánlotta, hogy az ügyet békésen intézzék el Dimitrovicsal, Vadócz azonban kijelentette, hogy nincs szüksége tanácsra. A vádlottat nyugodt természetű, rendes embernek ismeri, míg a meggyilkoltról és családjáról tudja azt, hogy mindig önfejűek voltak.

Szuzan Mirkó volt bácskatopolai községi tisztviselő a következő tanu, aki elmondotta, hogy a kritikus napon Dimitrovics neki is panaszkodott, hogy Vadócz nem akarja kifizetni a kukoricáját, mire a tanu elment Vadóczékhöz és ott özvegy Vadócznének azt tanácsolta, hogy békésen rendezzék az ügyet.

Özvegy Vadócz Etelka, a meggyilkolt édesanyja, talpig feketében lép a bíróság elé. Az izgalom annyira erőt vesz rajta, hogy csak űlve tudja megtenni tanuvallomását.

Özvegy Vadóczné a bíróság előtt elmondotta, hogy fia kukoricavásárlásáról semmit sem tudott, a gyilkosság napján azonban a malomban volt, ami-

kor Dimitrovics ott megjelent és kiabálni kezdett.

Minthogy nem tud szerbül és nem értette meg, hogy miről van szó, azt mondotta Dimitrovicsnak, hogy jöjjön később, amikor a fia is ott lesz.

A vádlott erre még erőszakosabban lépett fel, úgy, hogy kénytelen volt előle az udvarra menekülni.

Az alkalmazottak közbelépésére ekkor Dimitrovics eltávozott. A tanu még annyit tud, hogy a vádlott később visszatért, de arról nincs tudomása, hogy a gyilkosság előtt közvetlenül mi játszódtott le fia és Dimitrovics között.

— Ha tudom, hogy mi fog bekövetkezni, inkább mind az ötven métermázsas árát kifizettem volna a vádlottnak — mondotta zokogva özvegy Vadóczné, majd az elnök kérdésére, hogy kíván-e kártérítést így válaszolt:

— Mit csinálják a kártérítéssel? Nem kérek semmit, de

a fiam életéért ő is az életével fizessen!

A bíróság tanuként hallgatta még ki Bencsik Lajost, Utasi Mihályt és Kovács Ferencet, a malom volt alkalmazottait, akik egybehangozóan azt vallották, hogy a vádlot-

tat senki sem bántalmazta. A legnagyobb fontosságu volt Kovács Ferenc vallomása arról, hogy Dimitrovics több lépés távolságból vetette rá magát az íróasztal mellett nyugodtan álló Vadóczra és késsel melbeszurta a malomtulajdonost.

A meggyilkolt fivére Vadócz László az esetről csak annyit tud, hogy ő kötötte meg az üzletet a vádlottal, a gyilkosság napján azonban nem volt otthon és így nincs közvetlen tudomása a történetekről.

Dr. Rukavina Joszip törvényszéki orvosszakértő terjesztette elő ezután szakvéleményét, majd a bíróság ötperc szünetet rendelt el. Utána Grabovac védő indítványozta, hogy a bíróság tanuként hallgassa ki Alekszandart, b.-topolai csendőrőrmestert, aki Vadócz Lajost halála előtt kihallgatta, az államügyész azonban ellenezte az indítványt, amelyet a bíróság elutasított. Ezután elhangzottak a perbeszédék, amelyeknek során Milicsevics államügyész súlyos büntetés kiszabását kérte, mert Dimitrovicsot senkisék támadta meg, hanem beigazolást nyert az, hogy szándékosan gyilkolta meg Vadócz Lajost, hogy jogtalan követeléséhez jusson. Grabovac Pavle és Sztakics védők ezzel szemben enyhe ítéletet kértek arra való tekintettel, hogy a vádlott tettét felindult állapotban követte el és nem nyert igazolást az, hogy gyilkolni akart.

A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette ítéletét, amely szerint

Dimitrovics Milánt szándékos emberölésért hat évi fegyházra ítélté.

A büntetés kiszabásánál enyhítő körülménynek vette a bíróság a vádlott büntetlen előéletét, beismerését és megbánását, valamint azt, hogy négy gyermek apja. Az államügyész súlyosbításért, a vádlott pedig az ítélet enyhítéséért felebezett.

—o—

A katolikus hívők megakadályozták a münsteri püspök letartóztatását

Párisból jelentik: A La Croix című lap a következőket írja: Amikor legutóbb Bauer, a német új pegánység egyik hangos hirdetője Münsterben propagandagyűlést akart tartani,

a katolikusok „Éljen Krisztus király!” kiáltásokkal fogadták, majd a Te Deum elnevelésével megakadályozták a beszéd megtartását.

A rendőrség emiatt Gahlen münsteri püspököt le akarta tartóztatni.

A püspök engedélyt kért, hogy átöltözhessen és néhány perc múlva teljes püspöki díszben, süveggel, pástorbattal, mellén aranykeresztel, ujján a püspöki gyűrűvel jelent meg a detektívek előtt

és így szólt:

— Mint püspök megyek a fogságba.

Az időközben összegyűlt katolikus hívők izgatott magatartása miatt a letartóztatást nem merék foganatosítani.

Ujévi köszöntés: névjegyborítékban ötezer dinár

Egy vádlott állomásfőnök, aki a nasicei vállalatól nem kapott ajándékot

A nasicei ügy pénteki tárgyalásán folytatták a megvesztegetéssel vádolt állami hivatalnokok kihallgatását. Begovics Braniszláv a nemilai állami erdőigazgatóság volt főnökét az ügyészség azzal vádolta, hogy két ízben 5—5000 dináros ujévi ajándékot fogadott el a nasicei vállalatól. Begovics ezt hevesen tagadta, mire szembesítették Sohr Stjepan vádlottal, a nasicei vállalat begovháni igazgatójával, aki kijelentette,

hogy 1933. és 1934. ujéve alkalmával névjegyborítékban 5—5000 dinárt küldött Begovicsnak.

Begovics Sohr vallomása alatt idegesen folyt az ajándék, hogy Sohr valótlanul mond. Sohr erre végül is izgatottan kifakadt:

— Nem értem, hogy az urak miért nem ismerik be, hogy pénzt kaptak...

Sohr kijelentette még, hogy husz évi szolgálat alatt a nasicei vállalat,

rendesen adott minden érdekelt állami tisztviselőnek ujévi ajándékot

és ők valamennyi esetben el is fogadták azt.

Kihallgatatták Gyungyerovics Mladen volt zenicei járási fősolgabíró is,

akit az ügyészség azzal vádolt, hogy 1000 dináros ajándékot fogadott el a nasicei vállalatól.

Gyungyerovics ezt tagadta, mire az elnök felolvasta a nasicei vállalatnak azt a titkos jegyzékét, amelyben pontosan feltüntették, hogy melyik tisztviselőnek milyen összegű ajándékot adtak.

Gresman Anton volt állomásfőnököt szintén megvesztegetéssel vádolta az ügyészség. Gresman ezt a leghatározottabban tagadta és

Baumgartner, a nasicei vállalat egyik igazgatója általános meglepetésre megerősítette a vádlottnak a védekezését. Kijelentette, hogy Gresman részére szintén akartak ajándékot adni, de aztán ettől elálltak, mert Gresman a vállalatnál szerben igen szigorú volt és sokszor okozott kellemetlenséget.

VASÁRNAPI LEVÉL

(SZEGEDRŐL)

Mostanában, ha két ember találkozik, azt kérdezik egymástól: Már volt, vagy csak eztán megy? Ami természetesen a szegedi utra vonatkozik. A következő alkérdés: Van már utlevele, illetve, van még utlevele? És ebből következik a legfontosabb: Kifizette az adóját?

Ha aztán mindez rendben van, akkor következik a műszaki kivétel. Ki vinne el autón Horgosra? Így szól az időszerű körkérdés. Ennél aztán kiderül, hogy baráti körünkben milyen kevés embernek van autója, illetve milyen kevés barátunk van autós körökben, valamint az is, hogy az ut, amin ők maguk tegnapelőtt és holnapután még 80 km. sebességgel robogtak, milyen rossz és hasznavehetetlen, amint minket kell fuvarozni rajta: „Igazán, nagyon szívesen, bár mikor, de hát ilyen uton, beláthatod... hidd el, neked sem volna kellemes...”

Természetesen belátjuk, köszönjük szépen és megyünk vonattal, amely mindenkihez egyformán kedves, ezzel szemben akkor indul, mikor ő akar, jelen esetben két órával hamarabb, mint ahogy az összekötés céljából szükséges.

Szerencsére Horgos mondain hely, a Drach vendéglő a művelt családok találkozó helye. És az a jó, hogy nemcsak a Szubotica felőli utasoknak kell várni, hanem a Szeged felőlieknek is és egy-kettőre kialakulnak a bridge partik.

Játékkal gyorsan mulik az idő és még alig van ki a három robber, máris indul a vonat.

★

Egész Szeged egyetlen nagy vendéglátó család. Olyan, lakodalmos ház hangulata van a városnak. Készülődés, sürgés-forgás, ismerkedés, bemutatkozás. Senkisé tudja a másiktól, vendég-e vagy gazda. Ki, kinek rokona, de mégis egybekapcsolja valamennyit, vidám, várakozó hangulat, a közös program és cél.

Aki ma Szegedre utazott, az nem azért ment, hogy ügyes bajos dolgát intézze. Az mind örülni, élvezni, szépet látni ment, az két-három napra gondtalan és jókedvű akar lenni. Ez a hangulat adja meg a város jellegét ezekben a napokban.

A szegediek valóban azt nyújtják vendégszereteten, amit a minden országok elemi iskolai olvasókönyvei, valamennyien a maguk népének hagyományos, legsajátabb tulajdonságának neveznek és amivel rendszerint nem is találkozunk máshol, mint az olvasókönyvekben.

Nemelyik házban hat szállóvendég és tizenkét ebédvendég is van. Tréfás panaszszal vagy dicsekvéssel mesélik ezt egymásnak a szegediek. Turnusokba osztva hívják a vendégeket, minden előadásra új csoport érkezik.

— Ma szabadnapos vagyok — ujságolja kárörvendve egyik kényelmesen strandoló háziasszony hazasiető barátnőjének. — A tragédiások tegnap elutaztak és az operások csak holnap jönnek.

A vendégszereteten túl valami lelkes lokalpatriotizmus készíti a szegedieket arra, hogy a maguk módján fellendíték az előadások sikerét és lehetővé tegyék, hogy a szállóak befogadóképességét messze felülmúló tömegeket fogadhasson be a város. Ezért találunk még a klinikai különszobákban is egészséges és vidám, hajnalban hazakerülő lakókat.

Ez alól a városi kötelesség alól az sem vonhatja ki magát, aki meggyőződés, vagy vérmérséklete szerint, kevésbé lelkes. Mindössze azzal enyhíthet a bajon, hogy jóelőre meginvitálja kedvesebb barátait és ezzel elejét veszi a kellemetlenebb vendégek rohamának, akik a jelentkezéskor már kiakasztva találják a házon a „megtelt” táblát.

De nemcsak abban áll a házigazda tiszt sége, hogy vendégét elhelyezze és táplálja. A vendég szórakozni is akar és minthogy minél jobban megy dolga, annál telhetetlenebb, tehát nem éri be azzal, amiért jött, az előadással, hanem előtte is, utána is program kell neki.

A szegedi háziasszonyok ezt is vállalják. Bámulatossá beosztással ráérnek a vendégeikkel uszodába, Ujszegedre, cukrászdába, kávéházba menni. Itt aztán a házigazdák is porondra lépnek. A legpetrezselymesebb lányok, a táncból régen elszakított gardedámok, Szegeden egyszeribe kapós táncosnőkké lettek. Egymás vendégeit is mulattatni, lovagias megállapodás a szegedi házigazdák közt, akik valamennyien felfüggesztik ezekben a napokban megszokott bridgepartijukat és felcsapnak udvarlónak, táncosnak, idegenvezetőnek.

Éjjel után, mikor ebéd és vacsoragon dok elintéződtek és az utolsó diványt, matracot és (ahogy tréfálkozva mondtuk:) szalmát is megágyazták, új feladat vár a szegedi vendéglátókra. Az idegen ugyanis előadás után mulatni akar. A híres szegedi mulatövirtust kell tehát bemutatni, a most divatos kecskeméti barackpálinkával, cigány-nyal és táncal.

Nincs hiány ebben sem. A szegedi asszonyok nemcsak kitűnő háziasszonyok, de inni, dalolni, cigányozni is tudnak, ha kell a vendégek kedvéért.

Olykor egy-egy házigazda busan összenéz az agyonfáradt pincérrel, mindkettő ugyanazt gondolja: Szép dolog ez, de még szebb lesz, ha túl leszünk rajta.

A beszélgetések tárgya, azok számára is, akik már látták, azoknak is, akik ezután nézik meg: az előadások. Tárgyilag bíráló váltakozik lelkes elfogultsággal, kákán csomót keresés komoly hozzáértéssel. Az előadáson kívül van egy még izgalmasabb tárgy is: az időjárás. Lesz-e eső vagy nem? Kedvez-e az Isten a szabadtéri játékoknak? Ez a legizgalmasabb vita.

A Mascagni-bemutató napján, estefelől füllesztő meleg lett. Nyugtalanítóan fojtó meleg. A Santuzza nagy áriájába vágott lele egy vészujjölő szélroham. Izgalmas várakozás volt. Az olasz falu papirháza varognak a szélben, a cremonai zászlók csapkodva lobogtak, itt-ott pár csepp eső ijesztgetett, de mire az előadás beveződött minden elesenedett. Éjjel kettőkor kezdődött csak a nagy eső, ami azonban már kedvezett a mulatóknak, legalább öt óránál előbb nem mehettek sehonnán sem haza.

Másnap a szokottnál zöldebbek és üdebbek voltak az ujszegedi fák és az ujszegedi rózsákert. Ezer és ezer rózsá virágozik Ujszegeden és micsoda fák! Itt kellene szabadtéri előadást rendezni, valami pogány pásztorjátékokat, vagy Szentivánéji álmot.

Nos, egyelőre beérjük a Dom térrel. A kapuk előtt sátrakban árulják az idegennek való emléktárgyat: mézeskalácsot, faragott háziipari ecsebecsét, szegedi papucsot.

Előadás előtt még hamar vásárolnak. Az ezüst szandál lekerül és az estélyruhás hölgy fellábon állva, papucsot próbál.

Paprikát is árulnak itt, piros paprikagyümölcsöt utánzó szóróban. Eredeti emléktárgy külföldinek.

Bent a téren hullámozik a tömeg. Csodálatosan, a leghátsó, legolcsóbb helyeken is jó polgári közönség. A ruhák persze a legkülönbözőbbek. A filléres vonat vászonkosztűmös utasa restelkedve nézi a hosszú muszlinruhát, a rókakeppet: Estélyi ruhát kellett volna hozni! — sóhajtja. Úgyanakkor a muszlinruhás irigykedve fordul a vászonkosztűm után: Milyen butaság volt annyit csomagolni — gondolja — lám, megfelelt volna a kosztűm is.

3'- dinár 1 tubus

Soadont-fogkrém

a SOA-drogériában

De aztán sötét lesz a nézőtér, a Dom előtt lassanként csilogni kezd az angyalok ezüst szárnya, szemben a tér másik végéből felzug a harsona, amit a sötét háztetőn vezényel világító karmesteri pálcával az égi seregek dirigense.

Vászonkosztűm és estélyruha egyformán elfelejtik hol vannak, már nem gondolnak semmire, a csodálatos képek kiragadnak a valóságból, a képzelet felszabadul, újra lenyűgöz a nagy miszterium és a lelket elfogja Madách költészetének varázsa.

LUCIA

Petrovgrádon sincs elég iskola

Valamennyi petrovgrádi középiskolának régi égető problémája a tanteremhiány, amely miatt a tanulók egy előmeneteli, mint egészségi tekintetben sokat szenvednek. Az iskolai hatóságok már számos esetben fordultak az illetékes hatóságokhoz, és kérték a probléma rendezését, de ígéreteken kívül egyebet sohasem kaptak.

Ujabbán a vegyespolgári iskolai Iskola és Otthon egyesületének elnöke Lallier Kornél fordult beadvánnyal a város vezetéséhez, amelyben feltárja a polgári iskola súlyos helyzetét, amely a tantanteremhiány miatt állott elő. A beadvány szerint az iskolának az elmúlt iskolaévben 580 tanulója volt, akik tíz tanteremben nyertek elhelyezést a következőképpen: I. a. 72, I. b. 68, I. v. 67, II. a. 63, II. b. 70, II. v. 56, III. a. 59, III. b. 59, IV. a. 36, IV. b. 41, tehát a negyedik osztály két tagozatán kívül az összes tanterem teltszfoltak voltak, ami természetesen a rendszeres előmenetel rovására ment. A kézimunkaórákat és hittanórákat a tanteremhiány miatt pincehelyiségekben tartották, amelyeknek fojtó, dohos levegője a tanulók egészségét rongálta.

A vegyespolgári iskola épületében két tantermet a leánypolgárinak engedtek át. A vegyespolgári Iskola és Otthon egyesülete most kéri a város vezetését, hogy ezt a két tantermet engedje át a vegyespolgárinak, mert a leánypolgári tanulóinak a száma csak a fele a vegyes polgári tanulóinak és így elegendő nekik a leánypolgári épületben levő tanterem.

Amennyiben a városvezetéség helyt ad a kérésnek, úgy a vegyespolgári tanterem problémája ideiglenesen rendezve van, de csak ideiglenesen, mert a tanulók száma, amióta a gimnáziumi felvételi vizsgákat bevezették, évről-évre növekedik. Az elmúlt iskolaévben 70 tanuló végezte el a negyedik osztályt, míg az idén az elsőosztályba mintegy 200 új tanuló iratkozik, úgy hogy a tanulók száma százharminccal 700-ra emelkedik.

A vegyespolgári iskola igazgatója elhatározta, hogy amennyiben nem tesznek eleget az iskola és otthon egyesület kérésének, úgy csak annyi tanulót vesznek fel az idei tanévre, amennyit a rendelkezésre álló tantermekben el tudnak helyezni.

Az Iskola és Otthon egyesület kérte, hogy a városi képviselőtestület iskolabizottsága sürgősen tárgyalja le a beadvány ügyét, mert az új iskolaév kezdete közeledik.

—o—

Szerencse fel!

Holnap délután hat óráig fogadjuk el a szelvényeket – Nagy kereslet a szelvények iránt és magasra szökkent az árfolyamuk

A Dunabánságban bizonyára még semmiféle újságakció iránt nem nyilvánult meg olyan hatalmas érdeklődés, mint a Reggeli Ujság ajándéksorsolása tekintetében. Csak most, a szelvénymegjelenés beszüntetése után és közvetlenül a beküldési határidő előtt látszik meg, hogy milyen hatalmas érdeklődés kísérte ezt az akciót. Nap nap után a szelvények százait hozzák fel személyesen a szerkesztőségünkbe és a reggeli posta is derekasan kitesz magáért:

nagy zsákokban kell elhozni a szerkesztőség címére érkező leveleket, amelyek legnagyobb részben szelvényeket tartalmaznak.

Az érdeklődés komolyságára jellemző, hogy nagyon sokan ajánlott levélben adják fel szelvényesomagukat és most az utolsó napokban az ajánlott szelvényesomagok száma néha megközelíti a százat is. Az ajánlottlevélben való küldés felesleges elővigyázatosságnak mondható.

mert az egyszerű levélként az ország legtávolabbi részében feladott leveleket is pontosan megkapjuk.

Érdekes, hogy sokan különböző babonás tettel akarják maguk felé fordítani a szerencse kegyét. Vannak olyanok, akik titkos szerencsejeleket rajzolnak minden szelvény sarkába, mások viszont hajszálat, kémenysepről kitépett sörtét dugnak be a szelvények közé, hátha ezekben a csekély tárgyakban megbotlik a gyorsan forgó szerencse...

Mások viszont teljesen gondtalanul bának a szelvényesomagokkal. Sokan annak ellenére, hogy már számos ízben megírtuk, hogy minden szelvényt ki kell tölteni, csak a legfelső szelvényre írják rá a nevüket és a többit üresen hagyják. Természetesen azért az ilyen csomagok sem vesznek el a beküldők számára,

mert kiadóhivatalunk szelvényrendelési osztálya mind a száz szelvényt lekiismeretesen küldi a beküldő nevére.

Még mindig sok olyan szelvénygyűjtő akad, aki a szelvényesomag átadásáról nyugtát kér. Ezeknek megmagyarázzuk azt, hogy miért nincs szükség nyugtára. Hiszen ha adunk is nyugtát és történetesen nem nyert az illető, akkor a nyugtával sem bizonyíthat.

ja, hogy nyernie kellett volna. Azt pedig, hogy átvesszük a szelvényt, az illető maga is láthatja. A sorsolási mód olyan, hogy abban a legaggodalmasabb gyűjtő is megbizhatik. Ugyanis nem szám játszik, hanem maga a gyűjtő által kitöltött, a saját nevével ellátott szelvény. Itt nem fordulhat elő semmiféle tévedés.

Azoknak, akik a nyugta elmaradása miatt aggodalmaskodnak, megmutatjuk a szelvények elraktározásának és a sorsolási urnába való elrendezésének módját és ez még a legaggályosabb gyűjtőt is megnyugtatta. A szelvényesomagokat külön tisztviselők kezelik, akik

az átvétel után kiveszik a csomagból azt az egy szelvényt, amely belekerül a sorsolási urnába.

Ezt a szelvényt gondosan összehajtogatják, vignettával átragasztják és így raktározzák el. A többi 99 szelvényt újra átkötik és sorrend szerint elrakják a ládába.

Mint már több ízben megírtuk,

szelvényesomagokat legkésőbb augusztus 19-én este 6 óráig fogadjuk el, tehát mindenki igyekezzék eddig a dátumig eljuttatni hozzánk szelvényeit.

Érdekes megemlíteni, hogy amióta a Reggeli Ujság nem hoz szelvényeket, azóta a szelvények ára igen felment. Szerinte az egész Vojvodinában valóságos tőzsdei módon keresik és adják a szelvényeket.

Az árfolyama pedig egyre emelkedik, mert természetesen már csak nagyon kevés kitöltetlen, szabad szelvény van forgalomban.

Sok helyen már 75 parát adnak 1 szelvényért, de megessett az is, hogy az egyik városban — dinárjával vásárolták össze a szelvények darabját. Aki tehát jól spekulált, az még így is, a sorsolás nélkül is szerencsésen járhat.

A sorsolástól már csak néhány hét választ el bennünket és akkor végleg eldőlt, hogy kinek kedvez a szerencse. Mindenesetre, aki nem nyer (sajnos, bármennyire is szeretnők, nem nyerhet mindenki) az sem fizetett rá a szelvényekre, mert külön kiadása nem volt rá hiszen egy olcsó és tartalmas, érdekes lap mellé ingyen kapta azokat.

Tehát: Szerencse fel!

Három kikindai kerékpáros két hét alatt 1700 kilométeres utat tett meg

Kikindán nagy szenzációként hatott annak a három vállalkozó szellemű kerékpárosnak szerencsés visszatérte, akik tizen-négy nap alatt tették meg az utat Kikindától a dalmát tengerpartig és vissza.

Tullies László, a közismert mechanikai üzlet tulajdonosa, Berger Tibor magántisztviselő és Klein Ferenc mechanikus vállalkoztak a kétségtelenül szép, de veszélyes kerékpárturára és napi 90–120 kilométeres átlagteljesítménnyel szerencsésen tették meg a mintegy 1700 kilométeres távot.

Kikindáról Noviszádon, Vinkovcra, Bródon, Banjalukán, Jajicén, Szpliten és Omiszen át érkeztek Makarszkára, ahonnan rövid pihenő után Mosziárt és Szarajevot érintve érkeztek vissza Kikindára.

A merész kerékpárosok elbuzgósították a hozzá utat igen kedvező éghajlati körülmények között tették meg, a túrájuk is jól bírták a túrát és valójában a helyen a lakosság nagy szívélyességgel fogad-

ta őket. A túra legnehezebb szakasza Hercegovina volt, ahol sokat szenvedtek vízhiány miatt.

A sikeresen megtett túrán felbuzdulva a kerékpárosok elhatározták, hogy a jövő évben kerékpáron fognak „átrándulni” Berlinbe az olimpiászra.

A francia szükségrendeletek egyensúlyba hozták a költségvetést

Párisból jelentik: A francia pénzügyminiszter a legújabb francia szükségrendeletek hatásával foglalkozva, kijelentette, hogy a rendeletek máris éreztetik kedvező hatásukat.

A költségvetés összegét 47 milliárd frankról 42 milliárd frankra csökkentették s ezzel egyensúlyba is hozták.

A vasutak költségvetésében mutatkozó hiányt is tetemesen csökkentették. A takarékpénztáraknál a befizetések összege meghaladja a kifizetések összegét és a leszámítolási kamatlatot 6 százalékról 3 százalékra mérsékeltek. A pénzfelhalmozás lassanként megszűnik.

HALLÓ.

BERLIN. A württembergi államrendőrség több járásban betiltotta a katolikus legényegyletek működését és vagyonukat elkobozta. A Frankenben levő Hungerberg katolikus gyermekegyesületet is feloszlatta a rendőrség.

Bukarest. Az ügyészség elkészítette a vádiratot a huszonötmillióval valutasempesztési ügyben. A vádat öt személyre terjesztették ki, közöttük van Iliescu, a szenátus alelnöke és egy rendőrfelügyelő is.

PRÁGA. Stepanek mérnök, aki Priekopa közelében Atilla sírját keresi, hosszas munka és nagy költségek árán nagy területet kiásított. Tegnapielőtt földcsuszamlás következtében egész munkája semmivé lett, mert a leomló föld betemette az eddig kiásított részeket. Stepanek minden vagyonát ráköltötte az eddigi ásításokra és a további munkára nem is gondolhat, mert a munka folytatásához igen nagy pénzösszegre lenne szüksége, amelyet nem tud előteremteni. Így egyelőre abbamaradnak az Atilla-sír felkutatására irányuló munkák.

ESSEN. Az Essener Nationalzeitung jelentése szerint hétfőn ül össze Fuldában, Bertram breslauer bíboros-érsek elnöklété mellett a német püspöki kar konferenciája. Dr. Bertram bíboros-érsek, a német püspöki kar több tagjával, így gróf Preisling berlini és Berning osnabrücker püspök vezetésével Rómában tartózkodott, ahol a fuldai konferencia ügyében folytattak megbeszéléseket. A németországi katolikusok nagy érdeklődéssel várják a fuldai püspöki konferencia határozatait.

Frankfurt. Sir Basil Blackett, az angol Nemzeti Bank igazgatója, autókiránduláson tartózkodott Németországban. Tegnapielőtt a Lumda melletti Treis állomás közelében egy mezei ut és a vasútvonal kereszteződésénél elütötte autóját egy személyvonat. Sir Basil Blackett olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy röviddel a kórházba szállítása után meghalt.

Newyork. Az amerikai lapok jelentése szerint a harlemi néger negyedben egy zenei csodagyermek él. Shuyler Duka néger apának négyéves Philippa nevű leánya huszonhét zongoraművet tud már lejátszani, köztük Mozart több nehezebb kompozícióját is.

PÁRIZS. A világ legjobban kereső írója az 1934–35. évben is Maurice Dekobra, akit polgári nevén Maurice Tessiernek hívnak. A francia köztársasági elnök is respektálta a világ legjobban kereső íróját és csak nemrég tűntette ki a becsületrend szalagjával. Maurice Dekobra műveit eddig harminc élő nyelvre fordították le, többek között kínai, afgán, hindu és jiddis nyelvre is. Évente csak a külföldi nyelvekre fordított műveitért másfélmillió frank tiszteletdíjat kap.

Bécs. Az Avala közli az Österreicher című lap jelentését, amely szerint eddig 335 ausztriai község választotta meg diszpolgárává Habsburg Ottót. Tartományok szerint a következőképpen oszlik meg azon községek száma, amelyben az utolsó osztrák császár fiát diszpolgárrá választották: Burgenland 113 községben, Alsó-Ausztriában 129 községben, Felső-Ausztriában 26 községben, Stájerországban 415 községben, Karinthiában 18, Tirolban 132 és Salzburgban 3 községben.

RÓMA. Olasz lapoknak a keletafrikai Mogadishából érkező jelentése szerint Fratini kapitány 150 kilométerre az abesszin határtól, Lig Ferandija és Dudiada között, gazdag gyémántmezőt fedezett fel. Fratini kapitány erről azonnal értesítette a mogadishai hatóságokat, amelyek szakértőket küldtek ki a lelőhelyre.

HANNOVER. A város vezetősége hatalmas szívógépet készítettett el, amely automatikusan szívja fel az ucca szeméjtét. Az új találmány a legjobb uccatisztító készülék és a legrövidebb időn belül valószínűleg minden nagy városban használatba veszik.

STOCKHOLM. Blomberg vezérezredes, német hadügyminiszter, aki nyolc napot töltött Svédországban, tegnap utazott el Stockholmól.

BERLIN. A Deutsches Nachrichten Büro párisi jelentést közöl, amely szerint a tegnap reggeli párisi lapok szimpatikusan irnak Göbeis propaganda miniszternek a rádió kiállításán a francia rádiósokhoz intézett barátságos szavairól.

JUGOSZLÁVIAI EMLÉKEIKRŐL

beszélnek a szegedi szabadtéri játékok sztárjai

Halász Gitta az oszijekai színháznak volt a primadonnája — Beregi Oszkár alakította először civilben Hamletet — Petrovgrádon

A szegedi Hungária kávéházban helyekért verekszik a közönség, amely a Paraszti becsület és Cremonai hegedős előadásáról a fényes helyiségbe tódul zenét hallgatni, tovább szórakozni. A hatalmas terem és a kettős kerthelyiség már zsufolva, minden asztal foglalt, a kávéház előtt mégis többen várakoznak, mint amennyien már elhelyezést nyertek.

Az egyik csoportban újságírók és művészek veszik körül az operaeszt művésznőjét Halász Gittát, aki a Cremonai hegedős női főszerepét énekelte. Az énekesnőt európai hírnév övezi már régóta. Halász Gitta a budapesti operaház legelső sztárja közé számított, mégis megállapítható, hogy a művésznő ezen az estén aratta egyik legnagyobb sikerét.

A leburnult arcu, villogó fekete szemű, fekete hajú uriaszony, — dr. Révész budapesti orvos felesége, — boldogan fogadja a gratulációkat. De fáradt, szeretne már leülni, hiszen „dolgozott“ ma este, — egy nagy előadás izgalmi, fáradalmi vannak mögötte. Végre sikerül a társaságának helyet keríteni.

A Reggeli Ujság kiküldött munkatársát régi ismerősként üdvözlö.

— Bizony, jó ideje annak, — mondja a visszaemlékezés mosolyával, — mikor operaházi pályám legelején azon a kis vidéki állomáson találkoztunk. Akkor utaztam hazulról, Lipikről, hogy a budapesti Operánál elfoglaljam az állásomat.

Kevesen tudják, hogy Halász Gitta szlavóniai származású. Lipik fürdőhelyen született, édesapja ott volt évtizedeken keresztül postamester. Első sikereit Oszijeken aratta és az oszijekai színháznak volt a primadonnája. Művésze, hangja itt tűnt fel és innen került a budapesti Operához.

— Emlékszik, akkoriban még kissé törve beszéltem magyarul? Szüleim ugyan többnyire magyar nyelven beszéltek velem, de az iskolában és az oszijekai színházban a horvát nyelvet használtam, ma azonban egyformán beszélek mind a két nyelvet.

— A szülői ház révén, — folytatja a művésznő, — kapcsolatok fűznek Jugoszláviához. Minden évben, a nyári szünetben néhány hetet Lipiken töltöttem. Két évvel ezelőtt voltam ott utoljára, — de édesapám halála óta fájdalmas a visszaemlékezésem a régi otthonomra, nem megyek tehát le. Ehelyett az édesanyám jön hozzám és fél esztendőt nálam tölt minden évben.

— Örülök, hogy találkoztunk, — mondja Halász Gitta, — így legalább felújíthatom a régi, kellemes emlékeket. Szívesen gondolok vissza Oszijekre, az első szép színpadi élményekre, az első nagy sikerekre. Igazuk volt az otthoniaknak, akik megjósolták, hogy felfelé fog még tovább ívelni a pályám. Sűrűn énekelek a rádióba is és a régi jugoszláviai ismerősöktől egy-egy rádió fellépésem után sokszor kapok üdvözlőt, gratulációt. Jól esik a tudat, hogy annyi idő után is visszaemlékeznek rám. Én is mindig örömmel gondolok rájuk.

Nem interjú ad Halász Gitta, hanem elbeszélget a régi emlékekről. Érdeklődik az oszijekai színház sorsa iránt, a kiváló Fritz karmesterről kérdez, majd megkér:

— Ha ír rólam, írja meg azt is, hogy sok meleg üdvözlőt küldök az oszijekieknek, a hajdani közönségemnek.

Kék franciasapkával a fején, felöltöve a vállán, áll Beregi Oszkár a SzUE uszodája mellett. Szünet van a Glaukos próbáján. Jugoszláviai, bácskai emlékeiről beszélgetünk.

— Sokat jártam, sokszor játszottam a Bácskában, — mondja a művész, — sok érdekes emlék fűz a Vojvodinához. Még jóval a háboru előtt, Polgár Károly színtársulatával jártam lent legelőször.

— Noviszádon, emlékszem, nem volt megfelelő kosztümöm a Monna Vannához. A páncél alatt nem volt megfelelő ruha és a karjaim csupaszon maradtak. Noviszádi barátaim feleségei varrtak az utolsó napon szerb szöttekből ujjast és így az előadáson hiánytalan jelmezben jelenhettem meg.

— Becskereken is zavar volt a jelmez körül. Hamletet játszottam, de nem érkezett meg a garderob, mire kijelentettem Polgár direktornak, hogy „civil“ ruhában fogom a dán királyfit játszani. Polgár megrémült, tiltakozott, azonban nem maradt más választás. És az előadás mégis zavar nélkül folyt le. Azóta Londonban, Berlinben már minden modern színpadon civilben szerepel Hamlet. A nagy angol, német, francia színgazdátok nem a becskerekai előadásról mintázták ezt az újítást, — mégis elmondhatom, hogy én voltam, — éppen Becskereken, — az első civil Hamlet.

— A Bácskáról sokat beszélünk egy időben Berlinben Reinhardtal. Bródy Sándor Tanítónőjének berlini Reinhardt-előadásán én játszottam a vidéki földbirtokost. Ehhez a szerephez a bácskai Dungserszkyekről vettem a mintát, ennek megfelelően tehát egy európai műveltségű és megjelenésű uribert akartam alakítani. Reinhardt tiltakozott ez ellen és „paprikasch“ jellegű, láncoz-lobogós félparasztot követelt tőlem. Bródy Sándor is ott volt a próbákon. Ő is jó barátja volt a Dungserszky családnak, rólu mintázta a Tanítónő földbirtokosát. Magyaráztuk Reinhardtnek, hogy milyen come-il-faut egy igazi bácskai birtokos, azonban a nagy német rendező ragaszkodott a felfogásához. Szerinte figyelembe kell venni a német közönség eddigi beidegzett elképzelését a gatyás-fokosos-paprikás Bácskáról és bizony meg kellett hamisítani a Dungserszkyeket.

— A háboru után is szerepeltem Jugoszláviában, — folytatja Beregi. — Előadó körúton voltam Szuboticán, Noviszádon, Szomborban és más városokban. Két szerb verset is szavaltam. Az egyikre még emlékszem: Jutro na Kosovo a címe. Nem tudok szerbül, de a két verset az előadás napján, reggeltől estig megtanultam és a szerb közönség körében is nagy sikerem volt.

Jugoszláviai ismerőseiről, jóbarátairól beszél még Beregi, — de a visszaemlékezéseknek végét szakítja a rendező szava:

— Glaukos, a színpadra!

Farkas Frigyes

Előléptetett tanárok és tanítók a Dunabánság területén

Petár király nevében a királyi régensség a következő tanárokat léptette elő egy fizetési fokozattal: Simon Károly szombori reálgimnáziumi tanárt, Uvalics Nebojsza szombori reálgimnáziumi tanárt, Tadić Ante szuboticei gimnáziumi tanárt, Sztanojević Milos petrovgradi reálgimnáziumi tanárt, Medenica Barbara szuboticei leánygimnáziumi tanárnőt, Gyorgyevics Dimitrije novivrbási gimnáziumi tanárt, Radivojević Pavle vrsaci tanítóképzői tanárt, Susakovics Milenko noviszadireálgimnáziumi tanárt, Gyukics Mladen kikindai gimnáziumi tanárt és Ilics Zorkát, a szombori reálgimnázium titkárát.

A közoktatásügyi miniszter a következő új tanítókat nevezte ki a Dunabánság területén: Hasz Jelenát Parabutyra, Demcsák Jelisavétát Karanacra, a következő tanítókat léptette elő egy fizetési fokozattal: Gyukics Radmilo Szrpszki Elemir, Csajkovszki Olga Bogyan, Obradovics Katica Vranics, Flock Mária Obrovác, Alekszopulo Aleksandar vrsaci tanítóképzői tanárt, Freund Leó kikindai gimnáziumi tanárt, Joszifovics Vladimir vrsaci gimnáziumi tanárt, Petrovics Jován szuboticei gimnáziumi tanárt, Bulatovics Bosziljka szuboticei reálgimnáziumi tanárnőt, Vujanac Irén szuboticei gimnáziumi tanárnőt, Bulatovics Sztanisa szuboticei gimnáziumi tanárt és Dragovics Mirkó pozsaréváci gimnáziumi tanárt.

Ünnepi keretek között zajlott le Kikindán Halbédli Imre ujmisés primiciója

Ritka és ünnepélyes aktusban volt része Kikinda katolikus társadalmának csütörtök délelőtt, amikor a hívőkkel megtelt római katolikus templomban Halbédli Imre ujmisés tartotta első szentmiséjét.

Reggel kilenc órakor gyülekeztek a templom előtt a különböző egyesületek zászlóikkal, azonkívül az ujmisés kikindai és vidéki ismerősei, közöttük sok vidéki pap, majd az egész menet az ujmisés szüleinek Dosztijeva uccai lakásába vonult.

A szülői ház udvarában e célra épített és feldíszített emelvényen Brenner Frigyes pápai protonotárius, kikindai plébános szíveshözszóló, keresetlen és megható szavakkal kérte ki az ujmisést szüleitől, hogy átadja papi hivatásának.

Harangzugas közepette vonult el a menet a szülői háztól a katolikus templomba, ahol zenés nagymise keretében és tizenhat pap segédletével mutatta be első szentmiséjét Halbédli Imre.

Az evangélium után Sipos László jemenovci plébános mondott szentbeszédet magyar nyelven, míg a manuduktori tisztséget Brenner Frigyes pápai protonotárius töltötte be.

Az első szentmise asszisztálói sorában ott voltak: Don Basioli Hugo, kanonok, a sibeniki szeminárium rektora, Weber Jácint, a belgumi bencésrend kormányzója, aki Belgiumból jött a primiciára, Bertram István, a gödöllői premontrei rend járási igazgatója, Herresbacher Dénes, pápai kamarás, Schwinger Jakab, Albert Mátyás, Sipos László, Kovács István plébánosok, Beretics Vinko hittanár, Jung József, Pólen Béla káplánok, Altmayer Oszkár, Vitye Rudolf és Hungár Emil teológusok.

Felemelő és egyben megható jelenet volt amikor az ujmisés Urfelmutatás után szüleit, testvéreit és ismerőseit megáldoztatta.

A szentmise után Halbédli Imre ujmisés először szüleit, testvéreit és a papságot részesítette áldásában, majd valamennyi jelenlétét megáldotta.

A szentmisén a Cécilia egyházi énekkar nagy vegyeskara énekelt a Filharmónia zenekar közreműködésével Szupritz József kar nagy vezényletével.

Az egyházi szertartás befejezése után az ujmisés szülei házában fogadta és látta vendégül a gratulálókat. Délután fél kettőkor az ujmisés szülei a papság a közeli rokonság és a szűkebb baráti körük részére százhusz terítéses diszebédet adtak, melyen számos Telköszöntés hangzott el.

Az ebéd tartama alatt kézbesített üdvözlő sürgönyöket Kovács István vranjevói plébános olvasta fel, egyszersmind bejelentette a vendégeknek, hogy sürgöny érkezett a sibeniki püspökségtől, mely szerint az ujmisést adminisztrátorra nevezték ki a kék Adria sibeniki öble előtt lévő Kaprije szigetére.

T. I.

Miért harcol az abesszin papság a fehér ember ellen?

Amikor Abesszinia felvételét kérte a Népszövetségbe, kérését azzal indokolta, hogy joga van résztvenni a népek nagy közösségében, hiszen

régebben keresztény, mint sok nyugati állam!

Ez csakugyan igaz. A legenda szerint Frumenzios és Edesios térítették meg a IV. század táján az akszumi királyság alattvalóit, akik mindaddig a „Kigyó“, a „Földanya“, a „Tenger“, az „Ég“ és a „Háboru“ istenségeit imádták. Aetanáziosz, a nagy alexandriai pátriárka küldte állítólag a két térítő beszámolója után az első nagyobb csoport papot Abessziniába, hogy valamennyi pogányt megterítse. Ez távolról sem sikerült ugyan, de

400 táján az akszumi királyság hivatalosan már keresztény volt.

Hosszadalmas volna beszámolni az abessziniai kereszténység érdekes és tanulságos fejlődéséről. Csak megemlítjük, hogy az első századok nagy vallási vitáinak hullámai, ha mérsékelten is, de mind eljutottak Abessziniába és kisebb-nagyobb zavarokat okoztak az egyház belső életében. Egyiptom közelsége, az arab térhódítás és Abessziniának Európától való teljes elzárása következtében az etiópiai kereszténység

teljesen a kopt-keresztény egyház befolyása alá került

és ma is szorosan összefügg vele. Az abesszin egyház a Biblián kívül néhány egyház-anya írását ismeri el a vallás alapjának. Vallja a Szentháromságot, megköveteli Szűz Mária-nak „Isten anyjának“ tiszteletét (a nestoriánusok hite szerint), hisz az angyalok és az ördög létezésében. Mint a többi keleti egyház, az abesszin is hét szentséget vall, az urvacsorát két szín alatt adja, megköveteli a gyónást, a keresztelést és a hitvallást és vallásos szempontból is üdvösnek tartja a cirkumciziót.

Az abesszin keresztények vallásos életének lényegesen több köze van

a keleti vallások külsőségeihez,

fanatikus hitéhez, mint a nyugati kereszténység tisztább, leszűrtebb lelkiességéhez. Az abesszin keresztény ott, ahol a katolikus vagy protestáns térítők nem értek el eredményeket, még ma is gyakran összekeveri a keresztényt, mohamedán és pogány vallási elemeket és a maga primitív életfelfogásához mért és alkalmazott különös vegyüléket alkot magának.

Babona és kuruzslás

hatalmas szerepet játszik a keresztény misztikum megformálásában és a misszionáriusok fáradozásai nagyrészt hajótörést szenvednek a megcsontosodott, tudatlan papság által az abesszin hívőbe nevelt sötét, minden kultúra és civilizáció számára leküzdhetetlen akadályt jelentő balhiteken.

HATALMAS ÉS DRÁGA PAPOK

Az abessziniai papság nagyrésztében tanulatlan és tudatlan, mindenre kapható eszköze a politikai hatalmasságoknak. Az nagyurak után a papok osztálya a legbefolyásosabb, leghatalmasabb. De ez a befolyás nem magyarázható a katolikus és protestáns egyházak papjainak megbecsülésével, akik a vallási dolgokon felül igen sok esetben a kultúra, civilizáció magvetői, terjesztői.

Az abesszin pap nem tart fenn iskolát, nem gyógyít betegeket, sőt ma már az egyház szellemi dolgaival sem foglalkozik. Igaz, hogy alig van módja rá, hiszen tanultsága még egy Korán-iskolát végzett mohamedán pap tanultságával sem ér fel. Az abesszin pap

nagy általánosságban jobban hasonlít

valami néger törzs varázslójához,

mint Krisztus szolgájához.

Az abesszin egyház szervezete igen érdekes. Egy régi szokás szerint (amelyet az abesszin nacionalisták szeretnének megváltoztatni) az egyház feje az abuna vagy papás

nem lehet abesszin, hanem csak egyiptomi.

A kairói kopt pátriárka nevezi ki, az etiopiai kormány beleegyezésével. Egy-egy abunáért a kairói pátriárka 10—20.000 tallért szokott kérni addigi neveltetése és kiküldetése költségeinek ellenértékéért. Régi szokás szerint — mint ahogy négyen voltak az evangélisták — az abesszin egyház fejei is négyen lehetnek. De tekintettel a kairói pátriárka borsos áráira, a négy állás közül csak kettőt szoktak betölteni. Ezidőszerint is ketten vannak: az egyik Addis Abebában, a másik Adi Abunában.

Az abuna állás elvben nem feltétlenül életfogytiglani; a főpapnak is jogában áll állásáról leköszönni és a pátriárkanak is jogában áll visszahívni. Miután azonban minden újabb abuna rengeteg pénzbe kerül, pár száz év óta az abessziniai uralkodók két feltételhez szokták kötni az új főpapok kiküldetéséhez való hozzájárulásukat. Az egyik: úgy a kairói pátriárka, mint az abuna megfogadják, hogy a kiküldetést

életfogytiglan tartónak tekintik.

A másik: az abunának igen fiatal és teljesen egészséges embernek kell lenni, hogy jó sokáig éljen hivi lelkének és zsebének nagy örömeire. Az abuna állása nagy birtokok jövedelmével függ össze. Miután Egyiptomból jön, rendszerint szót sem tud Abessziniá amár nyelvén és így működése elsősorban a jövedelemnek minél jobb formában való elköltésében és némi adminisztrációs tevékenységben áll. Az abunák után következik rangban a legnagyobb kolostornak, a Dabra Libanosnak feje, az ugynevezett „ecsiégé“ és a király gyóntatója, a „kvezaté.“ Ők kormányozzák a papok nagy tömegeit.

A papnevelés a legalacsonyabb fokon áll. A papnak szánt gyerek vagy egy papnál vagy egy írástudó, amulettfaragó, kuruzsló, félig pap, félig világi férfiunál, az ugynevezett defteránál sajátítja el az írás-olvasás alapelveit, nála olvassa el a Biblia egyes részeit. Ha elég tudósnak érzi magát, egy tallér előzetes lefizetése ellenében jelentkezik az illetékes abunánál és vizsgázik. Ha megfelel a feltett kérdésekre, az abuna megáldja és vizsgaküldi falujába kántornak, egyházfinak. Ha pap akar lenni, akkor tovább böngészi az egyházatyák és a különleges abesszin szentek írásait és amikor ismét kielégítőnek tartja tudományát, újra jelentkezik az abunánál, lefizeti a vizsgadíjat. Megfelelően néhány kérdésre, az abuna

tanuk előtt pappá szenteli.

A tanuk igen fontosak, ők pótolják az írott bizonyítványt.

A papok megnősülhetnek, de nem válhatnak el

és ha özvegységre jutnak, akkor sem házasodhatnak újból. Papi állásukat azonban fukra testálhatják. Ebből a jogból valóságos papi dinasztikiák nőttek ki, amelyek hosszú idő óta megszállva tartják Abessziniá legjövendelmesebb parókiáit. Miután az újabb papok nagy részének alig van valami jövedelme,

megengedték nekik, hogy mesterséget vagy kereskedést üzenek.

Ezek mellékfoglalkozásuk gyakorlása köz-

ben is megtartják papi jelvényeiket: fehér gyapot turbánjukat, hosszú fehér ingüket, földig érő köpenyüket, nagy bizánci keresztjüket és elengedhetetlen légyecsapójukat. Az abesszin papnak marad elég ideje mellékfoglalkozására, hiszen minden nap csak a legnagyobb kolostorokban és az axumi nagytemplomban mondának misét. Egyébként csak vasárnap és a legnagyobb ünnepeken, hajnalban 4—5 óra között.

A SZERZETESÉK ÉS AZ APÁCAK

Az abesszin szerzetesek „szent életük“ nimbuszába fürödve, életüket teljes semmittevással töltik. Nagy ritkaság, hogy egy-egy kolostorban könyveket irjanak vagy fordítsanak le!

Az abesszin kolostorok semmiben sem hasonlítanak a nyugati szerzetes kolostorokhoz!

Néhány vályogviskóból állnak, amelyek között a legerősebb templomnak szentelik. Itt élnek a nagyurak adományozta rabszolgáikkal művelt birtokukon és nem csinálnak semmit. Visszafogók aligha elmélkedhetnek, hiszen tulnyomórésztben sem írni, sem olvasni nem tudnak és nem is ismerik alapsabban a kereszténység fogalmait.

Abessziniában mindenki alapíthat kolostort, ha talál néhány vele együtt élni akaró hívőt és egy gazdag nagyurat, vagy hívő tömeget, amely hajlandó eltartani. A kolostorokra az egyházi köröknek nincs befolyásuk: teljesen a világi hatóságok ellenőrzése alá tartoznak. Miután a nép „szent életük“ miatt tiszteli őket, a nagyurak érdekeik megvédésére, tekintélyük hirdetésére használják föl őket.

Zárdák Abessziniában nincsenek, de apácák vannak.

Ezek — miután az abunánál letették a kötelező esküket — vagy otthonukba vonulnak, vagy pedig a kolostorok közelében telepednek le és a szerzetesek körüli háziumot végzik. A kolostor területére ugyan elvben tilos volna nőnek, sőt nőnemű állatnak belépni, de ezt a tilalmat nemcsak hogy nem tartják be, hanem — mint Annaratone írja — a közlekedés szabadságával vissza is élnek.

Gyakoriak a barlangokban, üregekben élő remeték. Ezeket is nagy tiszteletben tartják és a dolgozó lakosság táplálja őket. Különleges abessziniai szokás, hogy a remeték kiszolgálását is apácák végezhetik. Az ilyen szentéletű pár fokozott megbecsülésben részesül és tekintélyük jóval nagyobb a szerzetesekénél, csaknem eléri a papokét.

Az abessziniai klérus: a papok, szerzetesek, remeték most

egyhanguan állást foglaltak az európaiak ellen

és bejárva az országot, szitják a gyűlöletet a fehér ember és kulturája ellen. Ennek egyik főoka a konkurrenciá! Ott, ahol katolikus szerzetesek és protestáns misszionáriusok telepedtek le kórházaikkal, iskoláikkal, ott az abesszin papok hamarosan elvesztették a talajt a lábuk alól.

NAGYFEJŐ^{II}

özv. **NAGYFEJŐ**-né

modern előnyomda és kézimunka üzlete

Novjászár, Bulvár 2 (Matica épület)

PLISSE minden nagyságban

Azsúr! — Endlítés! — Gombáthuzás!
Kézi- és géphímzés!

Szakszerű munka, olcsó árak, udvarias kiszolgálás!

A horogkereszt hivatalos lapja a birodalmi törvényszék ellen

Hivatalnokoknak tekinthetők-e a párt és az SA vezetői?

Berlin, augusztus. — A birodalmi főtörvényszék egy ítéletében kimondta, hogy a nemzeti szocialista párt és a rohamosztagok vezetői nem tekinthetők az állam hivatalnokainak.

Az Angriff éles kritikát gyakorol ennek az ítéletnek az indokolása felett. Többek között a következőket írja:

— A birodalmi főtörvényszék azzal a kérdéssel foglalkozott, vajjon egy rohamosztagvezető, bizonyos feltételek mellett, hivatalnoknak tekinthető-e? Ez jogi jelentőségű kérdés, fölötté itt nem vitatkozunk. De igenis, megjegyzéseket kell tennünk az indokolásra, amelyet a birodalmi főtörvényszék határozatához fűz.

Mert e jogi kérdés eldöntése mellett a birodalmi törvényszék kifejté, hogy felfogása szerint mi a viszony a párt és az állam között. Ez a felfogás azért figyelemreméltó és azért szorú kiigazításra, mert megkapó világossággal mutatja, hogy néha még ma is milyen kevéssé értik meg és gondolják át logikusan a nemzeti szocialista párt igazi lényegét.

— Ha a birodalmi főtörvényszék határozatában arra törekszik, hogy a párt feladatai közül kivége azokat, amelyek ismert államjogi rendszerek szerint jogi szabályozásra alkalmasak, ez a törekvés arra a veszedelmes eredményre vezet, hogy a nemzeti szocialista párt jogairól és kötelességeiről hamis kép keletkezik. A birodalmi főtörvényszék hatá-

rozatának indokolásában többek közt azt írja, hogy „a nemzeti szocialista pártot a Führer a politikai világnézet harcias képviselőjének eszközéül alapította, azzal a legfőbb céllal, hogy népünknek politikai újjászervezését, a tömeg nemzeti vezetését keresztülvigye.” Ez kétségtelenül helyes megállapítás. De ezzel még nem áll előtünk teljes világossággal a párt működési területe.

— Az összes fejtegetéseken — folytatja az Angrif — amelyeket a birodalmi főtörvényszék az állam és a párt témájához fűz, vörös fonalként húzódik végig a politikai vezetés fogalmának teljes hiánya. Ez az oka annak az egészen ferde megítélésnek, amelyhez a birodalmi főtörvényszék ennek a kérdésnek a kapcsán eljutott. Ha a birodalmi főtörvényszék odáig megy, hogy kijelenti: „a nemzeti szocialista párt nem államcélú szolgáló intézmény” — éppen az ellenkezőjét állítja a valóságnak. Mert a nemzeti szocialista tapasztalat egyik alapvető tétele az, hogy az államcélokat nem lehet pusztán az állami apparátus útján elérni, a párt segítségével. Elvárhatjuk a birodalmi főtörvényszéktől, amelynek nem tartozik feladatai közé, hogy meghatározza a nemzet politikai élet-törvényeit, elvárhatjuk tőle, hogy jogi kérdések eldöntéséhez ne kapcsoljon politikai ítéleteket, amelyek alkalmasak arra, hogy alapjában téves felfogásokat terjesszenek el a nemzeti szocialista Németország szervezettéről.

„Nálam a kenyér ezer esztendőnél kezdődik!”

- mondja Grüss tanár, aki öt és fél ezeréves sört és hatezeréves éleletöt „élvez”

Berlin, augusztus.

Kimentem a friedrichshageni intézetbe, a „halbiológiai állomásra”, hogy meglátogassam a tengeri halászat legújabb kártevőjét, a kínai tenyészrákot, amelynek három példánya

egy óceánjáró oldalára tapadva utazott Kinából Brémába.

De azóta úgy megsokasodott, hogy milliószámra vonul fenyegetően felfelé a német vizeken, elővédjei már elérték Berlint, pusztítják a halállományt, szétszaggatják a hálókát és

katasztrófával fenyegetik a német vizek halkincsét.

Ezt a tenyérnyi nagyságu rákfajtát figyelik most éjjel-nappal, aggodalmasan, kritikus szemmel a friedrichshageni intézetben. Már konzervet is főztek belőle a professzor-szakácsok, hátha enni lehet. De elpusztulására még nem találták meg az eszközt. És ráadásul a konzerv sem ízlett...

Érdekes, kolostorszerűen zárt hely ez a Friedrichshagen. A csendes városka egyes villáiban láthatatlanul, elbujva a messze világ zajától, szétoszolva, ugyan annyi tudós dolgozik,

mint világhírű Dahlemben,

a tudomány Mekkájában, ahová a fiatal kutatókat álmaik hívják. A tudományos világ központja ez, a Dahlem egymás mellett emelkednek a Kaiser Wilhelm Institut egyes szakosztályainak épületei, a nemzetközi tudósszálloda, elképzelhetetlen tökélytel felsze-

relt laboratóriumok, kísérleti állomások, ahol

zebracsikos szamarat, kék disznót és sárga paradicsomot

tenyésztenek. Nem is szólva az atomrömbökről és a nikotinmentes dohány vegyészéről.

A friedrichshageni tudósközpont csak halbiológiával foglalkozik. De azzal annál intenzívebben! És itt lakik

Grüss tanár is, a világ legismertebb élelmiszervizsgálója.

Ki sem mozdul a villájából, ahová a posta elviszi neki az egyiptomi ásatások eredményeit épp úgy, mint a Pompéjben felszínre került agyagfazekát.

— Nálam a kenyér ezer esztendőnél kezdődik — mondja Grüss professzor. — A bort pedig, amit nekem küldenek, csak mikroszkóp alatt élvezem. A napokban a hannoveri muzeumból néhány piszkos agyagcserepet kaptam. A cserepeken fehér foltokat láttak és a muzeum tudósai elküldték nekem: nézném meg ezeket a foltokat... Hát én megnéztem! A cserep maradványa egy Krisztus előtt 300-ban épített germán sütőkemencének. A fehér foltok pedig élesztőmaradékok. De a cserep hasadékaiban találtam néhány darab kenyérmorzsát is...

— Pár hete a londoni British Muzeumból kaptam olyan kancsókat, amelyeket egy pharao sírjából ástak ki. A kancsóban és üvegekben sör volt...

— Lehetséges ez? — álmélkodtunk.

— Hogyne. Egész rendes sör! Öt és fél ezeréves! De éppen úgy ismerték az élesztőt

KONZUM

kévs és ten büszkületen behozatás.
KÜLÖN FÜSZEROSZTALY!

Tu'adonos:

Csaba Dezső

SZUBOTICA

a főpostával szombes. Tele. on 29

Figyelem! A nálunk vásárolt
kávézacskójt ne dobja el, mert
azt teljes értékben bevatjuk.

is. Merit-Amun királynő sírjában hat olyan kancsót találtam, amely tele volt tiszta élesztővel. Ez a legrégebbi lelet bizonyítja, hogy a mai sörgyártás csak technikai készségben haladt előre, de maga az elv ugyanaz, mint ötezer év előtt. A speyeri muzeumban őrzik a világ legrégebbi borát, amely 2000 éves. Megvizsgáltam azt a gyermeksirt, amelyet mult évben tártak fel Donauwörthben. Ebben szintén bort találtam, amely 1000 évvel öregebb, mint a speyeri üveg tartalma. Nördlingenben kiástak egy kőkorszakbeli sirt. A borjuszór-maradékokból sikerült megállapítanom, hogy a kőkorszakban a marhának hosszú, gyapjas volt a szőrzete. De találtam én már itt, Berlin közelében mogoróval és kenyérral telt csöbröket is! Krisztus előtt 800-ban sült kenyert, szárazon, piritott állapotban.

A tudós mosolyog és folytatja:

— Egész menüket eszem végig a mikroszkóppal! Még halféléket, mézet és pisztrángot is.

— És mi ez a sok üvegdoboz, csomag? — kérdezzük.

— Étlapok és anyagpróbák a világ minden részéből és az emberiség minden korszakából.

— És ami ma történik? — kérdezzük.

— Érdeklődik a világ sora iránt?

— Nem. Abesszin háboru..., politika..., flottaegyezmény, — mindez nem én rám tartozik.

Azzal elfordul és belemerül vizsgálódásaiba. A. B. T.

A rossz lelkiismeret megölt egy asszonyt

A rendőrök láttán
szívbenulást kapott

Londonból jelentik: Nem mindennapi eset foglalkoztatja a londoni rendőrséget. Néhány nappal ezelőtt két rendőrtisztviselő megjelent egy londoni házban, amelynek bérelője mint Herbert Trilon, amerikai könyvszakértő jelentette be magát. A rendőrök a szokásos tüzendészeti vizsgálatot tartották a ház padlásán. Alig pillantotta meg a ház asszonya a két rendőrt, velőtrázó sikoltással összeesett. A rendőrök odaugrottak hozzá, de nem tudták magához téríteni. A mentők megállapították, hogy az asszony szívbenulást kapott és meghalt. A férj, aki az imént még az asszony mellett a szobában volt, nyomtalanul eltűnt és nem is került többé elő.

A megdöbbentő, rejtélyes eset fklkeltette a hatóságok figyelmét és hamarosan megállapították, hogy a ház lakói álélven jelentették be magukat. A ház bérelője William Gwenn, amerikai banktisztviselő és barátnője, Ethel Ribbon volt. Gwenn és barátnője ellen a newyorki rendőrség már egy évvel ezelőtt körözölevelet adott ki, mert a banktisztviselő 1,200.000 dollárt sikkasztott és a pénzzel Európába menekült. Ugylátszik, Ethel Ribbon a rendőrök láttán azt hitte, hogy leplezték londoni buvóhelyüket és rémületben kapott szívgyörcsöt. Gwenn, akinek íróasztalában 13.000 angol font készpénzt találtak, egyelőre nyomtalanul eltűnt, de most már nem hiszik, hogy sokáig el tud bujni a rendőrség elől.

Új Moszkva nő ki a földből

**A szovjet tízéves terve a főváros
ujjéépítésére - 2500 új hatalmas
épülettömb, 50 új mozi, 27 új poli-
klinika - Császári sas és vörös
lobogó a Kreml felett**

Moszkva, augusztus.

Az új idők már rányomták bélyegüket Moszkvának majdnem minden részére. Csak a Kreml falain belül maradt minden a régi-ben. A Kreml tornyai ma is a koronás arany kékfejű sasok forognak a szélben, mintha kíváncsian néznének körül a megváltozott világban. Csak ezek maradtak meg az egész hatalmas orosz birodalomban a rengeteg cári kékfejű sas közül. A Kreml, amelyből a katedrálisok aranykupolái emelkednek ki, úgy áll ma is, ahogy évszázadokkal ezelőtt állt.

Persze, csak kívülről nézve. A Kremlben mindenki szabadon járhatott századok óta, még Nagy Péter előtt is, amikor ott laktak a cárok. Csak az októberi forradalom után zárták le a nagy kapukat és állítottak eléjük őrköket. Attól fogva a Kreml külön város lett a városban. A régi katedrálisok, jól restaurált állapotban mind megvannak még, Ivan Velikij tornya ma is úgy nyúlik az ég felé, mint régen. De a katedrálisokban már nem miséznek. Néma muzeumok lettek belőlük. A régi katedrálisok között a szovjet-kormány ültött tanyát. A volt szenátus-épület felett vörös zászló leng, melyet éjszakanként megvilágítanak. A nagy téren a vöröshadsereg kadettjei gyakorlatoznak. Ők őrzik a szovjetkormány és a kommunista párt székhelyét.

Az utolsó 17 évben Moszkva többször változtatta arcát. Néha beszegezték a nagy kirakatokat és kizsendült a fű a járda kövei között, máskor lázas életre ébredt. A kirakatok újra felragyogtak, az éttermekből hegedűszó és a cigánykórusok éneke hallatszott ki. Azután bemázolták a kirakatokat és az üzletekben állami elosztóhelyeket rendeztek be. Most megint új korszak köszöntött Moszkvára. A kirakatok ismét a reklám fényében ragyognak, a régi éttermek amelyek éveken át „párttagok étkezőhelyei” voltak, ismét ünnepi ruhát öltöttek. És itt is, ott is, feltűnedeznek az új épületek és a földalatti vasut állomásai.

A földalatti Moszkva egyelőre sokkal pompásabb, mint a földfeletti. Ha feljön az ember a földalatti vasut gyönyörű márvány-állomásairól, kétszeresen szembetűnik némi városrész elhanyagolt mivolta.

De „tabula rasa”-t akarnak csinálni a régi Moszkvából. Kiadták a jelszót, hogy a legközelebbi 10 évben egész Moszkvának újja kell épülnie. Csupán egyes régi, történelmi városrészeket hagynak meg mai állapotukban. Különböző hatalmas változtatásokat végeznek mindenütt. Még a Vörös teret is, amelyen most is 100.000 ember vonulhat fel, kétszeresére bővítik ki.

A Moszkva folyónak és a kis Jausának a partjait gránittal veszik körül. A rakpartokon hatalmas lakóházakat fognak építeni, összesen 12 millió négyzetméter terjedelemben, ebből 3 millió négyzetméternyit — 500 házat — a következő három évben. Összesen 2500 új, óriási épületkomplexum fog felépülni. Hat-tizenegyet emeletesek lesznek. Tíz év múlva a tervek szerint a földalatti vasut is sugárban ki fog terjeszkedni a város minden részébe.

Egy egészen új városrész építését is tervehették. Messze kiterjesztik a város határait. Új sugárutak fognak összekötni minden pályaudvart a város középpontjával. 50 új mozi, három kulturpalotát, egy gyermekpalotát, hét klubot, kilenc nagy áruházat, hat kenyérgyárat, 17 kórházat, öt hűtőtelepet és 27 poliklinikát építenek fel az új program keretében. Gondoskodnak a villamosvezeték, a vízvezeték, a gáz és a villany megfelelő szaporításáról is.

Végül újjalakítják a legtöbb hídát és új hidakat is építenek. 1937-ben, amikor befejezik a Moszkva—Volga csatornát, a nagy volgai közösök közvetlenül köthetnek Moszkvában.

AZ ELSŐ LÉGHAJÓKIKÖTŐ

Szverdlovszkban légi kikötőt építenek kormányozható léghajók számára, amely az első ilyenemű kikötő lesz Szovjetországon. A negyven méter magas árboc a Moszkva—Szverdlovszk vonalon szolgáltat teljesítő kormányozható léghajó kikötésére is alkalmas.

SZTALIN, A FORRADALOM MOZDONYVEZETŐJE

A Kreml-palota dísztermében fogadta Sztalin a moszkvai vasuti kerület vezető tisztviselőit. A fogadás igen ünnepélyes körülmények közt ment végbe, Sztalinon kívül jelen volt a népbiztosok tanácsának valamennyi tagja is. A fogadás a vasuti tisztviselők konferenciájának befejező akutsa volt.

Kaganovics közlekedési népbiztos nagy beszédet tartott.

— Marx azt írta egykor, hogy a forradalom a történelem mozdonya, — mondta többek közt. — Nos, Sztalin a forradalom mozdonyvezetője. Erősen kezében tartja a

mozdonyt. Önála nem fordul elő, hogy csodót mond a fék, ami, sajnos, olyan sok vasutással megtörténik. Sztalin a leggyorsabban betartja a menetrendet. Nem ismer büszkeséget és katasztrófát. Diada maskarák minden kanyarodón és minden emelkedésen.

Sohasem megy visszafelé, sohasem téved el, sohasem siklatja ki a vonatot és ezért igen sok szovjet-alkalmazottnak példaképe lenet. Sztalin ismeri a különböző ellenállásokat, amelyek a levegőben, vagy bárhol másutt rejtőznek.

Tudja, mennyit képes huzni egy mozdony. Ugy szabályozza a sebességet, hogy végül is minden pontosan egybevág. És ismeri a gőz sajátságát is. Pontosán kiszámítja a nyomást — és jaj annak, aki idő előtt elpazarolja a forradalom gőzét!

Ezután Sztalin beszélt. Kijelentette, hogy egy ország, amely a föld felületének hatodrésze felett rendelkezik, jó vasuti közlekedés nélkül nem élhet meg.

Csak a vasutak tették egységes egésszé a szovjetuniót. Azért nem képzelhető, hogy a szovjetgazdaság eredményeket tudjon felmutatni, ha a forgalmat nem szabályozzák a legkisebb részletekig. Mindenkinél köze kell működnie a hibák orvoslásán, amelyek a közlekedést még mindig égető problémává teszik a szovjetgazdaság számára.

NEMZETKÖZI ELLENTÁMADÁS

Genfből jelentik:

Több svájci lap közli a Harmadik Internacionale leküzdésére alakult nemzetközi szövetség felhívását, amely a moszkvai kommunista értekezlet határozataira való válaszképpen a bolsevistaellenes erők tömörülésére szólít fel, hogy a Moszkva által létrehozott „egységes arcvonalakkal” és „Néparcékekkel” szembe lehessen helyezni a nagy hazafias és keresztény szervezetek erejét.

Az auvergnei mezők titka

Az emberiség egyik legnagyobb jötevőjének pályafutása

„Kedves Trudikám! Nagyon örültem, amikor anyuka azt írja nekem, hogy jól viseled magad és meg van veled elégedve; remélem, hogy ez továbbra is így lesz. Születésnapodra nagyon sok szerencsét kívánok. Most, hogy nyolcéves lettél, remélem, okos kislány leszel, aki az iskolában szorgalmasan tanul, anyjának a konyhában segít, ápolja a virágot, eteti az állatokat és gondosan tisztogatja a mikroszkóp üvegeit és gyűjti apjának az algákat. Mert mindenről neked kell majd gondoskodni és évről-évre mindig több és több munkát kell vállalnod. Végül a papa és a mama egész nap a karosszékben ülhet és a mi kedves Trudikánk fog helyettünk főzni és mikroszkopizálni és recepteket írni. Ez lesz csak a szép idő! De most már ne maradj el tovább. A kísérleti állatok minden sarokban keresnek s Julka is sóhajtozik és én is gondolom, ha az ajtó halkán nyílik, hogy most jön az én kislányom, de ha felnézek, csak idegen embert látok. Tehát most már gyere nemsokára haza apádhoz.”

Ezt a levelet 1876-ban, a wollsteini kör- orvos, Koch Róbert írta kislányának. Egy hosszú, sovány, rosszul táplált, pápaszemes, kilencszáz márka évi fizetésből elégedő német falusi doktor őszinte és egyszerű sorai. Szegény orvosé, aki nagyon hálás volt a kislányának, ha az árkokból vagy lóp vizéből valamilyen újabb algával tért haza apáiához.

A WOLLSTEINI VÁGÓHID

Ilyen környezetben algákkal és infúziófiukokkal, a növényi élet e parányival foglalkozott a fiatal orvos a legszívesebben és ugyancsak parányok vonzották a wollsteini vágóhidhoz is. A wollsteini vágóhid volt hívatva arra, hogy Koch legfőbb érdeklődésének tárgyát, az elátkozott auvergne-i lege-

lők problémáját szolgálhassa.

A hatvanas években különös hírt közölt az újságok. A hír Franciaországból indult el és arról szólt, hogy Auvergne mezőinek egy részét megbabonázta egy ördög. Legalább is így magyarázták az auvergneiek, hogy mezőiknek egy bizonyos, később tudományos bizottság által legnagyobb pontossággal körülírt területén legelésző barmok szörnyű kínok között elpusztulnak. A titokzatos ebben a hírből az volt, hogy a legelőnek a vészes határvonalon túleső területein legelésző állatoknak semmi bajuk nem esett. A lépfene, a marhaállományt veszedelmesen pusztító betegséget ismerték az állattenyésztők és az orvosok is, azt is tudták, hogy fertőző természetű, azonban még mindig megfejthetetlen volt a kérdés, hogy miért a legelőknél egy bizonyos részén kapják meg az állatok a betegséget?

Ez a kérdés foglalkoztatta a fiatal wollsteini körorvost és a wollsteini vágóhidnak fontos szerep jutott az auvergnei mezők titkának megoldásában. Mert ezen a vágóhidon kapta a közkedveltségnek örvendő falusi orvos a mézárólegényektől a marhamájat, lépét és vért vizsgálata céljaira. És ezen a vágóhidon hangzott el először a megdöbbentő kérdés, hogy lépfenében elhullott állat részeit is bocsássák az orvos rendelkezésére. A mézárólegények között azonban nem akadt vágó, aki lépfenében elpusztult állat közelébe merészkedett volna. Jól ismerték fertőző természetét, tehát késsel senki sem mert hozzáérni, azonban Koch kíváncsisága kiemelte az elhullott állatok lépét, máját és vért is vett belőlük. A mikroszkóp alatt a zöldde rothadt vértestecskéiben Koch megszámlálhatatlan fehér pálcikát látott nyüzsgögni, amit egészséges marhák vérében sohasem látott.

És ezek a fehér pálcikák határtalan érdeklődést és páratlan pontosságú kísérletezést indítottak el. Ezek a kísérletek kiderítették, hogy a lépfenét egészséges állati szervezetbe, a fehér egér szervezetébe is át lehet vinni. Kiderítették, hogy a beteg egerek vérével egészséges egereket is meg lehet betegíteni és kiderítették, hogy a betegséget valóban a fehér pálcikák okozzák, amelyek élőlények és szaporodnak.

Kochnak ez a felismerése megfejtette az elátkozott auvergnei legelők titkát és egyszerűsített megfejtette a fertőző betegségeknek a titkát. Az auvergnei mezők rejtélye — a kórokozó és a kórokozó életkörülményeinek rejtélye volt. Az auvergnei marhavészt is a fehér pálcikák okozták. Auvergne-ben alighanem gondatlanul földelték el a lépfenében elhullott állatokat. Valószínűleg éppen csak beszórták földdel és közvetlenül a föld felszíne alatt oszlásnak indultak. Azonban az állat elpusztulásával nem pusztultak el a betegség okozói, hanem spórákká változtak, új életformát vettek fel saját megmaradásuk érdekében saját életörvényeik szerint és mint spórák folytatták életüket mindaddig, amíg nem kerültek újra élő állati szervezetbe. A fehér pálcikákat mások is látták már Koch előtt. Azonban a pálcikák életét és életváltásait, a spórákat először Koch ismerte fel. És csak ezzel a felismeréssel indulhatott el a küzdelem a kórokozó ellen. A spórák, a pálcikák e másik életformája került a legelésző állatok testébe a mezők porán és fűvén keresztül. Érthető, hogy minél több jószág hullott el az auvergnei legelőkön és minél többet földeltek el gondatlanul, azokon a területeken, ahol a spórák éltek — az állat nem élhetett. A legelőket valóban megszállta az ördög. Az ördög azonban Koch mikroszkópja alatt a bacillus spóráinak képében láthatóvá vált.

CONTAGIUM ANIMATUM

A lépfene kórokozójának és életkörülményeinek a felismerése talán sokkal nagyobb jelentőségű volt az orvostudomány elméleti fejlődésében, mint gyakorlati jelentősége. Bár e felfedezés alapján lehetett először gondolni arra, hogy megelőzéssel s más utakon a fertőző betegségek ellen a küzdelem fel lehet venni, — ennél sokkal nagyobb jelentőségű volt az, hogy bebizonyosodott, hogy a fertőző betegségeknek megvan a maguk kórokozó mikrobájuk. Bebizonyosodott az is, hogy ezek a mikrobák — élőlények. Sejtették ezt Koch előtt is. Eppen Koch egyik tanára, Henle, a híres anatómus gondolt először arra, hogy fertőző betegségeket nem lehet megérteni, csak ha a „contagium animatum”-ban, a fertőzést továbbító csirában hiszünk. A contagium animatum azonban először Koch nagyítóüvege alatt lett láthatóvá.

Ez a rendkívüli jelentőségű felfedezés kis német városkában, szerény-falusi környos házi laboratóriumában, családi körben történt. Primitív mikroszkóp segítségével, amelyet születésnap ajándékkul felesége vett a fiatal dokornak, mintegy beleegyezése jeléül, hogy vállalja a férj „bogarait.” A bogarak pedig — fehér egerek voltak, amelyeket az orvos kislánya etetett...

Bármilyen szerény is volt a harminchárom éves orvos, mégis levelet írt Breslauba Cohn professzornak, a világhírű botanikusnak és arra kérte, hogy hallgassa meg személyesen mondanivalóját, nézze meg azt, amit mutatni akar és ha érdemesnek találja, úgy még arra is felkérné a professzort, hogy a tapasztalatokat közölje lapjában. Cohn szíves volt; 1876 április 8-án a breslauer növénytan intézetben beszámolhatott Koch Róbert kutatásairól. Koch keveset beszélt, szűkszavú ember volt és végtelenül szerény. Azonban annál többet mutatott és amit mutatott, az a botanikusra olyan mély benyomást gyakorolt, hogy átküldött a kórtani intézetbe azzal a kéréssel, hogy valaki jöjjön és nézze meg, mi látható Koch nagyítóüvege alatt. „Én — szolt az üzenet — fontosnak és érdekesnek tartom.” Cohnheim jött, a patológia világhírű professzora. Amikor Cohnheim a

nagyítóüvege alatt megpillantotta a lépfene kórokozóját, lelkesedésében visszarohtant intézetébe és az ott dolgozó asszisztenseinek a következőket mondta: „Uraim, hagyják abba a munkát és menjenek Koch-hoz. Ez az ember óriási felfedezést tett, amely egyszerűségében és pontosságában annál is inkább csodálatraméltó, mert Koch minden tudományos összeköttetéstől távol, teljesen egyedül végezte el munkáját és — tökéletesen készen. Nincs is több tennivaló. Én a mikroorganizmusok tudományának területén legnagyobb felfedezésnek tartom ezt és meg vagyok győződve, hogy Koch még további felfedezésekkel fog bennünket meglepni és — megszügyeníteni.”

EURÓPA TAPSOL, DE ÁLLÁS NINCS

Igy lett Koch Róbert falusi orvostól egyszerű tudományos tekintély. Egész Európa tapsolt neki, de városi állást szerezni számára a breslauer professzorok nem tudtak. Nagy erőfeszítések után sikerült az, hogy a lángeszű kutatót kinevezték városi orvossá. Azonban olyan kevés fizetéssel, hogy Koch nem tudott megélni Breslauban és vissza kellett költöznie Wollsteinbe. És ekkor újra kezdődtek a szerény laboratóriumában a fáradhatatlan mikroszkopizálások. Nem asszisztensek, hanem a kislány tisztogatója a mikroszkóp lencséit és nem intézeti szolgálk, hanem a feleség égeti el az elhullott kísérleti állatokat. Azonban a kísérletezés változatlanul óriási eredményekkel jár. Sikerült megfestenie, majd lefényképeznie a bacillusokat és Koch vágya ismét teljesül, amikor tudományát, felfedezését — népszerűsíteni akarja. „Amíg a láthatatlan baktériumokat nem sikerül mindenki számára láthatóvá tenni, addig a világ nem fogja komolyan venni munkánkat. A mikroszkóp segítségével csak egyes embereket lehet meggyőzni, azonban a tömeget nem.”

Nos, Kochnak sikerült a tömeget meggyőznie. Talán jobban és nagyobb mértékben, semmint maga is kívánta volna.

NÉPVÁNDORLÁS BERLINBE

Cohn professzornak nagynehezen sikerült elérnie annyit, hogy Kochot kinevezték a berlini Császári Egészségügyi Intézetbe. És ezután — félév alatt — történt, hogy Kochnak sikerült az egész világot egy olyan tudományos felfedezéssel meglepnie, amelynek a hírére a világ minden tájáról elindult a népvándorlás Berlinbe. Érthetően, hiszen 1882 március 24-én a berlini Élettani Társaság ülésén Koch szerényen bejelentette, hogy megtalálta a tüdővész kórokozóját, megállapította a bacillus életfeltételeit és életmódját, sőt kiirtásának lehetőségeit is elárulta. Tehát a világon szárnyra kelt a hír, hogy a berlini orvos megtalálta annak a betegségnek az okát és felfedezte annak a betegségnek a gyógyítását, amelynek minden hetedik ember áldozatul esik.

A tudományos világ elámult. Bár már gondoltak arra, hogy a tuberkulózis fertőző betegség, mert ilyen irányú kísérletek már voltak, melyek a betegség átvihetőségét igazolni látszottak. Mégis — kellő bizonyítékok hiányában — a legtöbb klinikus és orvos a tuberkulózist krónikus táplálkozási zavarnak tartotta, amely örökölhető és — halálos betegség.

A művelt világban tehát érthetően hártalan lelkesedést keltett a hír, amelyet újjongva jelentettek a hírlapok: végre megtalálták és végre kiirtják az emberiség legféltetesebb ellenségét. A mámoros lelkesedésben a betegek százezrei indultak el Berlin felé, ahol a tuberkulin nevű orvosságtól mindenki gyógyulást vár. Ebben a népvándorlásban csak egyetlen ember őrizte meg hidegvérét, szerénységét és nyugalomát. Ez Koch volt, a felfedező, akinek józanságát igazolta — az a kijózanodás, ami a nagy lelkesedés után bekövetkezett. Mert, sajnos, a tuberkulózis bacillusának felfedezése nem jelentette egyszerűsített a szuverén gyógyítás lehetőségeit is.

Azonban ennek a felfedezésnek a jelentősége ezzel semmit sem csökkent. Nagy jelentőségű maradt, mert bebizonyosodott az emberiség félelmetes ellenségéről félreérthetetlenül, hogy — fertőző betegség. És a felfedezéssel együtt megjelentek a fertőző betegségek ellen való tennivalók összes ellenszerei is, kezdve a megelőzéstől egészen azoknak a körülményeknek a felfedezéséig, amelyek e betegség megjelenését, lefolyását meghatározzák. A Koch-féle bacillus végső eredményben kiindulója lett annak az óriási mozgalomnak, amely az egész világon a tuberkulózis, e népbetegség elterjedése ellen küzd. A mai szociális orvostudomány azoknak az életkörülményeknek a felismeréséből fakadt, amelyek a Koch-féle bacillus terjedésének, fertőző képességének és megbetegítő képességének a hatásából következtek. És ez a küzdelem, amelynek útját a Koch által felfedezett, pirosra festődő pálcikák jeleznek — nem volt eredménytelen. A szociális orvostudomány ma, huszonöt évvel a felfedező halála után büszkén jelentheti, hogy a bacillus ereje megtört, megtört azért, mert Koch felismerte a bacillus életkörülményeit. És e kölcsönhatásoknak a felismerése megmutatta a megelőzés és a védekezés útját.

HAJSZA A KOLERA UTÁN

1883 őszén Európa szörnyű veszély előtt állott. Pánikszereűen terjedt el a rémhir, hogy az ázsiai kolera elhagyta hazáját, Előindítást; már elérte Egyiptomot, a Földközi-tenger partjain nyugtogatja ijesztő nyelvét, fenyegetvén az európai partokat is. Az európai államok sorban küldötték a bizottságokat Egyiptomba a baj kutatására és abból a célból, hogy a kutatások eredményeképpen a megelőzés és védekezés megfelelő lépéseit megtehesse. A német kormány a bizottság élére a fáradhatatlan bacillusvadász Koch Róbertet tette. Koch megjelent Alexandriában és az ottani görög kórházban megkezdte tanulmányait. Már négy hét múlva jelenthette az államtitkárnak, hogy megtalálta és kitenyészttette a kolera bacillusát.

Azonban az egyiptomi járvány szűnőben volt és Koch — elégedetlen. Meghatalmazást kért és kapott kormányától, hogy Indiába utazhasson, a járvány igazi fészkebe. Calcutában negyven-ötven foknyi melegben százával feküdtek a hullák, városrészek néptelenedtek el: itt dolgozott Koch. És erről a munkájáról a következőket írhatta: „A kolera sohasem keletkezik magától, mint azt eddig hitték. Egészséges ember csak akkor betegszik meg, ha a bacillusokat lenyeli. Ezek a vesszőalakú bacillusok csak velük egyfajta bacillusokból keletkezhetnek, nem másfajta bacillusokból és még kevésbé a semmiből. E bacillus nőni és szaporodni csak az emberi testben vagy olyan szennyes vízben tud, mint az indiai.”

A fertőző betegségek — népbetegségek és ezek összefüggésének felismerésével Koch tudományos higiéne egyik megalapítója lett. Írásában azonban egyetlen olyan sort sem találunk, amelyből arra lehetne következtetni, hogy munkásságát ő maga rendkívülinek vagy akár csak jelentősnek is tartotta volna. A szűkszavú, szerény ember renetget dolgozott. És 1910 május 27-én a Baden-badeni szanatórium orvos a fáradtarcu, sovány, öreg embert látott a szanatórium egyik nyitott erkélyajtójánál lehanyatlott fejjel ülni. Koch Róbert volt — és halott.

„A Kladderadatsch” azt írta, hogy a halál „fél” tőle és azért vitte el ilyen korán...

Sírfelirata így hangzik:

„A legkisebb élőlények világának megismerése tette nagygyá, s a Földgolyó, amelyet lángelméje meghódított, hálásan nyugtázza feléd a halhatatlanság elnemhervadó koszorúját.”

Dr. Totis Béla

Mükedvelés

Nagy siker a sztáribecseji Iparos Legényegyletben

A sztáribecsei római katolikus iparos legényegylet pompás mükedvelő együttese, hosszabb szünet után, Nagyboldogasszony ünnepén nagysikerű kabaréestét rendezett. Oláh Györgyné és Török István táncoktató-sének olyan sikere volt, hogy a meg-meg-ujuló tapsokra kétszer is meg kellett ujránézni számukat. A „Rebeka néni” című egyfelvonásos komédiában Bauer Boriska, Missuray Ilonka és Sárvári Ferenc mellett Ularik Ilonka, Sándor Magda és Kovács Gyula arattak sikert. Török Rezső „A narancs” című parasztvígjátékában Oláh György és Hajdu Rózsika tűntek ki. Jól szerepeltek Palóc Mancika, Ularik Ilonka, Török István és Kovács Zoltán. Az est legnagyobb sikerét Zavargó József, a csengőhangú tenor énekes aratta Buzás Ede, a népszerű sztáribecseji nótaköltő Alföldi Géza mélyérezésű verseire írt dalaival. Végül a „Háztűznéző” című bohózatban Károlyi István ügyes alakításával, Föglein Károly nagyszerű maszkjával tűnt ki. A női szerepekben Missuray Ilonka és Ország Mancika voltak jók. A rendezés nehéz munkáját Firány Lajos látta el kitűnően, a jó sugó Szvircevic György volt. A közönség sokat tapsolt és a legjobb hangulatban mulatott a hajnali órákig.

— Mükedvelő előadást rendez a kulai kereszties egyesület. A kulai kereszties egyesület augusztus 25-én a sárgakertben nagyszabásúnak ígérkő mükedvelő előadást rendez, amelynek keretében 3 felvonásos dráma és 1 felvonásos bohózat kerül bemutatásra. A szerepeket a kereszties egyelet jól bevált és régi mükedvelői alakítják. Az előadás tisztá jövedelmét az egyelet zászlóalapa javára fordítják. Misor után tánc lesz.

— A temerini mükedvelők Noviszádon és Topolán. A noviszádi önkéntes tűzoltók zenekara tárgyalásokat folytat a temerini Iparosdalárdával, hogy mükedvelőit augusztus 31-én és szeptember 1-én Noviszádon a Kraxner-vendéglőben adják elő a „Mit susog a fehér akác” című operettet. — Topola is tárgyal a temeriniakkal és augusztus 25-én a Csárdáskirálynőt adják elő Bácskatopolán.

Bécsi Mintavásár

1935. szeptember hó 1-16! 7-10

(Tehnikai és mezőgazdasági kiállítás szeptember 3-áig)

Középeurópa nagy vására!

Kiállítók 18 államból!

Vásárlók 72 országból!

Nem kell vízum! Vásárlagazolvánnyal és utlevéllel szabad határátlépés Ausztriába. — A magyar vízumot a vásárlagazolvány felmutatói a határon kapják meg. — Jelentékeny utazási kedvezmények a jugoszláv, magyar és osztrák vasutakon, a Dunán és az Adrián, valamint a légi forgalomban. Mindennemű felvilágosítás és a vásárlagazolvány (50— dinárért) beszerezhető.

WIENER MESSE A. G. WIEN VII.

és a tiszteletbeli képviselőknél — Noviszádon: PUTNIK, Kr. Alekszandra 21 és fiókjainál

BOROSHORDOK

Ujak és használtak, szüretelőkhádat :0—10.000 literig nagy választékban, legolcsóbb árban és legjobb minőségben beszerezhetőek:

KRIZ LAJOS, Szubotica V., Mažuranićeva 19

Közgazdaság

Változatlannak a kenderárak

Odzsaciról jelentik: A szombati kender piacra kisebb mennyiségű kender szállítottak. A kereskedők partik szerint 7.25 dinárt fizettek. Gyengébb minőségű kender 6—6.50 dinár értékben állapították meg. A helyzet és kereslet általában elég nyugodt, tekintettel arra, hogy az újkender megjelenését várják. Az újkender árai ezideig még nem alakultak ki. A nyers kender iránt már van kereslet. A kenderáztatás általában már kezdetét vette és kedvező időjárás esetén már a jövő héten a kenderki-dolgozás munkálataira is sor kerül.

A kender árai a multheti piac áraival azonosak.

—o—

Topolán emelkedett a kukorica ára. A topolai hetipiacon a kukorica ára emelkedett és elérte a 90 dinárt. A többi gabonaműeknél szintén némi emelkedés volt tapasztalható. Az állatpiacon viszont csökkentek az árak. A választási malacokat a nagy szárazság előtt 250 dinárért adták, most már pedig csak 70 dinár az árak. A hizott sertés kilogramonként 7 dinár. A forgalom közepes volt.

Kitűnő kendertermés a Középbáscskában. A kendertermés a Középbáscskában az idén kitűnő. A holdankénti átlagtermés ugyan nem több negyven mázsánál, de minőségileg évek óta nem volt ilyen jó, mint az idén. Sok gazdának hatvan mázsája is termett és ezeknél a száraz magassága is kitűnő. A holdankénti hozam huszonöt és hatvan mázsa között váltakozik, de ott, ahol csak huszonöt mázsa termett is, elsőrendű a minősége az új kendernek, úgyhogy a kereskedők nagy érdeklődést mutatnak iránta.

— Arak a budapesti terménytőzsdén és határidőpiacon. Budapestről jelentik: A terménytőzsdén a készáruirak irányzata lanya volt. Tiszavidéki buza legalacsonyabb árfolyama 15.25, legmagasabb 15.85, felsőtiszai 14.75—15.25, másszármazású 14.75—15.25. A határidőpiac irányzata lanya volt. Buza októberre 15.25—26, rozs októberre 14.03—04, tengeri augusztusra 14.25—30, szeptemberre 14.15—20, jövő májusra 14.31—35.

Rövid sporihirek

A noviszádi Napred közgyűlése. Feikérem a Napred sportklub összes tagjait, vezetőket és játékosokat egyaránt, hogy vasárnap e hó 18-án délelőtt tíz órakor a Szabó féle vendéglőben minél nagyobb számban jelenjenek meg a klub rendkívüli közgyűlésére. Still, alelnök.

— A noviszádi kugli alszövetség hivatalos híre. Az alszövetség fegyelmi bizottsága hétfőn, augusztus 19-én este 8 órai kezdettel a Bauernál ülést tart, amelyre a következő bizottsági tagok megjelenését kérem: Tichí, Halper, Pénzes, Sárcev. Győri alelnök.

A noviszádi grafikusok hétfőn este fél kilenc órakor a Kott-pályán díjmérközést játszanak a polgárokkal.

Az osztrák és német sportkörök között megszokadt az összeköttetés. Bécsből jelentik: Starhemberg hereg osztrák alkancellár, mint az osztrák sport legfőbb intézője, további rendelkezésig megtiltott mindennemű érintkezést az osztrák és a német sportolók között. Az alkancellár azért adta ki ezt a rendelkezést, mert a német nemzeti szocialista párt hivatalos lapja, a Völkischer Beobachter legutóbbi számában támadta az osztrák kormányt.

Ötvenkétméteres diszkoszdobás. Oslóban pénteken este nagyszabású atlétikai versenyeket rendeztek, amelyeken az amerikai Gordon Dun 52.01 méterrel dobott diszkosszal és ezzel megdöntötte a Jesup által öt évvel ezelőtt felállított amerikai rekordot.

Dr. HEISZLER szanatóriuma

SZUBOTICA, SZOHOZSKA (CCA) felvesz szülőneket

Nyolc napi teljes ellátás bármely szubotici specialista szülész közreműködésével, orvosi költségekkel együtt összesen 1200 D. FAJDALOMMENTES SZÜLÉS!

SAKK

Olvasóikhoz! Sakkrovatunk olvasóinak szives elnézését kérjük, ha valamely beküldött kérdésre választ nem kaptak. Ugyanis rovatvezetőnk a ljubjanai országos amatőr-versenyen való részvétele miatt a jövő számban válaszol a beküldött levelekre.

28. számú játszma.

Vezércsel.

Játszották Dresdenben 1935 július 27-én. Világos: Gilg. Sötét: Ganttner.

1. d4, Hf6. 2. c4, e6. 3. Hf3, Fb4+. 4. Fd2, Fxd2. 5. Hbxd2, d5. 6. e3, O—O. 7. Fd3, Hbd7. 8. Vc2, c6. 9. O—O, Bfe8. 10. Bac1, Hdf8 (Ha 10... e5, akkor 11. cxd5, cxd5. 12. Vc7 következik.) 11. e4, dxe4. 12. Hxe4, b6. 13. c5! (Nyomja a c6 pontot és fenyeget Hd6-tal.) Hxe4. 14. Fxe4, Fb7. 15. Bfd1, b5. 16. Bde1 (Sötét utolsó lépése miatt világosnak nincs mit keresni a c-vonalon, ezért átcsoportosítja a bástyákat.) h6. 17. Bcd1, Vc7. 18. Be3, Hd7. 19. He5! Hf6 (19... Hxe5-re 20. dxe5, Vxe5. 21. Fh7+ jön. Más lépésre pedig világos Bd6-tal jön előnybe.) 20. Ve2, Bac8 (Felszabadítja a vezért.) 21. Bg3, Vc7. 22. Fb1, Bed8 (Sötét a nyomott állásban csak várakozó lépéseket tehet.) 23. Ve3, Kf8. 24. Fg6! Hd5. 25. Vf3, f5. 26. Fxf5, Kg8. 27. Fc2, Bc7. 28. Vd3, Hf6. 29. Vg6, Kf8. 30. Bf3! Ba8. 31. Hg4, Vf7. 32. Hxf6, Vxg6. 33. Fxg6, gf. 34. Bxf6+, Ke7. 35. Bf7+, Kd8. 36. Bde1, Be7. 37. Bf6 sötét feladta.

SAKKHIREK

A sakkolimpiászra 22 ország küldi el csapatát és az ma kezdődik Varsóban. Jugoszláviát dr. Vidmár, Kosztics, Pirc, Trifunovic és König képviselik az olimpiáson.

Tatatóvároson (Magyarország) most befejezett nemzetközi mesterverseny eredménye: Szabó 13, Grünfeld és Becker (Ausztria) 12½, Steiner L. 11, Havasi és Sacconi (olasz) 10½, Kluger 10, H. Müller (Ausztria) 8½ ponttal. A versenyen 16-an vettek részt és a győztes a tizenhétéves Szabó, a magyar sakkoklás új reménysége, akinek nagy jövőt jósolnak.

A sakkolimpiász alkalmával női világbajnoksági versenyt is rendeznek, melyen a legjobb női sakkoklók vesznek részt.

A Sahovszki Glasznik negyedik száma változatos tartalommal megjelent.

A szrbobráni Rádnicski asztali teniszcsapata nagy fölénnyel győzött Kikindán

A kikindai evangélikus Keresztyén I. jusági Egyesület asztali tenisz csapata e hó 15-én látta vendégül a szrbobráni Rádnicski asztali tenisz csapatát, melynek tagjai szép játékkal megérdemelt győzelmet arattak a kikindai pingpong csapat felett. A vendégek közül különösen Péterffy, aki egyébként Beograd bajnoka, aratott nagy sikert elsőrangú játékával. A kikindaiak is elég jól játszottak, azonban még sok mérkőzést kell játszaniuk, hogy megfelelő versenyrutinnal rendelkezzenek, ami igen fontos körülmény egy-egy verseny megnyerésére. Részletes eredmények: Péterffy (Szrbobrán)—Heesco Kikinda) 21:7, 23:21. Velez (Sz.)—Presszburger (K.) 21:18, 8:21, 21:19. Fehér (K.)—Milo (Sz.) 22:20, 21:16. Velez—Heesco 21:16, 21:23, 21:18, Péterffy—Presszburger 21:5, 21:15. Velez—Fehér 21:18, 17:21, 21:17. Heesco—Milo 21:11, 22:20. Péterffy—Fehér 21:15, 21:19. Milo—Presszburger 21:15, 21:18. Férfipáros: Péterffy, Velez—Heesco, Konecsny 21:13, 21:18. Végeredményben a szrbobráni Rádnicski asztali tenisz csapata 8:2 arányban győzött a kikindai együttes ellen.

Szerkesztői üzenetek

D. O. Senta. Az abesszin külügyminisztérium, címe: Ministerie des affaires Etranger, Addis Ababa, Abessinien.

HIREK

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kralja Petra 30. I. emelet
 Telefon 21-37, éjjel 20-58.
 Postacsekkszáma: Zagreb, 46 692

Előfizetés ára 1 hónapra 18.- dinár,
3 hónapra 50.- dinár

Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel.

Derült idő, emelkedik a hőmérséklet

Európa: Az európai kontinens felett anticiklon van, tulnyomóan derült időjárással.

Jugoszlávia: Északon és északnyugaton derült idő, a többi részekben felhős, helyi kisebb esőkkel a vardari bántságban.

Jóslat augusztus 18-ára: Tulnyomóan derült idő. A hőmérséklet emelkedik.

*

— A REGGELI UJSÁG petrovgrádi szerkesztősége (Cara Dusana ul. 31) hétfőn délig veszi át a Reggeli Ujság nyereményszelvényeit továbbítás végett.

— Az igazságügyminiszter Szuboticián. Dr. Auer Ljudevit igazságügyminiszter szombaton délelőtt a beograd-i gyorsvonattal családijával Szuboticiára érkezett. A miniszter hétfőig marad Szuboticián, de látogatása magánjellegű.

— Az szuboticiai vezetőjársbíró előléptetése. A királyi helytartótanács az igazságügyminiszter előterjesztésére a III. fizetési osztály első csoportjába léptette elő dr. Boszki Ivót, a szuboticiai járásbíró-ság vezetőjét.

— Új bírósági jegyzők Kulán. Augusztus 15-ével két új bírósági jegyző működik a kulai járásbírósnál és pedig Scholz Wilhelm és Stetzenbach Dániel.

— Eljegyzés. Gyarmathy Lili és Gumbinger Frigyes (Noviszád) jegyesek.

— A szuboticiai püspökségi titkár szabadsága. Mouillon András a bácskai püspökség titkára csütörtökön háromheti szabadságra utazott.

— Az adókat védő egyesület küldöttsége a kormány tagjainál. Az adókat védő vojvodina-i egyesület küldöttsége augusztus 21-én szerdán hajnalban utazik el Szuboticiáról Beogradba, ahol délelőtt fél tíz órákor a Petrovgrad-szállóban találkoznak a sabáci küldöttség tagjaival és azokkal együtt jelennek meg a kormány tagjainál kihallgatáson.

— A szuboticiai vizsgálóbíró szabadságon. Zvekics Szever a szuboticiai törvényszék vizsgálóbíró szabadságra utazott. A vizsgálóbíró távollétében Szárcevic Ante törvényszéki bíró helyettesíti.

— Fagylaltdélután Szentán. A szentai katolikus jótékony Nőegylet vasárnap, augusztus 18-án délután 5 órai kezdettel fagylaltdélutánt rendez, a Royal szálló kert-helyiségében.

— Gyászistentisztelet. Néhai Rózsa Ferencné született Knézy Paula halála évfordulója alkalmából hétfőn reggel negyed 8 órákor gyászistentisztelet lesz a belvárosi plébánia templomban.

— Új munkarend a szuboticiai járásbírósnál. A szuboticiai törvényszéken és járásbírósnál augusztus 16-ikától ismét életbe lépett a rendes munkabeosztás. A bíróságokon délután is van hivatalos óra.

— Új gyógyszerár Mokrínban. A dunai bán az államtanács döntése alapján Fuchs Zsigmond szuboticiai gyógyszerésznek engedélyt adott Mokrínban második gyógyszerár megnyitására.

— Pótvizsgák a vrbászi gimnáziumban. A vrbászi gimnáziumban a pótvizsgákat folyó hó huszonegyediké és harmincegyediké között tartják meg. Szabályszerű kérvényeket öt dinár okmánybélyeggel és minden vizsgatárgy után további tíz dinár okmánybélyeggel kell ellátni. Osztályvizsgák iránti kérvényekre öt dináros okmánybélyeget kell ragasztani. A kérvényekhez továbbá mellékelni kell az iskolai bizonyítványt is. A Vb-iratásokat szeptember elseje és ötödike között tartják meg.

— Kifogták a Dunába fult fiatalember holttestét. Augusztus 14-én — mint már jelentettük — a Dunába fult Brücker Juliusz 19 éves noviszádi fiatalember. A szerencsétlenül járt fiatalember holttestét szombaton kifogták a vízből és ma délután temetik a kórház halottsházából.

Bácskai Margit
 Noviszád, Rufoski put 25. szám

NŐI DIVATSZALÓN

— Canonica visitatio a nyugati református egyházmegyében. Szomborból írják: Ágoston Sándor református püspök kedden szerdán és csütörtökön tartotta meg a szokásos kánoni vizsgálatot a nyugati református egyházmegye egyes szlavóniai községeiben. A püspök kíséretében volt Stádler Géza a nyugati egyházmegye esperese, dr. Hettesheimer Imre ügyvéd, az egyházmegye gondnoka és dr. Tibor Ervin szombori orvos, tanácsbíró. Kedden Tordincin tartották meg a kánoni vizsgálatot. Tordinci az egyetlen református egyházközség, melynek hívei horvátok. Tordinciról Kőrogyra ment a püspök, ahonnan bandérium jött elébe. A falu végén diadalkapuval, fáklvás és lam-pionos menettel fogadták az egyházi előkelőségeket. A következő állomás Vladislávci volt, ahol a fogadtatás szintén minden várakozáson felüli volt. Harasztin a püspök és kísérete résztvett a lekész leányának esküvőjén. Csütörtökön Rétfalun megtartották az egyházmegyei közgyűlést, mely program szerűen folyt le. A közgyűlés egyházmegyei gondnokká ismét dr. Hettesheimer Imre szombori ügyvédet választotta meg s a vezetőség többi tagjai is a régié maradtak.

Török Gizke és Vadóc Lajos, mechanikus,
 Bácska Topola, jegyesek.

(Minden külön értesítés helyett.)

— Jól sikerült a szentai legényegylet mulatsága. A szentai katolikus legényegylet tekeversennyel egybekötött fagylaltdélutánja a legnagyobb siker jegyében zajlott le. A tekeverseny első díját, egy malacot Keceli M. György nyerte, a második díjat Kopasz Sándor, míg a harmadikat Gregos Károly.

— Mely falragaszokra kell egydináros okmánybélyeget ragasztani. Az Avala jelenti: A pénzügyminisztérium adóosztálya magyarázó rendeletet adott ki, hogy mely falragaszokra, kell egydináros okmánybélyeget ragasztani. E magyarázó rendelet szerint, ha valamely üzlet vagy műhely elköltözik és régi helyén plakátot tesz ki, hogy hova költözött, akkor erre nem kell egydináros bélyeget ragasztani. A falragaszon azonban nem szabad másnak lenni, csak az új helyiség címének. Ellenben egydináros okmánybélyeget kell tennie, mindazon falragaszokra, amelyeket ablakokban, kirakatokban vagy máshol leyeznek el és ahol azok csak ideiglenes jelleggel bírnak. A tak-szena tarifa szerint a falakra, villamosokra és épületekre elhelyezett állandó jellegű plakátokra egyszersmindenkorra 60-500 dinár illetéket kell fizetni, a plakát nagysága szerint.

— A petrovgrádi uszók ma Szentán vendégszerepelnek. A Vojvodina uszó és vízipó-ló csapata, amely megnyerte a beograd-i al-szövetség bajnokságát vasárnap Szentán vendégszerepel a Sz. A. K. uszóversenyén. A Vojvodina és a Sz. A. K. vízipólcsoportja közt nagy küzdelem várható bár a Vojvodina rajta kívül álló okokból csak tartalékos csapat indulhat.

— Husz év után adott életjeit magáról. Aman József kulai illetőségű katona még a háboru elején orosz hadifogságba került és azóta nem adott életjeit magáról. Képzeltető hozzátartozóinak öröme, mikor néhány nappal ezelőtt levél érkezett Oroszországból, amelyben Aman közli, hogy él és hogy haza szeretne jönni, de nincs pénze a hosszú utra. Aman egy rokona most a Vöröskereszt útján kétezrhatszáz dinárt küldött Oroszországba és reméli, hogy Aman hazajön.

Mielőtt beáll az ősz
 érdeklődjék nálunk is!

SZUBOTIBA Labor-pa ota „PRITEX“ angol szövet-kereskedés.

— Székrekedésnél és emésztési zavaroknál igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes Ferenc-József keserűvizet. Registr. od Minisztarstva soc. pol. i Nar. Zdr. S. br. 15. 485 od 25 V 1935 1599

Bomlik a petrovgrádi tüzoltóegylet

Néhány kisebbségi magyar és német tüzoltó aláírásukkal ellátott kérvényben kérték, hogy hívják össze a rendkívüli közgyűlést. Az akció Rajics Tima városi főjegyző ellen irányul, aki állítólag il étektelenül vesz fel a testülettől ezer dinár havi fizetést. A testület vezetősége azonban a rendkívüli közgyűlés összehívása helyett kizárta a hét magyar és német tüzoltót a testület tagjai sorából, akik már hosszú évek óta legbü-gőbb tagjai a testületnek.

Graszl Ferenc tüzoltóparancsnok a kizárt tagok érdekében interveniált a vezetőségnek, de miután a vezetőségben nem volt hajlandóság, hogy a kizárt tagokat visszafogadja, azonosította magát a kizárt tagokkal és bejelentette lemondását.

Graszl Ferenc lemondása városszerte mély megdöbbenést keltett, mert Graszl már 27 éve szolgálja a legnagyobb buzgalommal a tüzoltók ügyét és bár a főszerelő mások vizik a testületben az utóbbi időben, ő volt a testület legképzettebb és leg-használhatóbb tagja.

— CSENDES LETT A TEMERINI UCCA... Temerin mindig népes és élénk uccái a napokban hirtelen elcsendesedtek. Ennek az az oka, hogy a munkaszeretetről híres temerini szegénység nagy része elhagyta a községet, hogy idegen tájakon keresse meg a télire valót. A pancsvói, oszjeki, orahovicei, vukovári és bácsi kenderültvényekre hívták a kitűnő munkaerőnek bizonyult temerini szegény magyarokat, hogy levágják az ideit termést. Temerinből mintegy hatszáz család ment el az említett ültvényekre, hogy a négyhetes idény-munkát elvégezze. A kendervágásért katasztrális holdanként 180 dinárt kapnak. Minden munkáspár 8 holdat vállalt fel, tehát 1440 dinárhoz jutnak, ami ha nem is nagy összeg, de mindenesetre alkalmas arra, hogy a téli nyomort enyhítse és elviselhetővé tegye.

— Bezdán népesedési mozgalma. Bezdánban az elmúlt hónapokban 7 fiú és 6 leánygyermek született. Házasságot kötöttek Varga István és Takács Katalin. Meghaltak: Baroka János 84 éves, Horváth Pálné szül. Sipos Róza 59 éves, Franc Rudolfiné szül. Sipos Anna 53 éves, Gyurics Mártonné szül. Kapitány Erzsébet 44 éves, Jankovics István 70 éves, Odry István 78 éves, Szántosy József 58 éves, Bosnyák Emil 61 éves, Horvát Andorné szül. Pampulik Mária 39 éves és Sipos Ferenc 2 hetes.

— M. K. Lepedát, Szubotica, értesítése az osztálysorsjegyek aug. 16-iki húzásáról: Din. 10.000 46760; Din. 8.000 82677; Din. 5.000 22431; Din. 3.000 57045, 76514; Din. 2.000 2739, 71901, 76520, 96254; Din. 1.000 1378, 4160, 83, 91, 7014, 22, 10335, 86, 10520, 12803, 13487, 14567, 15548, 74, 17602, 71, 22417, 74, 96, 23120, 34, 66, 90, 26502, 5, 66, 82, 30055, 70, 30760, 76, 31531, 56, 62, 34413, 62, 37704, 57, 75, 38460, 83, 38832, 41, 48, 78, 39926, 72, 82, 43347, 48967, 49316, 39, 56, 71, 50260, 62338, 51, 58650, 51, 60828, 50, 73, 61179, 61321, 50, 60, 62115, 200, 65573, 74, 77, 97, 68376, 80, 68417, 71531, 46, 63, 73908, 89, 78486, 88, 79222, 91, 80249, 84290, 85585, 87033, 45, 59, 90773, 88, 91867, 97640, 98573, 99903, 28.

KÜLFÖLDI TÖZSDEZARLATOK

A dinár árfolyama: Bécs 8.86-8.98, Berlin 5.67-5.71, London 216.

Zürich, aug. 17. Beograd 7.00, Páris 20.25, London 15.19, Newyork 305 háromnyolcad. Brüsszel 51.60, Milánó 25.175, Madrid 41.975, Amsterdam 207.50, Berlin 123.25, Prága 15.715, Varsó 57.95, Bukarest 250.

Főhúzás augusztus 8-31-ig

Sorsjegyek a főhúzás egész ideje alatt kaphatók a főelárusítónál:

LUSTIG LAJOS váltóüzletében

Noviszád, Kralja Alekszandra ucca 13.

Szeptember 1-én kezdődik az iratkozás a szentai gimnáziumban. A szentai gimnázium párhuzamos osztályába a beiratkozások szeptember elsején kezdődnek és 5-ig tartanak. A beiratkozáshoz az alábbi iratok szükségesek: 1. prijava, 50 dináros okmánybélyeggel, 2. bizonyítvány az előző osztály sikeres elvégzéséről, 3. adóbizonylat a szülők egyenes adójáról. A gimnázium első osztályába iratkozóknak az elemi iskolai bizonyítvány hátsó oldalán rajta kell lenni, hogy a felvételi vizsgát sikeresen letették. azonkívül anyakönyvi kivonat, hogy a tanuló 1935-ben tölti be a 10—13 életévét. A beiratkozáshoz még 20 dinárt kell fizetni az egészségügyi alapra, a tandíj mellett.

A takarékpénztárak szövetségének határozata. A takarékpénztárak szövetségének noviszádi kongresszusa hosszas tanácskozás után határozatot hozott, amelyben hangoztatta, hogy a takarékpénztárak rendszere az egész világon bevált és Jugoszláviában is sokat használt a nemzetgazdaságnak. A jugoszlaviai takarékpénztárak azonban még az eddigiénél is sokkal áldásosabb működést fejtenének ki, ha törvénnyel lehetővé tennék, hogy működési területüket kiterjesszék.

A bajsai katolikus templom bucsuja. Nagyboldogasszony napján ünnepelték meg Bajsán a katolikus hívők templomuk védenszentjének napját, amelyre a környékről, Topoláról, Maliigyostról, Telecskáról és Moravicáról is számosan vettek részt. A bucsun az ünnepi szentmisét Böde János bajsai plébános mondotta. Az egyházi ünnepség minden tekintetben kitűnően sikerült.

Nagyboldogasszony napi bucsu Sztribecsejen. Csütörtökön, Nagyboldogasszony napján ünnepelte bucsuját a sztribecseji belvárosi katolikus templom. A bensőséges ünnepségre szépszámu hívő-sereg érkezett a környéki falvakból és kedves képet nyújtottak a bucsufiát kínáló sátrak. Szerdán este 8 órakor ünnepi körmenettel kezdődött a templomi bucsu, a másnapi sirószerűség azonban némileg elrontotta az ünnepi hangulatot. A vidéki zarándokok peremetező esőben indultak hazafelé s a sátrak árusai méla bánattal arra gondoltak, hogy az eső még a pénztelen, amugy sem vásárló balmészokat is irigylő a szegény álvésoktól, mézeskalácsosoktól és apróbarosoktól.

Szeptember közepén tárgyalja a bíróság a bácskogradistai husvétii gyilkosságot. Bácskogradistán ez év husvétján — mint emlékeztető — borzalmas gyilkosság történt. Brankov Nesztor lakatossegéd késsel meggyilkolta László Pál fiatal legényt és súlyosan megsebesítette Német Józsefet valamint Német Jánost. A noviszádi törvényszék vizsgálóbírája az ügyben befejezte a vizsgálatot és az államügyészség már el is készítette a vádiratot. A főtárgyalást valószínűleg szeptember közepén tartják meg.

Javitóvizsgák a szentai gimnáziumban. A szentai gimnáziumban a javító vizsgákat augusztus 26-tól 31-ig tartják meg. A javítóvizsgák iránti kérvényeket legkésőbb augusztus 20-ig kell a gimnázium igazgatóságához benyújtani. A kérvényre 5 dináros okmánybélyeget és minden tantárgy után 10 dináros bélyeget kell ragasztani. A szerbhorvát nyelvből bukott tanulók és a pótvizsgára utasított magántanulók augusztus 26-án reggel 7 órakor jelentkezzenek a gimnáziumban, míg a többi tantárgyból bukott pótvizsgázók augusztus 27-én reggel 7 órakor.

Megölte atyja vélt gyilkosát. Nisból jelentik: Cvejics Ráda malasisai földműves a napokban három lövéssel meggyilkolta Antics Dragutin gazdálkodót, a község volt bíráját. Cvejics a gyilkosságot bosszúból követte el, mert azt tartotta, hogy a múlt évben meggyilkolt atyját Antics tette el láb alól. Antics emiatt a nisi törvényszék elé is került, de a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette. Cvejics a felmentő ítélettel nem tudott megbarátkozni és mivel meg volt győződve, hogy Antics a gyilkos, most maga büntette meg a vélt gyilkost.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál

igyunk reggel éhgyomorra egy pohár

fermeszetes **Ferenc - József** keserűvize

Registr. od Minist rstva soc. pol. i Nar. zdr. S. broi 15.485 od 25. V. 1935

CSANTAVIRI HIREK

Tikvicki Jásó szuboticaai gazdálkodónak a csantaviri pusztán lévő tanyájáról az egész baromfiállományt ellopták. — A csantaviri teniszklub szeptember 8-án, Kisasszony napján táncmulatsággal egybekötött műkedvelő előadást rendez, amely alkalommal az „Egy kis senki” című vígjátékot adják elő. Ugyan csak Kisasszony napján a csantaviri teniszklub meghívására a szuboticaai kékfűhérek, a topolai és adai teniszklubok Csantaviren körmérkőzést játszanak. — A csantaviri önkéntes tűzoltótestület csütörtökön tűzoltónapot rendezett, amely minden tekintetben jól sikerült. A testület tagjai délelőtt szentmisén vettek részt, majd Utassi Ferenc parancsnok elnöklétével diszközgyűlést tartottak, amely után a Fehér féle vendéglőben társas összejövetelt rendeztek. Délután a Triglav első csapata és az öreg játékosokból összeállított csapat játszott. Meglepetésszerűleg az öregek győztek 2:1 (1:1) arányban. Este műkedvelőelőadást rendeztek amelynek keretében először Nusics Branišlavlának egy egyfelvonásos bohózatát adták elő. Ebben a bohózatban különösen nagy sikert aratott Molnár Ilonka, aki szólóéneket is adott elő. Azután előadták Tóth Edának a Tolonc című népszínművét, amelynek színpadhatárainál alakításukkal különösen kitűntek: Ozsvár Ieuka, Molnár Ieuka, Kiscsepégi Ignác és Keesenovics József, jók voltak még: Barna Antal, Pletikoszics Lajos, Barna Bözsike, Rosenfeld Ede, Barna Mancika, Udvardi János, Lisák Agota, Radák Vilmos, Keller Juliska, Rucor András, Petrovics Szokica, Bálint Péter, Begyik Bözsike, Basics József, Palkovics Antal, Gyüre Mancika és Tikvicki Mihály. A darabot Barna Antal nyomdász rendezte nagy hozzáértéssel.

★

Se futballmeccs, se tűzoltónap... A vasárnap lejátszott és félbeszakított Zsak—Gragyanszki alszövetségi döntőmérkőzést azért nem fejezték be, mert a mérkőzés vége előtt 14 perccel, amikor már a Zsak 2:1-re vezetett, hirtelen rosszul lett a bíró. Az alszövetség a mérkőzés hátralevő 14 percének lejátzását augusztus 15-re rendelte el. A Gragyanszki vezetősége az utolsó percben lemondta a találkozót, azzal, hogy 15-én tűzoltónap lesz a Gragyanszki pályán és emiatt a szolgabírósg nem adott engedélyt a meccs lejátzására. Csütörtökön azután a tűzoltóság levonult a pályára, de mivel borús volt az ég — inkább elhalasztották a tűzoltónap megtartását is.

Vizsgálati fogság. A noviszádi törvényszék vizsgálóbírája vizsgálati fogságba helyezte Radies Zsivan és Radies Laza mosorini lakosokat, akik néhány nappal ezelőtt a mosorini országuton lesből rálöttek haragosukra, Kanazir Milos kereskedőre és súlyosan megsebesítették. A két testvér kérte szabadlábrahelyezését, de a vádtanács ezt a kérelmet elutasította.

Pótvizsgák és beiratások sorrendje a szuboticaai állami reál-gimnáziumban. A szuboticaai állami reál-gimnáziumban augusztus 23-ig lehet a kérvényeket benyújtani a pótvizsgákra. A kérvényeket öt dináros okmánybélyeggel kell ellátni és annyi tíz dinárt kell mellékelni, ahány tárgyból kíván vizsgáznia a jelentkező. A magántanulók tárgyaként husz dinár pótvizsgadíjat fizetnek. A beiratkozások szeptember elsejétől ötödikéig tartanak a gimnáziumban.

Jólsikerült a banatszkatopolai bucsu. Banatszkatopolán Nagyboldogasszony napján tartották meg a bucsut, amelyen a környező falvakból is igen sok katolikus hívő vett részt.

GORNJAMUZSLAI HIREK

Kistolok András jómódu muzsljai gazdálkodó házának teteje kigyulladt és leégett. A nagyobb pusztítást csak a tűzoltóság gyors közbelépése akadályozta meg. — 838 szavazója van Muzsljának, akik a szeptemberi községi választásnál két helyen szavaznak. A község polgárságának egy része Sütő József tekintélyes gazdálkodót bízta meg a képviselőtestületi lista összeállításával. — Az önkéntes tűzoltótestület ma délután a község házában rendkívüli közgyűlést tart.

★

Fürdőruhák, tüdőkábatok, tüdőcipők nagy választékban: Fischer J. és Fia cégénél, Noviszádon.

252

Beiratkozás a szentai ipariskolában. A szentai ipariskolába a beiratkozás augusztus 15-én kezdődtek és 31-ig tartanak, a munkástelepi Szveti Szava iskolában, délelőtt 10—12 óráig. A beiratkozáshoz az alábbi iratok szükségesek: prijava 5 dináros okmánybélyeggel, keresztlevél, tanoncszerződés, iskolai bizonyítvány, diák könyvecské. Az első izben iratkozó tanoncoknak orvosi bizonyítványt is kell beadni.

Tövigg lenyirta felesége haját, hogy el ne hagyja. Különös feljelentés érkezett csütörtökön a leszkováci államügyészségnél Mitics Tihomir turikováci földműves felesége feljelentést tett a férje ellen, hogy a haját erőszakkal tövigg lenyirta, hogy el ne hagyja. Mitics és felesége rossz családi életet folytattak, a férj számtalanszor ütlegelte a feleségét, amiért az asszony több izben is elhagyta, de később mindig visszatért hozzá. Mitics most úgy akarta az asszonyt biztosítani magának, hogy a haját lenyirja és emiatt — remélte — hogy az asszony nem mer majd az uccára menni. Ezért összebeszélte a bátyjával, egy reggel közös erővel megkötözték és megnyirták az asszonyt. Az ily módon megszégyenített asszony ezután mégis elhagyta férjét és most már többé nem hajlandó visszatérni.

Rövidesen főtárgyalás lesz a maliigyostrai gyilkos ügyében. A szuboticaai törvényszék vizsgálóbírája befejezte a vizsgálatot Geszler Lajos maliigyostrai gyilkos ügyében. Az iratokat áttette az ügyészséghez a vádirat elkészítése céljából. Így az ügyben a közeljövőben megtartják a főtárgyalást.

Ujabb fogollyszállítmány ment Szuboticáról Mitrovicára Csütörtökön újabb fogollyszállítmány ment Szuboticáról a mitrovicai fegyházba. A szállítmányban volt Franciskovics Márkó, akit rablásért három évi, Kovács Antal, Sztrapák József és Kádár József voltak, akik lopásért egyenként három évi börtönt kaptak.

Keserű burzuffia. A nagyboldogasszonyi sztribecseji bucsura többek között ájtott Bácskogradistáról Horthi Pál 12 éves kisfiú is. A szegény kis zarándokot már reggel hét órakor súlyos szerencsétlenség érte. Plejics Sztepan 22 éves péksegéd rohanó kerékpárjával elütötte Horthi Pált, aki a fején szenvedett sérüléseket. Azonnal orvoshoz vitték és első segélyben részesítették. A gázoló péksegéd ellen megindult az eljárás.

Részeg fiatal emberek garázdálkodása Noviszádon. A noviszádi rendőrség őrizetbe vette Pavlina Milán 21 éves és Vranics Iván szintén 21 éves munkásokat, akik péntekre virradó éjszaka az Usztavszka uccában lévő elemi iskola előtt részeg állapotban megtámadták a járőrköket, majd egymás között is verekedtek. A rendőrség a két csendháborítót 100—100 dinár pénzbüntetéssel sújtotta.

SPORT

A jugoszláv kormányos négyes első lett az előfutamban

Ma evezik a döntő versenyeket a berlini Európabajnokságokban

A Berlin melletti Grinauban pénteken tartották meg az Európabajnoki evezősversenyek előfutáit, a következő eredménnyel:

Kormányos négyes: Első futam: 1. Németország 7.12 p, 2. Olaszország 7.13 p, 3. Magyarország 7.21.5 p. Második előfutam: 1. Jugoszlávia 7.44.4 p, 2. Dánia 7.51.5 p.

Kormányos kettős: Első előfutam: 1. Magyarország 8.20.2 p, 2. Hollandia 8.35.7 p. A jugoszláv csónak az utolsó volt. Második előfutam: 1. Németország 8.10.2 p, 2. Ausztria 8.16.6 p.

Egyes: Első előfutam: Lengyelország 8.28.5 p, 2. Ausztria 8.34.5 p. Második előfutam: 1. Svájc 7.51.1 p, 2. Németország 8.03.1 p.

Kormányosnélküli négyes: Első előfutam: 1. Svájc 6.58.3 p, 2. Dánia 7.08.2 p, 3. Lengyelország, 4. Magyarország, 5. Jugoszlávia. Második előfutam: 1. Németország 6.47.8 p, 2. Olaszország.

Nyolcas: Első előfutam: 1. Németország 6.15.7 p, 2. Magyarország 6.24.3 p, 3. Franciaország, 4. Jugoszlávia. Második előfutam: 1. Svájc 6.24.3 p, 2. Dánia 6.26.9 p.

Magyarország és Németország vezetnek a budapesti főiskolai bajnokságon

Budapestről jelentik: A főiskolai világbajnokságok során tegnap délelőtt kezdtek az öttusa-mérkőzéseket. Az első három szám: a távolugrás, gerelyvetés és a 200 méteres síkfutás után a helyezések a következők: 1. Stöck (német), 2. Lokaiski (lengyel), 3. Müller (német), 4. Plawcik (lengyel), 5. Levente (magyar).

Tegnap délelőtt kezdtek meg a kard egyéni bajnokságok elő és középdöntőit. A délutáni döntőbe Gerevich, Rajczy, Berczely (magyarok), Ma-

gyar és Skyva (csehszlovákok), Hetmer (német), Schwitzer (osztrák) és De Besche (svéd) kerültek be.

A pontverseny eddigi állása a következő: Magyarország 365, Németország 314, Anglia 94, Csehszlovákia 85, Ausztria 69, Franciaország 63, Japán 45, Lengyelország 34, Lettország 28, Belgium 24, Finnország 19, Írország 8, Egyiptom 7, Dánia 7, Úzélánd 6, Észtország 3, Spanyolország 2.

Szombor, Petrovgrad, Novibecse és Szentá legjobb uszól indulnak a Szentá AK vasárnapi versenyén

Vasárnap délelőtt és délután bonyolítja le a Szentá AK uszószeresztálya azt a nagyszabású versenyt, mely a vasárnapi sportesemények homlokterében áll. Az évenként megismétlődő verseny nagy találkozója a dunabánsági uszókknak és pólózóknak, mert Szentá központi fekvésénél fogva minden helyről könnyen megközelíthető. A versenyre elküldte nevezését a szombori Sport, a petrovgradi Vojvodina, a becseji Jedinsztvo, hogy népes mezőny lesz minden egyes versenyszámban. A rendező egyesület minden előkészületet megtett a verseny zavartalan lebonyolítására, mely így a szezon legkiemelkedőbb versenyének tekinthető.

Legnagyobb érdeklődés a vízpoló torna iránt nyilvánul meg, mert ebben olyan mezőny találkozik, amilyen még nem volt dunabánsági vizeken. A szombori, petrovgradi, becseji és szentái csapat körmérkőzése oly sportesemény, mely maga indokoltá teszi azt az óriási érdeklődést, ami a vasárnapi sport attrakció iránt az egész Dunabánságban megnyilvánul. A csapatok mind kitűnő formában vannak s teljes tudással indulnak a küzdelemben, mert tudják, hogy amelyik csapat itt elviszi a pálmát, az méltán nevezheti magát a bánság legjobb együttesének.

A Szentá AK uszószeresztálya alapos tréninggel készült fel a vasárnapi találkozóra s a múlt heti petrovgradi eredmények alapján állította össze csapatát. A szentái színeket a következő uszók képviselik: Holló, Vass II, Pék, Harsány, Szabó, Zentá I. Csincsák II, Burány, Tripolszky, Vujics, Plavsics, Vass I, Verner III, Hartstein, Vébel, Atlasz.

A versenyt pontverseny alakjában bonyolítják le s a győztes értékes serleget nyer. A második hely nyertese egy ezüst poharat kap ajándékba.

— A Noviszádi Sport Klub felhívja összes játékosait, hogy vasárnap délután 2 órakor mindenki jelenjen meg a klub helyiségében megtartandó értekezleten. Utána tréning mérkőzést játszunk a Szlávia csapatával a Radnicski pályán.

Döntő bajnoki mérkőzések a Bánátban

Ma két döntő bajnoki mérkőzést játszanak le az alszövetség bajnokságáért. Petrovgradon a Dusán Szilni vendégszerepel a Zs. S. K ellen, Debeljacsán pedig a pancsevói Jedinsztvo játszik a Spárta ellen. Mindkét mérkőzés teljesen nyílt, bár a hazai csapatok a saját pálya által nyújtott előny következtében esélyesebbek. A debeljacsai mérkőzést Grujin, a petrovgradi mérkőzést pedig Jankovics Miliszáv vezeti. Kikindán városközi mérkőzést játszanak le, az ellenfelek a kikindai és a szuboticiai válogatott csapatok. A mérkőzést Bibák Endre vezeti. Barátságos mérkőzés lesz banatszko kralyevicsevn, ahol a Rapid a noviszádi Rapolot látja vendégül.

Apatin: Tri Zvezde—Villanytelep (Szubotica) 5:2 (4:0). A szuboticiai harmadik helyezett apatini szereplése nem vonzott nagy közönséget, aminek főoka az volt, hogy a szuboticiak a múlt szombaton katasztrófális vereséget szenvedtek Odzsacin. Az apatini mérkőzésen már valamivel jobb formát mutatott a Villanytelep, de az első félidőben szenzációs formát kijátszó Tri Zvezdével szemben tehetetlen volt. Az apatiniak az első félidő négy gólja után a második félidőben leálltak és így sikerült a szuboticiaknak szepíteni az eredményen.

— **Szubotica vasárnapi sportja.** Ma vasárnap csupán egy mérkőzés lesz Szubotican. Az alszövetségi döntőmérkőzések során a Zsak játszik a Bezdáni S. E.-vel. A mérkőzés 5 órakor kezdődik a városligeti sporttelepen.

A noviszádi Napred hírei. Az alábbi játékosokat felkérem, hogy ma délután egy órakor jelenjenek meg a Napred pályán, a Pak ifjúsági elleni mérkőzésre: Bischof, Sétáló, Piukovics, Bali, Kocsi, Macnik, Greifenstein, Erdős II, Heller, Szabó, Papp, Mazancsik, Morovic. A Nak ifjúsági ellen a következő csapat játszik: Kicsó, Keller, Higlinci, Szekeres, Bischof, Szőlősi, Kocsi, Andricsek, Csaut, Heller, Boro. A Nak tartalék ellen a következők játszanak: Bego-vics, Ipacs, Ruzsicska. Ispánovics, Faragó, Sinágl, Zsarko, Erdős I, Bauer, Dudás, Baki.

Petrovgradon is megalakult a kuglibizottság

Petrovgradon is mint Szubotican és Noviszádon az utóbbi időben nagy lendületet vett a kuglisport, de míg Noviszádon és Szubotican a működő alszövetség némi hivatalos színezetet adott ennek a népszerű sportágnak, addig Petrovgradon eddig csak vadegyesületek és baráti alakulatok hódoltak a kuglizásnak. Az utóbbi napokban azonban mozgalom indult meg, hogy Petrovgradon is létesítsenek kuglizszövetséget. Ennek a mozgalomnak első eredménye az volt, hogy pénteken este megalakult a klubközi kuglibizottság, amely megalakulása után azonnal kiírta az idei kuglibajnokság minkét fordulóját.

A kuglibizottság összetétele a következő: Elnök Hirs Aladár (Petrovgrad), helyettes elnök Sztakics Momir (Bánát), titkár Sztorelli Tamás (Napredak), pénztáros Mojics Obren (Gragyanszki), csapatkapitány Feketics Lőrinc (Schwaebische), helyettes bizottsági tagok: Misljanov Nikola (Bánát), Guldner Kálmán (Gragyanszki), Bakalov Radivoj (Napredak), Róth György (Schwaebische) és Klein Fülöp (Petrovgrad).

A megalakulás után kisorsolták a bajnoki mérkőzések két fordulóját, amely szeptember elsején kezdődik és november 24-éig tart. A kevés rendelkezésre álló pálya miatt a mérkőzéseken csütörtökön és vasárnap este tartják meg. A bajnoki mérkőzéseken csak igazolt játékosok vehetnek részt, az átigazolási határidő bajnokmérkőzéseknél három, barátságos mérkőzéseknél egy hónap. A mérkőzések sorrendje a következő.

Első forduló: Szeptember 1.: Bánát—Petrovgrad, szeptember 5.: Gragyanszki—Schwaebische, szeptember 8.: Bánát—Napredak, szeptember 12.: Gragyanszki Napredak, szeptember 15.: Schwaebische—Bánát, szeptember 19.: Napredak—Petrovgrad, szeptember 22.: Schwaebische—Petrovgrad, szeptember 26.: Napredak—Schwaebische, szeptember 29.: Petrovgrad—Gragyanszki, október 6.: Bánát—Gragyanszki.

Második forduló: Október 20.: Petrovgrad—Bánát, október 24.: Napredak—Bánát, október 27.: Schwaebische—Gragyanszki, október 31.: Bánát—Schwaebische, november 3.: Napredak—Gragyanszki, november 7.: Petrovgrad—Napredak, november 10.: Petrovgrad—Schwaebische, november 14.: Gragyanszki—Bánát, november 17.: Schwaebische—Napredak, november 24.: Petrovgrad—Gragyanszki.

Ez a bajnoki keret előreláthatólag megbővül, mert a napokban alakult meg a Vojvodina kuglizszakszövetsége, amely szintén bejelentette részvételét a bajnokságban. A bajnoki mérkőzéseket három pályán bonyolítják le és pedig a Gragyanszki, Napredak és a Petrovgrad a Grosz-féle vendéglőben, a Schwaebische a Feketics-féle vendéglőben a Bánát pedig a Sakk-klub pályáján a Fehér Galamb vendéglőben.

A bizottság ülésén egyúttal kijelölték a bírókat is. Minden egyesület a maga részéről két bírót jelölt ezek a következők: Palatinus Imre és Markovics Andrija (Bánát), Okapina Zsiva és Guldner Kálmán (Gragyanszki), Dimitrijevic Szava és Dimitrijevic Mladen (Napredak), Kelin Fülöp és Révész Zsigmond (Petrovgrad). A Schwaebische a maga részéről a következő ülésen jelenti be a bíróit. Az egyes mérkőzések levezetésére a bírókat esetről esetre delegálják.

SZUBOTICAI KUGLIHIREK

Zvezda—Napredak 164:162. Bíró Virág. Barátságos mérkőzés, melyet a Lányi-pályán játszottak csütörtökön este. Mindkét csapat erősen tartalékosan állt ki. A versenyt a szerencsésebb Zvezda csapata nyerte két fa különbözettel. Kitüntek játékkal a Zvezdából Balogh I. és Potusek, a Napredakból Horváth Adám és Sántha.

Napredak—Első Kugliklub 198:192. Bíró Virág. A Napredak csapatának sikerült revánst venni a múlt heti vereségért. A versenyt a Napredak-pályán játszották le pénteken este. Az érdekes és izgalmas mérkőzés mindvégig teljesen nyílt volt. Ugyszólván fej-fej mellett küzdött a két csapat, míg végül a hazai pálya előnyét élvező Napredak legénységének sikerült a meccset hat fa differenciával megnyerni.

Bélyeg

Rovatvezető: Dr. Dürbeck F.

A Noviszádi Filatellista Egylet hírei

1936-os bélyegkatalógus. Az új bélyegkatalógusok már a közeljövőben megjelennek. Amint Németországból jelentik, a katalógusok szerkesztésében ebben az évben sem történtek különösebb változások. Ugyanígy megmaradtak nagyjában a régi árak is. A katalógusokban feltüntették valamennyi 1935 augusztus 1-ig megjelent bélyeget. Előjegyzéseket átvész az egylet vezetősége. Ez alkalommal Senf-Európa katalógusnál 60 dinár, Michel-Európa katalógusnál 70 dinár, Michel-világkatalógusnál 100 dinár és Yvert katalógusnál 130 dinár fizetendő.

„Filatellista Napok” 1935, Zagreb. A NFE vezetősége elhatározta, hogy a zagrebi kiállításra csoportos kirándulást rendez. Miután a kiállításon résztvevők 50 százalékos vasúti kedvezményben részesülnek, reméljük, hogy tagjaink megragadják a kedvező alkalmat és meglátogatják ezt a nagy-szerűnek ígérkező kiállítást. Tagjaink, valamint hozzátartozóik minél előbb jelentsék be ezt az óhajukat az egyleti vezetőségnek, hogy külön osztályt biztosíthassunk. Ellátásról és lakásról is gondoskodunk.

A kiállítást pénteken, szeptember 6-án délelőtt 11.30 órakor nyitják meg ünnepélyes keretek között. Déli 1 órakor intim ebéd a városi sörözőben. Délután a kiállítás megtekintése. Bélyegtőzsdé. A díjazó bizottság megtekinti a kiállított gyűjteményeket. Este 8 órakor kirándulás a város közeli környékére és vacsora a „Mlinarice” vendéglőben. A kiállítás tartama alatt külön postahivatal működik a kiállítási helyiségben.

Szombaton, reggel 8 órakor találkoznak a filatelisták a városi kávéházban. Tíz órakor a rendezőegyesület klubhelyiségeiben a szövetségi vezetőség ülése. Ugyancsak 10 órakor a díjazó bizottság ülése. Este 8 órakor vig társas összejövetel, szórakoztató és változatos programmal.

Vasárnap, szeptember 8-án fel 9 órakor a delegátusok összejövetele. 11 órakor a szövetség III. közgyűlése a kereskedelmi kamara nagytermében. Déli 1 órakor ünnepélyes bankett. Délután 3 órakor a szövetségi vezetőség ülése. 5 órakor a kiállítás lezárása.

A kiállításra vonatkozólag mindennemű felvilágosítással a rendező Horvát Filatellista Egylet vezetősége, ugyanzintén a noviszádi Filatellista Egylet szolgál.

Tagsági díjak. Az eszedékes második félévi tagsági díjakat kérjük az egyleti pénztárosnál kifizetni.

Szuboticiai propagandahét. A „Bácska” szuboticiai bélyeggyűjtő egyesület a szuboticiai Olesó hét keretében nagyszabású bélyegkiállítást rendez. Miután erre az Olesó hétre 50 százalékos vasúti kedvezményt biztosítottak, bizonyosra vehető, hogy nagyszámú idegen fogja országunk legészakibb városát felkeresni. Külön megemlítendő még hogy erre a kiállításra az összes ismert bélyegkereskedők bejelentették részvételüket.

Jugoszláv emlékbélyegek. Jugoszlávia 1921 óta mindössze tíz emléksorozattal lepte meg a gyűjtőket. Alkalmunk van ezuttal közzélni olvasóinkkal, hogy az egyes emlékbélyegekből hány sort adtak ki és hány sorozatot került forgalomba, illetőleg hány sorozatot adtak el.

Az 1921. évi rokkant bélyegekből 18 millió 560.800 sorozat lett kiadva, ebből eladtak 2 millió 62.200 sorozatot, illetve valamivel többet, mint 11 százalékot. A többi bélyegek nagyrészt felülnyomták. Az 1926-os árvizes bélyegekből 145.000 sorozatot be-

Gyermekeinek levegő kell!

A levegő és napfény hozza az egészséget. Fogadja meg tanácsunkat! Ovja kicsinyei bőrét Nivea-krémmel, mert az elősegíti a pigmentum képződését, amely a legjobb és legtermészetesebb védelme az emberi bőrnek.

NIVEA-CREME

csátottak ki, persze egyes értékek kiadási száma sokkal magasabb, ezekből 42.000 sorozatot nyomtak át, míg két hónap alatt, amikor kötelezők voltak ezek a bélyegok, körülbelül 100.000 sorozatot adott el a posta. Három értéket később, 1933-ban „Jugoszlavija” felülnyomással láttak el. A horvát királyság 1000 éves jubileuma alkalmával kiadott bélyegok kiadási száma egymillió sorozat, 721.650 sorozatot „Jugoszlavija” felülnyomással látott el a posta, tisztán kb. 259.928 sorozatot adott el a posta. A felülnyomottakból 51.486 sorozat került forgalomba. A párisi emlékmű javára kiadott sorozat kiadási száma egymillió, elhasznált bélyegok magassága 179.900 sorozat. Az 1932-es évzós bajnokság emléksorozata 60 ezer sorozat, a posta eladott 17.125 sorozatot. A Pen klub bélyegok 30.000 sorozata rögtön elfogyott az egyes postahivataloknál, az esetleges megmaradt sorozatokat a Pen klub vette át. A ljubljani szlet bélyegokból 500.000 sorozatot adott ki a posta. Ebből csak 103.036 sorozatot adtak el. De mivel a maradék készletet a bélyegkereskedőknek eladták, értéke nagyon esett. A szarajevói és zagrebi szlet emlékbélyegeinek értéke azonban állandó, illetve csak növekedhet, mivel a maradék készletek el lettek tüntetve. Kiadási szám, Szarajevó: 200.030 sorozat, elhasznált 56.754. Zagrebi kiadási szám 150.000 sorozat, elhasznált 63 ezer 190 sorozat.

A bélyegok és a vasút

Miután a posta és a közlekedés szorosan összefügg, nem csoda, hogy a bélyegok tervezői a legkülönbözőbb közlekedési eszközöket örökölték meg, kezdve a kerékpartól a vonaton, hajlón, repülön keresztül a legújabb modern Zeppelinig és sztratoszféra léggömbig. Az idej két vasúti emlékbélyegsorozat figyelmünket ismét a vasutakat ábrázoló bélyegok felé tereli és nem érdektelen megvizsgálni, hogy eddig hány állam szentelt bélyegoket a vasut emlékének.

Mint ismeretes Németország az idén ünnepi vasútja fennállásának 100 éves évfordulóját és ez alkalommal négy darab nagyon szép kivitelű bélyeggel lepte meg a világot. Ezek a bélyegok különböző típusu mozdonyokat mutatnak, az első híres „Adler” nevezetű mozdonytól kezdve a legújabb sinzeppelinig. — Belgium csak két különböző rajzban ünnepi, de annál hosszabb sorozattal — 23 érték — Oroszország csak nem régen mutatta be a moszkvai földalatti vasutat. Nicaragua már 1912-ben felhasznált egy már akkor régi típusu mozdonyt motívumnak. Ugyanczen ország 1932-ben is kiadott egy emléksorozatot, melyei egy új

vasúti vonal megnyitását ünnepelte, de e bélyegok érdekessége főképpen abban áll, hogy minden mást ábrázolnak, csak vasutat nem. Törökország az 1929-30 bélyegok két értékén egy vasúti hidat, robogó vonattal mutat. 1930-ban emlékbélyeget adott ki, de ehhez csak forgalomban levő bélyegoket nyomott át. A kínai dzsunka bélyegok hátterében szintén fellelhető egy robogó vonat. Ujjfundland egy expresszvonatot mutat be, míg az Egyesült Államok a híres Pacific-Expressz mozdonyát hozzák. Még egy amerikai állam Ecuador ünnepli 1928-ban egy új vasúti vonal megnyitását. 1908-ban egy emléksorozat 1 lentavo értékű bélyegét szintén mozdonyal díszíti. Meg kell még említenünk az igen szép kivitelű San Marino bélyegoket 1932-ből, melyeken egy villanymozdonyt láthatunk. Végül még Egyiptomot kell megemlíteni, mely a kairói vasúti kongresszus alkalmával a legkülönbözőbb típusu mozdonyokat mutatta be bélyegkein.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a vasut mennyire fellendítette a postai forgalmat, amely közlekedési eszköz nélkül a posta és a filatelia sem állna oly magas fokon, csak csodálkozunk kell azon, hogy a különböző államok nem szenteltek több figyelmet a most jubiláló vasutnak.

Szülők figyelmébe!

Az Érseki (Engel) konviktus

mely Petrovgrad (Vel. Beckserek) legrégibb és legszilvesztőbb nevelőintézete, felvesz az idén is tanulókat

Állandó felügyelet! Gondos nevelés!

Felvilágosítással szolgál a vezetőség: Herriot uca 18. Postafiók 45. sz. — Kívánatra prospektust küldünk!

Ha bármilyen komplikált ügyben

könyvszakértőre

lesz szüksége, ha perpekt könyvelőv akarja magát kiképeztetni, forduljon:

Borbély Lajos, könyvszakértőhöz

Noviszád, Teszla Nikola utica 7. — Postafiók 75.

Felesleges a „TEFAG” rádió minden külön dicsérete. — Raktáron tartja

RADIOFONIA

HOJDEK ROBERT technikai szaküzlete

Petrovgrad, Kralja Aleksandra 45.

Köszönetnyilvánítás
 Indíttatva érzem magam, hogy mindazon jóbarátainknak, valamint ismerőseinknek, kik leestem
Szabó Irmának
 váraiban és a városos elhunyt alkalmából bennünket vizitáló és fájdó munkát csillapítani akaró részvétel szavaikkal, a kereset részvételükkel, a közszolgálati és virágokkal halottaink eljuttatásában, halottainkat, le mélyebben érzett közszolgálatát, lejezem ki úgy családom, valamint a magam nevében is.
 Noviszád, 1935. aug. 17. é.
Szabó Gyula, tanító

NYILTTER*
 Eljegyzésemet Földi A. Irén magántisztviselőnővel felbontottam.
Srak Joszip Antun
 tengerészőrmester, Sibenik
 * E rovatban közöltek nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kombinált háziszoba, ebédlő és moszószoba berendezéseket, a leggyerektől a legdiszesebb kivitelegelés szerint készíti.
Feidler Károly, Noviszád
 Bratya Ribnikara 42. 1876

Gyász eseteknél temetések rendezését olcsó és figyelmes kiszolgálás mellett vállalja.
Lenkey Imre és Fia
„GOLGOTA” temetkezési vállalata
 Nagy aktár, dus választék temetkezési cikkekben. — Vállal exhumálás és hulláshatást.
Noviszád, Uszzenszka 12. Tel. 23-90

Figyelem!
 Házak, földök, szőlők, lakások, autók, zálogcédlők, ipari és kereskedelmi vállalatok vétel-eladásait, utlevél, iparadó, erkölcsi, illetőségi, állampolgársági, italmérsék, trafik stb. engedélyek megszerzésének a közvetítését, — azonkívül pénzbecsőt és háasságot a legeredményesebben
„EROS”
 általános ügynökség közvetít. Iroda: SZUBOTICA, Postaszka ul. 4. 232

Van-e? Szrpszka, Jugoszlavenszka, Union vagy Prva Hrvatszka **bankbetétkönyvre?** Vigye el a **Szemző** irodába, ahol azt a legmagasabb napi áron kifizetik. Szubotica, Antunovicseva 11. Telef. 8-40.

Száraz békéshulladék és más tűzifa letelekűbb napi áron beszerezhető: Vuikovics J. és Társa cégénél, Szubotica, Jukicseva ul. 41. Telefon 6-69. 201

A nagyenyedi Kovács Crème
 bőrlápszert, mely néhány nap alatt új szépséget és üdőséget kölcsönöz. — Hasznája naponta. Kapható minden kozmetikai szaküzletben. — Postán azonnal küldi a fölerakat
Herci drogéria
 Szubotica. 235

„Ing. Fritz Wissiak”
 rendszerű tűzhelyek és kályhák 25-30% többletelítéssel és olcsó tüzelőanyag megtakarítást nyújtanak. — Eladási telephely: **Noviszád, Futaki ut 92.**

Pál Béla, fakereskedő
 törv. bejegyzett bizományos, SZUBOTICA
Tűzifa
 mindenféle hasz- és dorongfa, bükk, gyertyán, tölgy stb. hulladékfa, faszén vagontelekekben legolcsóbban megrendelhető.
Előnyös fizetési feltételek
 Rendeléseket elfogad Kr. Petra park 3. Tel. 309. Kicsinybeni eladás! Augusztus 25-től Danicsicseva puai telephely. Telefon 417. 234

APRÓHIRDETÉSEK
 úgy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1— dinár, NAGY BETŰS 2— dinár.
 A legkisebb apróhirdetés ára 12— dinár
 A keretes hirdetések ára hasábmilliméterenként
 1. a hirdetési oldalon 0:80 dinár
 2. a szövegrészben 2:50 dinár.
 Többszöri hirdetésnél ismétlődési engedményt adunk, az állástkeresők pedig 50% kedvezményben részesülnek. — A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.
 A hirdetések ára kisebb megbízásoknál előre fizetendő, vidékről beküldhető postabélyegben is.
 Hirdetéseket a másnapi lapra este 6 óráig, szombaton délután 4 óráig veszünk fel

Oktatás
Hegedűoktatás! Hegedűórákat adok úgy kezdőknek, mint haladóknak, kezdőfoktól magasabb képzettségig. Diákok és diák lányok kedvezményben részesülnek. — Érdeklődni a kiadóban. 2000

Alföldi keres
 Közé iskolát végzett szorgalmas fiatalasszony állást keres, irodába, üzletbe, esetleg orvosi rendelőbe, szerény igényekkel. Beszél szerbül magyarul és németül. Cim a kiadóhivataltában. 2457
 Perfekt szerb, német, magyar gyors- és gépirónő önálló levelező, állást keres. Oravlevezést, másolást jutányos áron vállal. Ajánlatokat „Levelező” jellegre a kiadóba kér. 2491

Keresési
 KIFUTÓT 12-13 éves erősebb fiút azonnal felvesz Hacker Rudolf vas-keresek Futoski put 36. 2479

Gyógynövény gyűjtés
 Keresünk nőket és férfiakat jelenkezni. Bratya Schwarz, drvara. 2475
 Kifutót keres „Fotó Ivin”, Futaki ut 6. I. em. 2465
 Vennék kisebb használt kitalatszerekényt, jökarban levő különböző állványt és fizesed mérleget. Juhász, Batorijeva 16. 2477

Asztalossegédek és gyári napszámások felvételnek. Cim a kiadóban. 2493
 Fiatalabb fűszerkereskedősegéd német nyelvtudással kerestetik. Csursics, Háltér 7. 2496

Magistra illetve maister kerestetik szerb magyar és német nyelvtudással, szeptember 15-étől, 2-3 havi kiegészítésre. — Mauer Richard gyógyszerész, Novi Szivac. 2500
 Tisztviselő család felvez két diáklányt teljes ellátásra és oktatásra. Noviszád, Szokolszka 19. 2483

Keresek 4-5 szobás **modern lakást** a város bel-sejében szeptember vagy október 1-re. Ajánlatokat a Lipkovits-trafik an kérem leadni. 2495

JO ALLAPOTBAN levő használt fororvosi műszereket vennék. Ajánlatokat Kerdos hirdetővállalat továbbít. 2490

Keresek megvételre cca 100-150 lit. réz festőüstöt. Ugyanott amerikai íróasztal olcsón eladó. — Cim a kiadóban. 2506

Bérenék a noviszádi kültelepen lehet egy kisebb, magányos hazat. Ajánlatokat „November 1” jelleggel a kiadóhivatalt továbbít. 2460

ZONGORÁT, csak elsőrangú, keresek megvételre. Ajánlatokat kérek a gyár és a gyártási év meg előlével. Hoffman Karoly, főkantör, Bácska Topola.

Eladó
 Ház a Banatszka uccában eladó. Érdeklődni: Gábel János, Petra Zrinjskog 58. 2482

EGY KOMPLETT önemet enedlő, varrógép és egyéb butordarabok, elköltözés miatt olcsón eladó. Ljubljanszka 27. 2420

Eladó egy jókarban levő kis Singer varrógép. — Uszzenszka 12. 2478

Fényes megél étést biztosító, nagy vevőkörrel rendelkező téglagyár, a tulajdonos elhunytja miatt nagyon jutányosan eladó. — Korsós Zoltán, novinar, Pancsevo. 2473

Eladó egy 3-4 HP Langen és Wolf állómotor. — Gilváz Károly, Sztári Becset. 2473

Eladó keveset használt, kombinált gyalugép, szalagfűrész transzmissziókkal. Varga Antal, Bacsko Gradiste. 2468

Tűzfatelep a Nagylimánon eladó. — Érdeklődni: Mészáros András, büffé, a kamenici átjárónál, Noviszád. 2445

Mángierlogép vasállvánnyal, kifogástalan állapotban, eladó. — Kiszácsi ul. 13. 2488

Fűszerkereskedés eladó vagy bérbeadó. Cim a kiadóban. 2497

Hideg ellen
 csak a jó ruha védi meg!
 Jó és olcsó csak a
TIVAR RUHA
 minden gyermek részére!!

Éneklő kanárimadarakat darabonként 60— dinárért kalitkával együtt eladok. Szlovácska 52. 2435

Forgalmas trafik Noviszád centrumban eladó. Cim a kiadóban. 2428

Kompett hálószoza, konyhaberendezés és egy rádió eladó. — Megtekinthető: Kiszácsi ut 86. 2510

Eladó egy komplett hálószoza, azonkívül has nált ajtók és ablakok. Cim a kiadóban. 2502

Eladó újonnan épült ház Noviszádon, Pirosi ut 9a. szám alatt, a Gausz fátelleppel szemben. 2518

Eladó buor: 2 ágy, 1 ruhaszekrény, 1 asztal, 6 szék, 1 kredenc és 1 trimó. Zseljeznicska ul. 90. 2504

Olcsón eladó egy egész vagy fél hálószozabutor. J dranzska 2. 2503

Hentesüzletberendezés eladó. Érdeklődni: Dobrotvora Vladimira Matijejica ul. 26, Noviszád. 2511

Ház 2000 dinár jövedelemmel, olcsón eladó. — Érdeklődni: Szave Vukovicza 19. 2441

Egy nagyobb PERZSA-SZÖNYEG és két összekötő, minden elfogadható árban eladó. — Cim a kiadóban. 2458

Házamat vegyeskereskedéssel Noviszádon eladnám, vagy kisebbért eicserélném, esetleg vidéken is. Weiss Marija, Sztanoje G avasa ul. 25. 2412

Nagyforgalmu fűszerüzlet a város legfrekventáltabb központjában, más vállalkozás miatt eladó. Cim a kiadóban. 2428

Három darab jókarban levő 2 ajtos jégsekrény eladó. Park Hotel, Noviszád. 2464

Forgalma helyen, jólmenő üzlethelyiség komplett berendezéssel, azonnaira kiadó. Mayer Máttyás, Bocsar. 2466

Kiadó
 Külön bejárati butorozott szoba kiadó. Petra Zrinjskog 27. 2474

Butorozott szoba különbejárattal kiadó egy vagy két személy részére, esetleg teljes ellátással. Kovács Mihály, Jevrejszka ucca 6, I emelet. 2509

Kapualatti bejárattal egy uccai szoba előszobával, üresen, azonnal kiadó. — Futaki ut 24. 2507

Kellemes lakóház kerttel kiadó. Doszitej u. 14. 2505

Kertben lévő 2 szobakonyhás szaraz, tisztia lakás, olcsón kiadó. Zlatiborszki trg 12. 2501

Kiadók: kisebb szoba, konyha és egy magányos szoba. Zseljeznicska 78. 2494

Háromszobás tel es komforios lakás, magas földszinten, azonnaira kiadó. Szremzska ul. 3. 2482

Lakas: 4 szoba és mellékhelyiségek, olcsón kiadó. Szuvoborszka 9. 2477

Hentesüzlet azonnal kiadó. Majora Vukoszavjevitva 21, Deteminara. 2485

Magányos ház: 2 szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségek, szeptember 10-re kiadó. Vasze jagazovitva 4. — Érdeklődni: Emilia Csaric 63. 2481

Különbejárati szobák garconlakások beretben teljes ellátással szemelyenként 40-45 dinár. Orbán villa. Telefon 25-30 1215

Különlele
 Elveszett a tekial bucsu alkalmával egy éntarca fontos iratokkal. A ocsuletes megtaláló jutalom ellenében adja le Futaki ut 98. sz. alatt Szabó Andrásnál. 2513

BUTOROKAT, ha jót és olcsót akar rendeljen Varga Imre, épület- és műbutorasztalosnál háló, kombinált ebédülő és konyhaberendezést a legolcsóbb napi árban. Szibinjanin Janka 22. Noviszád. 2499

„Seri” nevű drótszörű foxi pönteken délelőtt a Stranduton elveszett. Megtaláló jutalom ellenében adja át Fruskagorszka 22. szám alatt. 2480

Diákokat, diáklányokat teljes ellátásra vállalt törvényszéki bíró özvegye. Szabóné, Futaki 59. 2462

Tartós plissé minden nagyságban, valamint endli, aszur, gombáthuzás „Edisonnál”, Kralja Petra 27 1867

Képeit beramazza reklámban Lerch Janos, képkerekező, Kr. Alekszandra ucca 7. Ugyanott szentképek kaphatók. 2289

Fizessen elő a Reggeli Ujságra

Az olaszok legnagyobb veresége a világháborúban

Egy olasz ezredes naplójából avagy történelem hiszékenyeknek

Egy háborús kémcikk-sorozatban találtam az alanti naplóírást, amely érdeklődésre azért tarthat számot, mert igen sokan vojvodinaiak is résztvettek benne. Egyben megvilágosítást nyer a történelem csinálás technikája is. De hagyjuk csak az olasz ezredes urat, hadd beszélje el ő maga a dolgot:

— 1917 október 19–20 éjjelén az Isonzótól keletre fekvő olasz frontszakaszon fontos dolgok történtek, melyeket az olasz hadtörténelem mint szomorú eseményeket könyvel el. Hogy az eseményeket helyesen fogjuk fel, szükségesnek tartom az akkori osztrák-olasz frontviszonyokat ecsetelni. Állásainkkal szemben az Isonzótól keletre a Mrzli Vrh lejtőin húzódtak az osztrák-magyar állások mintegy 1600 méter magasságban. A Mrzli Vrh-tól körülbelül 5 kilométernyire feküdt Tolmein városa az osztrákok főtámpontja. Ők Tolmeint erődítményszerűen kiépítették és innen könnyen uralkodtak az Isonzó felső és alsó folyásán. Az olasz állások mögött ezalatt lázas készülődés folyt. Mi a tizenegy Isonzó-offenzívában kártóan támadtuk az ellenséget és a tizenegyedik csata után kémeink jelentették, hogy az osztrák haderő igen legyengült. A tizenegyedik Isonzó csatában 30 000 foglyot és 100 ágyút fogtunk és az olasz főparancsnokság véleménye az volt, hogy egy tizenkettedik Isonzó-csatával Ausztria-Magyarországnak meg lehetne adni a kegyelemdőfést, amivel az ut Triesztbe nyitva volna. A főparancsnokság a hadsereget bátorítva a legnagyobb titokban elkészítette a tizenkettedik Isonzó csata tervét, amelyet október vége előtt kellett volna megvalósítani. Még a vezérkar ezredesei sem ismerték a tervet. Senki sem tudta, mekkora hadsereget visz bele Itália ebbe az ütközetbe és mikor kezdődik.

KÉT ROMÁN HAZAFI

Október 19–20 éjjelén a 46-ik hadosztályunkhoz osztottak be, tehát a Mrzli Vrh közelébe. Éjfél tájban frontszakaszon élénk puskatűz hallatszott, amely hamarosan elcsendesedett és egy járőrünk fedezékembe két osztrák-magyar tisztet hozott be. A járőr jelentette, hogy a két tiszt átszökött és ellenállás nélkül megadta magát. Az ellenséges tisztek vigyázz állásban álltak előttem. Az idősebbiket megkérdeztem: — Hogy hívják? — Maskim Mihajlónak, az osztrák-magyar 37-ik gyalogezredben szolgáltam — válaszolta tiszta francia nyelven. Azt is gyorsan hozzáfűzte, hogy nemzetiségre nézve román.

— Miért szökött át hozzánk? — kérdeztem a románótól.

— Igaz, hogy császári és királyi hadnagy vagyok és Ferenc József császárnak esküdtem hűséget, azonban az erdélyi román nemzeti tanács még mielőtt a frontra jöttünk, feloldott az eskü alól és felhatalmazott, hogy a fronton az első kedvező alkalmat szököésre használjuk és menjünk át a románok tényleges barátaihoz és szövetségeseihez. Nekünk románoknak Önök olaszok legközelebbi szövetségeseink. Mi azért jöttünk át hogy soraikba sorozva együtt küzdjünk a közös ügyért és nagy Romániáért, hogy felszabadítsuk századok óta elnyomott testvéreinket, akik borzasztó magyar járom alatt nyögnek!

A fiatalabb tiszt azt mondta hogy Joan Napának hívják. Ő is román és gyűlöli a magyarokat. Kivánsága hogy az olaszokkal küzdjön az elnyomók ellen. Egy kissé elgondolkodtam új foglyaimon és komolyan ezt mondtam nekik:

— Szép, ha Önök önként jöttek hozzánk és mint új barátaink bizonyára tudnak valamit az osztrák-magyar front készülődéséről, a csapatmozdulatokról és a parancsnokság terveiről...

AZ ELLENSÉGNEK NEM LEHET HINNI

Mindkét tiszt bluzaik zsebeiből gyors mozdulattal iratokat, terveket és térképeket szedtek elő és Maskim hadnagy a következőket mondta:

— Nem bánjuk, hogy ebben a pillanatban Ausztria-Magyarország rovására az Önök kémeivé válunk. Mi ezt belső elégtétellel tesszük! — Amit az elfogott románok mutattak — megdöbbentettek. Ezekből nyilvánvaló volt hogy az osztrák-magyar hadsereg gigantikus tervet készített elő. Ellenünk olaszok ellen az egész fronton hatalmas támadásra készültek. Először volt említés téve a német hadsereg támogatásáról, amely eddig az olasz fronton nem szerepelt. Nekem mindez fantasztikusnak és csodálatosnak tűnt fel. Nem tudtam az osztrák tiszteknek hinni. Az osztrák-magyar hadsereg terve tulságosan szokatlannak és a keresztülvihetlenségig merésznek tűnt fel. Arra gondoltam, hogy az osztrákok ezt a két román célzatosan küldték hozzánk, hogy egy szinleges offenzivatervvel megijesszenek, félrevezessenek és eltántorítsanak támadási tervüinktől.

— Meg tudják-e mondani mikor kezdődne ez a nagy osztrák-magyar offenzíva? A tisztek nem tudtak válaszolni. Ezt mérlegelve még inkább meg voltam győződve, hogy a románok félre akarnak vezetni. Ellenséges tisztek, tehát nem kell nekik hinni! Irataikat, terveiket az alsó fiókomba dobva Itália belsejébe küldtem őket és marsrutájukban megjegyeztem, hogy politikailag gyanusak. Néhány nap múlva mennyire megbántam ezt!

MÉG EGY TISZT FONTOS HIREKKEL

Ugyanazon éjjel egy másik frontszakaszról hozzám vezettek egy elfogott osztrák-magyar hadnagyot, egy szakaszvezetőt és két katonát. Ők is a mi frontunkra szöktek át. A hadnagy elmondta hogy Tihi Ottokárnak hívják és cseh nemzetiségű, civilben vasuti tisztviselő. Amikor megkérdeztem, hogy miképpen gázolhatja — mint osztrák-magyar tiszt — császárnak adott hűségesküit ő kihuzta magát és izgatott hangon ezeket mondta:

— Én nem tartom magam az osztrák-magyar hadsereg tisztjének. Én a szabad Csehszlovák Köztársaság polgára vagyok, amelyet az Antant már elismert. Az új köztársaság ellensége Ausztria-Magyarországnak és mi csehek jól tudjuk, hogy a felszabadulásunk és egyesülésünk mindaddig nem valósulnak meg, amíg a Habsburgok monarchiája el nem pusztul. Mi csak Masarik elnökünk parancsait ismerjük el! Önök olaszok a mi szövetségeseink és én ezért szökötem át ide!

— Ha ön hadnagy ur barátunk és szövetségeseink — mondtam az elfogott tisztnek, akkor bizonyára informálni fog az osztrák-magyar front állásáról.

— Ezer örömmel, válaszolta Tihi hadnagy és belső zsebeiből máris elővett egy csomó iratot. Tihi nyugtatta mindazt amit röviddel azelőtt a két román elbeszél, de még többet is tudott. Meg volt neki másolatban az osztrák-magyar-német főparancsnokság titkos parancsa, amely szerint az olaszok elleni nagy offenzívának október 24-én éjjel kell kezdődnie. A parancs, amely ránk olaszokra nézve igen fontos volt, így szólt:

„Az egész 14-ik német divízió támogatni fogja Tolmeinnál von Delmensingen tá-

bornok parancsnoksága alatt az osztrák-magyar csapatok támadását. A támadásban az összes osztrák-magyar csapatok részt vesznek. A támadás célja az ellenséget a csividalei síkságra és onnan a Tagliamento folyóra szorítani. A támadásnak sikerülni kell, mert meglepetésszerűen kezdődik és erősen fog tartani a győzelemig. Az offenzívában résztvevő haderők német-osztrák-magyar részről a következők: az egész 14-ik német hadosztály 40 zászlóalj 529 ágyú, 160 aknavető. Ezenkívül délről (a Görz vidéki csoportra vonatkozó) az osztrák-magyar csapatok két divízióval 276 ágyúval, 24 aknavetővel, keletről Boroevics hadosztálya, amelyhez csatlakoznak Skoti tábornok divíziói 350 ágyúval és 12 aknavetővel. Az olaszokat erős lendülettel ki kell dobni amugyis bizonytalan állásaikból és a csividalei síkságra kell szorítani, ahol a leszámolás már könnyű lesz. Ennek az offenzívának sikere függ az egyes akciók kivételétől, valamint ettől az offenzívától függ Ausztria és Magyarország legnagyobb győzelme Olaszország felett. Az olaszok jelenleg kevés tartalék csapattal rendelkeznek és muníció dolgában rosszul állanak. A támadás az egész vonalon egyidőben 1917 október 24 hajnali két óraker kezdődik és pedig gázlővedékkel a Krausz-csoport frontszakaszáról...

Sokáig tanulmányoztam ezt a tervet. Be kell ismernem, hogy Tihi nek nem hittem és dühösen a hadnagyra ordítottam:

— Ez mind hazugság és becsapás! Magát az osztrákok küldték, hogy becsapjon és félrevezessen! Mi nem hiszünk Önnek! Ezek butaságok!

— Tihi lesajnálóan nézett rám és nyugodtan ezt mondta: Mindez való igazság ezredes ur! Ha nekem nem hisz keserűen meg fogja bántani! En csak hazafi vagyok és nem kívánok félre más, mint hogy az olaszok ettől a borzasztó vereségtől megmeneküljenek.

— Lehetetlen, mondtam a hadnagynak hogy ön mint cseh birtokában legyen ilyen fontos és titkos parancsnoknak. Ön hazudik hadnagy ur! Tihi meghajolt és az örök elvezették.

DRÁGÁN FIZETETT HITETLENSÉG

Egy kissé még haboztam. Meg voltam azonban győződve hogy Tihi hadnagyot azért küldték hogy bennünket becsapjon és hazug kém hírével az olasz főparancsnokságot megijessze. Mégis nem mertem a felelősséget magamra vállalni és mindenről részletes jelentést tettem a vezérkarnak. A vezérkar tisztjei szintén nem hitték Tihi híreit. Az olasz kéme, akik nemrégiben az osztrák oldalról jöttek megbízhatóan jelentették, hogy az osztrák fronton nincs egy német katona sem...

Ezek alapján az olasz vezérkar elhatározta hogy nem fogatosít semmit az október 24-iki osztrák-magyar támadással szemben. Nincs semmi veszély, az osztrákok csak ijesztgetnek...

Négy nap múlva azonban fogait csikorogatta az olasz vezérkar a dühtől — velem együtt — mert nem hittünk Tihi nek. Mert szörol-szóra igaz volt. Drágán fizettünk hitetlenségünket. Semmit sem tettünk az osztrák támadás ellen és elszenvedtük a világháború egyik legnagyobb vereségét. Körülbelül százezer halott, kétszázezer sebesült volt a csividalei síkságon. Háromezer ágyú maradt az osztrákoknak és elvitték legnagyobb győzelmük babérait. Rombadólt eddigi két éves háboruszkodásunk minden gyümölcse és egészen a Piave mögé kellett húzódnunk.

★

Ezredes uram engedje meg hogy a fenti elbeszélés nyomán tábori levelet írjak Önöz, de a másik oldalról és ugyanazon vidékről. Az Ön leírása, valljuk be, hiszen az események ma már történelmie, a Cadorna-jelentések, amelyek a tizenegy Isonzó-csatáról lakonikusan így szóltak:

„A hadműveletek a rossz időjárás és eső folytán nem tudnak kifejlődni“.

Miután a hadműveletek az Isonzón tizenegyszer nem tudtak kifejlődni, ezek a csaták a feláldozott ember- és anyag-, valamint a technikai fölény veszteségek féltón eredményt nem mutattak. Ami az Ön hitetlenségét illeti az átszökött és az offenzíva tervével felszerelt tisztekkel szemben, szabadjon megjegyezni, hogy ez a hitetlenség enyhén szólva vagy célzatos és cadornai beállítottság, vagy ahogy mi ezt akkoriban neveztük, egészen „aktív felfogóképesség“. Mi kölcsönösen tudjuk, hogy egymás elsővonalbeli telefonbeszélgetéseinket állandóan lehallgattuk Flitschnél is Karfreitnél is. Ezekből a lehallgatott telefonbeszélgetésekből észre kellett venniök a csapatváltozásokat a vonalakon. Hiszen jómagam is az orosz frontról kerültem hirtelen a Flitsch Karfreit vonalakra. De észre kellett venniök az új ütegek belövéseit is és azok telefonbeszélgetéseit. Ha voltak kémeik vonalaink mögött úgy azoknak a német birodalmi katonákat látniok kellett. Határozottan emlékszem, hogy a tüzérségi előkészítést figyelték, mert tüzérségi megfigyelőjük a Crni Vrh-hal szemben (1767 méter), melyet állandóan Monte Neronak neveztek, minden délután 6 órakor pontosan jelentette az aznap osztrák-magyar-német tüzérség tevékenységét a lövések számával kaliberrel, sőt október 23-án is egész pontosan megjelölte az újonnan felfedezett 305 cm. ágyúk állását. Ha már kémeik rosszul jelentették volna, nem tűnt fel a lehallgatott beszélgetésekben a birodalmi németnyelv tájszólása és nem tűnt fel, hogy a tüzérségi parancsok mások, mint az eddigi osztrák parancsok? Ha már az átszökött Tíh hadnagynak nem hitt, hogy van az hogy az áttörés után a Fontana Secca és Grappa vonalon cseh legionistákra bízták első vonaluk tartását és lehet hogy éppen itt ugyanaz a Tíh hadnagy volt a parancsnok?!

Látja ezredes ur, itt a dolgok nem stimelnek és Ön cadornai hibába esett, amikor a kézenfekvő tények nem hívésével igyekszik a sikertelenséget magyarázni. Magunk között őszinték lehetünk akkor, amikor az események már lekerültek a történelem boncasztaláról és valljuk be, hogy az olasz hadsereg caporettoi katasztrófáját lélektanilag a tizenegy sikertelen Isonzó csata idézte elő. Az olasz baka és alpini belátta hogy csak technikai fölényvel háborút nem lehet megnyerni, belefáradt volt és egy lendületes ellenlökésnél pánikszzerűen menekült. Pánikszzerűen mondom azért, mert Karfreitnél még a málhahordó őszvéralományt is otthagyták, amiért ma is hálás vagyok, mert lehallgató állomásomat hét tagjával azonnal lovasítottam. Ezredes ur emlékszik talán, hogy amikor a Krauss-csoport október 24-én éjjel kettőkor az első gázlővedéket leadta, a Monte Neron esett a hó és Karfreitnél az eső. Ez az eső három hétig tartott és ezredes uram végre a három hét után sikerült ismét találkozni a Piavénál meg Grappánál, de nem Önnel, hanem franciákkal, angolokkal és csehekkel is, a lehallgató bizonyította ezt. Ezekkel az idegen katonákkal azért kellett találkozni ezredes uram, mert az Önök katonái mint foglyok utközben így kiáltottak felénk: „Vate a Roma!“ (Menjete Rómába). Engedje meg hogy egy epizódra is kitérjek. Az Ön által említett Krauss csoport jeltadó első gázlővedéke nem jutott az olasz vonalakra, mert rövid volt és megakadt a Monte Neron, ahol az egyik repeszdarab sorstragédiát játszva éppen a tüzérségi tüzet vezető osztrák tüzerőtiszt állkapcsát vitte el. A következő percben azonban az Önök gyalogsági megfigyelője már „Sparane con gas soffisianté“-t (Fojtó gázzal lőnek) jelentett és ezzel a jelentéssel aránylag kellemes telefonösszeköttetésünk három hétre megszakadt volt.

Az események azóta a múlté és ha most Abessiniában alkalma volna ismét csatázni, kérem Caporetten okulva higgyen többet a

szökevényeknek és ne bizon mindent a technikai fölényre. A dezertőröktől sosem várjon pontos akciódátumokat, mert rendszeresen tényleg nem tudják. Az orosz fronton is így volt és látja az 1916-ban legvéresebben lefolyt orosz Brussilov-offenzívát az orosz dezertőrök már május huszadika körül jelezték, bár pontos dátumot nem adtak. És tetszik tudni mi történt? — Erre az offenzívára június 4-ig kellett várni állandó riadókészültségben, ami azt jelenti hogy min-

den ember főleg éjjel június 4-ig állandóan a lőréseknél volt. Egy offenzíva sosem tud elég későn jönni, ki kell várni és főleg fel kell fogni.

Mint a Plezzo-Monte Nero-Caporetto és Grappa vidék veteránja sok babért kívánok Abessiniában, de arra kérem higgyen, mert az ördög egy ilyen háboruban sosem alszik. Tárgyilag leírásait várva üdvözölöm.

Stammler Ernő

Két testvér

Írta: Szilnyai Zoltán

A vacsorának vége volt, már a feketét is elfogyasztották, amikor az asszony felállt és magára hagyta a két férfit. Az egyikhez mélyen lehajolt, hogy megcsókolhassa az arcát, a másiknak a kezét nyújtotta a megszokott s hódolattal teli kézcsókra. A két férfi némán utána nézett, amint az ajtóig távolodott s onnan még egy mosolyt küldött mindkettőjük felé. Aztán becsukódott az ajtó és az asszony jelenlétéből mindössze a félig eloltott cigaretta illatos füstje maradt a szobában, halványkék szalagként emelkedve fel a hamuból.

Franc oldalt dönt kinyújtott lábakkal s öszülő, kókadt bajuszát mélyen a melle fölé lógatta. Vele átellenben az öccse, Fric. Oly gyakori és megszokott vendég, hogy állandó helye van az asztalnál, külön karika jelöli meg a szájkendőjét, külön pohara van s az ő számára külön töltik a cigarettákat is. Gyakorta az ételek is kétféleképpen kerülnek az asztalra, az ő szájaizéhez alkalmazkodva. Ez így van Fric házasságkötésének jóformán első napjától kezdve, mert ha feleségül is vette Idát, Fricről sem akart lemondani. A közös családi tető alatt maradtak azután is, amikor Franc megnősült. Fric a földszinten lakott, Franc az emeleten.

Francnak mogorva arca volt, Fricnek szelid, asszonyos vonásai s tündöklő, kék szeme a költökhöz hasonlított. Franc meg volt győződve arról, hogy Fricnél nincs tökéletesebb ember és képzetesebb utépítő mérnök, Fric viszont úgy nézett Francra, mint mintaképére, akihez fel sem érhet. Franc minden pillanatban ugyanugy tűzbe ment volna Francért.

Ilyenkor vacsora után, szüksézuven órákig is elültek az asztalnál. Franc busan fejét a mellére lógatta, míg Fric szinte rádőlt a cigarettára, mely szívet nélkül füstölgött összekulcsolt ujjai között. Beszéltek az időjárásról, a dohány ízéről, az ital zamataról, s néha, ha már nagyon unták magukat, a politikáról is. De azt egyenesen illetlen cselekedetnek tartották volna, hogy vallomásokot tegyenek holmi érzésekről és hangulatokról, ami nem méltó józan és a valóságok világában élő, komoly uriemberre. Franc szivarozott, Fric egyik cigarettát szivta a másik után, szürcsölték a bort, s ha már végére értek az üvegnek, Fric megnézte az óráját és megállapította, hogy későre jár az idő, Franc a falórára nézett s csaknem minden alkalommal azt felelte: — Az ám. — Mire Fric azt javasolta, hogy tegyék el magukat másnapra, Franc pedig kiszólt a cselédnek, hogy világítsa ki a lépcsőházat a fiatal nagyságos urnak. A két fivér bucsut vett egymástól s a fiatal nagyságos ur, már maga is deresedő ember, negyvenedik évének határán, leballagott a földszinten lévő lakására, az öreg nagyságos ur pedig lábujjhegyre csönnesítette lépéseit, hogy fel ne riassa az asszonyt, aki ilyenkor már rég aludt a szomszédos szobában.

Ezen az estén Franc szokatlan és gyanus dolgokat észlelt Fricnél. A boros üvegeket már rég kiürítették, a mutató a tízes számhoz ért, sőt tovább is ballagott az óra lapján s Fric még mindig az asztalnál ült rendületlenül. Franc meg hiába pislogott a

fali órára, Fric egyik cigarettát szivta a másik után. Franc ép szólni akart, hogy ilyenformán legokosabb, ha megisznak még egy üveggel. Ugyanakkor Fric átnyult az asztalon és egy gyengéd mozdulattal hallgatásra kényszerítette.

— Mondani szeretnék valamit Franc.

Az idősebb testvér elmosolyodott. Nem hiába gyanított ő valamit. Majd még az sült ki, hogy szerelemről van szó. Az öccsére nézett, aztán bátorítóan mondta mély orgonahangján:

— Hát csak mondjad Fric, mondjad.

Az tenyerének gyors mozdulatával elterelte maga elől a füstöt és visszanezett a fivérére.

— Csak azt akarom neked mondani, Franc, hogy mi az Idával már három éve szeretjük egymást.

Francnak egy egész kevés pirosság gyulladt ki a homlokán.

— I-da? — kérdezte aztán iszonyu lassúsággal s mivel az a gondolat, mely e név említésére röpített fel az agyában, egyszerűen lehetetlenségnek látszott, emlékezetében kutatni kezdett a lehetséges Idák után. Várta is, hogy Fric bővebb magyarázattal szolgálgjon arról a bizonyos Idáról. De Fric hallgat s ha ő nem tartja szükségesnek a bővebb magyarázatot, úgy arra nyilván nincs is szükség. A nyaka két medvevállja közé húzódott s mialatt egyre Fricet nézte, a fejével irtózatot vonakodással arra mutatott, amerre az asszony távozott el az ajtón. — A fe-le-sé-gem? — kérdezte aztán rekedten s azzal a végső kételkedéssel, amit már a bizonyosság tudata előtt táplál magában az ember.

Fric némán bólintott.

Franc alatt megreccsent a szék. Lehunyta a szemét pár pillanatra, hogy valami foglalatosságot találjon magának s bort töltött, szürcsölt egyet, hallgatásban megmerülve, egészen megváltozott arckifejezéssel emelte fel a fejét. Mindössze csodálkozást fejezett ki nagycsontu és állatlan nyugalmas arca.

— No mit nem mondasz? Erről semmit sem tudtam, még csak nem is sejtettem.

— És azt is meg kell mondanom Franc, hogy mi szeretnék mielőbb egybekelni.

— No persze, ez magától értetődik, ha ti egyszer szeretitek egymást.

Fric felállt, több mondani valója nincsen. Franc is felemelkedett. A két fivér hosszan egymásra nézett. Franc keze lassan megmozdult. Még maga sem tudta, hogy mit fog tenni az a kéz. Franc töprengő nézése azt kérdezte: Megöljelek? Fric várakozó tekintete azt felelte: Mindegy. Aztán Franc mély szusszanással felsóhajtott. Utána Fric is felsóhajtott halkán. És szótlánul átölelték egymást.

PREMIER

— Az ön premierje tegnap meglehetősen kedvezőtlen körülmények között zajlott le. Hiszen állandóan rothadt almákat dobáltak a nézők a színpadra!

— No, no, volt azért tetszés és taps is.

— Amikor valakit jól eltaláltak!

ÉRDEKES EZ A VILÁG

Furcsaságok heti gyűjteménye

TEKINTÉLYTISZTELET JAPANBAN

Japánban erősen fegyelmezik a társadalmi életet, sőt a fegyelmet beviszik már a családba is. A közoktatásügyi miniszterium most feltűnést keltő rendeletet adott ki. A rendelet kimondja, hogy az iskolásgyermek ezentúl szüleit nem hívhatják „papának és mamának”, mert a szülők neve a jövőben: „tisztelteméltó apa” és „tisztelteméltó anya.” A rendelet kimondja azt is, hogy azoknak a gyermekeknek a szüleit, akik nem így címezik apjukat és anyjukat, szigorúan megbüntetik. A japán kormány a tekintélytiszteletet akarja fokozni ezzel a rendelettel.

KÖNYVRITKASÁGOK KIALLITÁSA RÓMÁBAN

Nemrég kiállítást rendeztek Rómában az olasz és külföldi könyvtárak tulajdonát képező ritka és becses könyvekből. Ki voltak állítva: könyvek, kódexek, inkunábulumok, kéziratok, földrajzi és topográfiai térképek, nyomtatványok, rajzok. Láthatók voltak a Krisztus előtti III-ik századból való páratlan becsű kéziratok; a VIII-ik századból származó és a Nonantola apátság tulajdonát képező vallásos kódexek; a XIII-ik századból való Statuta mercatorum Urbis Colae di Rienzo sajátkezűleg írott nevével. Boccaccio egyes munkáinak eredeti kézirata és több miniatűr kódex, köztük Borso d'Este pompás Bibliája. Az inkunábulumok között a magánosok ajándékain kívül láthatók voltak a különböző könyvtáraknak a legutóbbi esztendőkből való legbecsesebb szerzeményei, egyebek között a Velencében 1492-ben nyomtatott első illusztrált kiadása a Decameronnak; és egyike az Olaszországban nyomtatott legkritikább könyveknek, amelyből egy második példányt sehol sem őriznek. Ott volt még Aldus Manusiucnak görög betűkkel nyomtatott első könyve, amely egyike a Galeomyomachia eddig ismert három példányának. A XVI—XIX-ik századból való ritka és becses könyvek közt látható volt a kiállításon a tipográfiai művészetnek egyik legszebb mesterműve, a Bodoni által 1808-ban kiadott és görög betűkkel nyomtatott Iliász, amelyből két példányt bajor pergamenre nyomtattak. Ezek egyike — amelyet Bodoni Napoleonnak ajánlott fel — Párisban van, a másik, amely ki volt állítva, Beauharnais Jenő tulajdonából származik. Volt a kiállításon egy a XVI. és XVIII-ik századból származó, négyezer ritka darab fa- és rézmetszetből, valamint pompás akvarellből álló gyűjtemény. Szerepeltek még mindezekon kívül igen ritka tárgyak, többek közt a VI-ik századból való kínai világmappa, végül a világ legnagyobb zeneszerzőinek műveiből a leltűnt századokból fennmaradt s féltékenyen őrzött unikumok.

LÁRMAELLENES KIALLÍTÁS LONDONBAN

A Londonban működő láрмаellenes liga Sir Henry Richards elnökleite alatt nagyszabású láрмаellenes kiállítást tervez, amely azt kívánja a legszélesebb nyilvánosság előtt demonstrálni, milyen szörnyű és tarthatatlan állapotok között él a mai ember. Pedig a láрма problémája nem új keletű, hiszen néhány száz esztendővel Krisztus születése előtt már hozott az itáliai Sybaris város tanácsa igen szigorú rendelkezéseket a láрма ellen. De Seneca, később pedig Schopenhauer is igen sokat harcoltak a csönd és a nyugalom rendszarói ellen. A most tervbevetett kiállítás elsősorban azt a romboló munkát kívánja kihangsúlyozni, amelyet a láрма az emberi idegrendszer ellen végez. A kiállítás legnagyobb nevezetessége azonban a teljesen lármamentes lakóház lesz, ahol zajtalanul közle-

kedik a lift, nem csinál lármát a porszívó, a vízvezeték, a mosókonyha mosógépe és a ház előtti kövezetet állandóan javítani fogják — zajtalan gépek segítségével. A liga azonban nem óhajt küzdelmével kizárólag az elmélet területén maradni, hanem javaslatokkal fordul valamennyi közhatósághoz, hogy drákói szigorúságu rendszabályokat eszközöljenek ki a lármázók ellen.

TIZENÖT ÉVEN KERESZTÜL ÜLDÖZTE A RABLÓT

A newyorki rendőrség nagy ünnepeket rendezett az Itáliából visszatérő newyorki rendőrbiztos: Georg J. Matovitz tiszteletére, akit felvirágozott autón vittek keresztül-kasul a városban. Matovitz azzal érdemelte ki a megtisztelő fogadtatást, hogy tizenöt esztendőn keresztül nyomozott egy híres emberabló bandita: Angelo Amato kézrekerítése érdekében. Amato egy hírhedt newyorki bandának volt a vezére és Matovitz vezette a nyomozást, mikor az olasz gangster embelei kiraboltak egy bankot és az ellenálló személyzetet egyszerűen legyilkolták. Ez 1920-ban történt, Amato akkor előbb Clevelandba szökött, onnan pedig egy rendőrökkel vívott halálos tűzharc után, miután lába alatt már égett az amerikai talaj, hazájába szökött vissza. Matovitz azonban nem vesztette szem elől, esztendőkön át követte minden lépését és végül is sikerült neki tizenöt évvel később lefűlelni. Matovitz foglyát átadta az olasz hatóságoknak. Angelo Amato a törvényszék harmincévi fegyházra ítélte.

A JÉGKORSZAKBELI ÁLLATVILÁG A VÖSLAUI BARLANGBAN

Bécs közelében, Vöslau mellett nemrégiben egy barlangban hatalmas mennyiségű jégkorszakbeli állati csontot találtak. Mühlhoffer ismert nevű bécsi régész most feldolgozta a leletet és megállapította, hogy a barlang körülbelül huszmillió csontot és csonttöredéket tartalmaz. Köztük a legnagyobb részt jégkorszakbeli bagoly- és róka-csont, de a csontmaradványok alapján az egész jégkorszakbeli állatvilágot rekonstruálni lehet. A barlangban nagymennyiségű gabonamagvat is találtak, ami arra mutat, hogy a jégkorszakbeli ember kiterjedt törpebuza-gazdálkodást folytatott. Mühlhoffer a barlangban talált falfestményeknek egészen új magyarázatot ad és azt bizonyítja, hogy az eddig nagyrészt vadászjeleneteknek tartott rajzok tulajdonképpen a mezőgazdasági életből vett jeleneteket ábrázolnak.

AZ ÓRAGYÁRTÁS TÖRTÉNETE

Mai életünket elképzelni is alig tudnók óra nélkül, pedig az emberiség történetében aránylag későn került a sor az idő szabályos mérésére. Valószínűleg a csillagászatban járatos asszírok voltak az elsők, akik az időt szabályos közökre osztották és ők használták erre a célra ugynevezett vizórát. Ezek a kezdetleges órák tulajdonképpen hengeralaku edények voltak, amelyekből egy parányi lyukon keresztül víz szivárgott ki s a tartály úgy volt megszerkesztve, hogy naponta hatszor ürült ki. Ezáltal megkapták a napnak hat részre való osztását. E vizórák az asszíroktól más szomszédos népekhez is eljutottak és századokon keresztül voltak használatban egészen addig, amíg az egyiptomiak a pontosabb és kisebb időközöket is mérni tudó napórát fel nem találták.

Kétségtelenül eredeti módon oldották meg az időmérés és időbeosztás kérdését a régi germánok is. Amikor a nap megkezdődött, egy rabszolga kövekkel töltött meg egy sisakot, aztán a köveket egymás után elkezdte átdobálni egy másik üres sisakba. Ez

a procedura körülbelül két órát vett igénybe, amelynek eltelte után egy másik rabszolga a köveket elkezdte visszadobálni az első sisakba és ez a játék ismétlődött egész napon keresztül. Közben valahányszor az egyik sisak megtelt, a rabszolga hangosan kihirdette az időt.

Körülbelül Nagy Károly idejében találták fel a homokórát, amely azután újabb évszázadokig volt használatban, amíg a maihoz hasonló első órák megjelentek.

A ma oly híres svájci óragyártás csak 1680-ban kezdődött meg és körülbelül ugyan ebben az időben találta fel az angol Hooke a rugóra járó zsebórák ósét. Az ugynevezett „schwartzwaldi kakukóra” feltalálása ugyancsak a XVII. században élt Ketterere Antal nevű német érdeme.

AMIKOR AZ IRÓ EREDMÉNYESEBBEN NYOMOZOTT, MINT A DETEKTIV

Goron volt párisi detektívönök emlékirataiban lojálisan elismeri, hogy nagyon gyakran az írók és riporterek találmányos fantáziája vezette helyes nyomra a rendőrséget. Példaként feleleveníti a híres Pranzini-ését. Pranzini egy levantei származású nőhódító, meggyilkolta barátját, Regine de Montille félvilági nőt, annak szobalányát és a szobalány gyermekét. A gyilkos olyan pokoli ötletességgel maszkírozta el rémtettét, hogy a rendőrség gyanuját egy Geissler nevű németre irányította. A detektívek rávetették magukat a hamis nyomra, tüvették egész Némeországot is Költől Boroszlóig, de Geisslert sehol sem találták. A nyomozás egy tapodtat sem haladt előre, pedig feltevésekben nem volt hiány. Az ügy éppen ama nevezetes „holtponon” korhadt, amikor Alfred Capus, a szellemes író, egy kis tréfás karcolatot írt a Figaroba, kegyetlenül kigunyolva a rendőrség tehetetlenségét. A cikk — félre nem érthető gunnyal — arról szólt, hogy Goron detektívönök a szerencsétlen Geisslert hajszolva, világkörüli útja során Alaskába jutott. Itt elvezették egy öreg boszorkányhoz, aki őrzőngő transzban végre felfedte előtte a titkot.

— Geissler, Geissler... Látom már, — suttogta kísérteties hangon, hipnotikus ál-mában a boszorkány. — Látom már: messze, nagyon messze, egy távoli országban... A falu neve... Nehéz kimondani... Ugy hívják, hogy A... A... Asni.

— Csak nem Asniéres? — kérdezte csodálkozva Goron rendőrfönök. — Hiszen Asniéres Franciaországban van...

— Pedig Asniéres, — nyilatkozta ki határozott hangon a jósnő.

Capus karcolatának nagy sikere volt. Az egész közönség nevetett a rendőrségen, hogy tényleg: csak külföldön keresik Geisslert, de arra egy pillanatig sem gondoltak, hogy hátha ez a Geissler nem is lépte át a határt, hanem még most is Franciaországban tartózkodik. Az író fantáziája ezuttal is eltalálta az igazságot, sőt a valóság még nála is kegyetlenebb volt a rendőrséghez. Mint híderült, Geissler a detektívönök irodájától pársczáz lépésnyire volt a francia hatóságok éber felügyelete alatt, mert pár hónappal előbb, még a gyilkosságot megelőzően, csavargásért toloncházba vitték. A felfedezés egyben azt is világossá tette, hogy a szemfüles detektívek hónapokig hamis nyomon jártak.

ILLUSZTRÁLT SZÓLASMÓD

— Te vagy a végzetem, halálom. „szög vagy a koporsómon” — mondotta az aszszony bosszusan férjének s haragjában arculította a szerencsétlen férjet. Ilymódon valóban „fején találta a szöget”.

Napoleon a hódító, a diktátor és a szerelmes férfi

Irtó: Tatar András

27

Váratlanul — anélkül, hogy bárki számot tudna adni róla, honnan és milyen forrásból — városszerre elterjed a híre annak, hogy Bonaparte tábornok visszatérőben van Veronából. És ezzel egyidejűleg a Scerbelloni-palotában lakó család körében egyre sejtetőbb célzások kezdenek esni arról, hogy Napoleon visszatérése egyben nagy és végleges leszámolást fog jelenteni. Elvégre bármilyen szerelmes legyen is valaki — mondogatják —, előbb-utóbb mégis csak ki kell, hogy nyíljon a szeme... és ha utánanéző majd felesége párisi és milánói viselt dolgainak, akkor bizonyára rábukkan arra, amit még a legbékésebb és legmegbocsátóbb férfi sem hajlandó elviselni...

Napoleon csakugyan komoran és gondterhelten érkezik meg. Zárkózott és szűkszavú — de csak addig a pillanatig, amíg Josephine-t meg nem pillantja. Akkor egyszerre — mintha csak elfelejtett volna minden vágyakozó gyötrődést, minden álmatlan éjszakát, minden féltékeny önkínzást — kitárt karokkal, örömtől repesve, felgyultan és boldogan rohan feléje...

A nagy leszámolás elmaradt. És még hosszú-hosszu időnek kell eltelnie, amíg sor kerül reá.

Napokon keresztül zavartalan boldogság uralkodik a házastársak között. Talán ezek a napok azok, amikor végre csakugyan közel kerülnek egymáshoz. Napoleon legalább is mindent elkövet, hogy így legyen. Elzárja a fülét elejtett szavak, szállongó híresztelések elől — nem akar tudni, nem akar hallani semmiről, egyszerűen csak boldog akar lenni! És ha ehhez az szükséges, hogy fenntartás nélkül mindent elhiggyen Josephinenek — hát akkor hinni fog! Elfogja hinni a sorban egymásután következő ürügyeket, amelyekkel az asszony megindokolja, hogy miért kellett annyi ideig Párisban maradnia, el fogja hinni azt a mesét, hogy csak tévedés volt, amikor Josephine azzal álltatta, hogy nem utazhatik, mert várandós állapotban van, el fogja hinni, hogy Hypo-

lite Charles és a többiek csak ártatlan és rajongó udvariok — hinni fog, mert hinni akar benne!

A ragyogó, álomszerű bódulatból azonban csakhamar a harci trombiták riadója serkenti fel a boldogságában elmerült férjet. A hadihelyzet egyre bonyolultabbá, egyre veszélyesebbé válik. Ugyanakkor, amikor a francia csapatok a stratégiai szempontból legfontosabb Mantuát veszik ostrom alá, a bécsi kormány is felismeri a helyzet komolyságát, fegyverbe szólít minden megmozgatható embert és két hadsereget is küld a szorongatott Beaulieu segítségére, Melas, illetőleg Wurmser tábornokok vezénylete alatt. Bonaparte tábornoknak ismét a harctéren van a helye.

A csatározások újra megkezdődnek. A valószínűség az, hogy az osztrákok ezuttal is óriási számbeli tulsulyban vannak a francia csapatok fölött — a főbaj azonban az, hogy senkisé ismeri haditervüket és Napoleon joggal tart attól, hogy ha a két hadsereg Beaulieu seregével egyesülve együttes támadást indít, pusztá tömegével szétzúzhatja és elgázolhatja a francia csapatokat.

Szorongatott helyzetében a véletlen játszik kezére.

Mantua előtt egy éjszaka az ostromló csapatok egyik őrjárata elfog egy olasz kémeket, aki a városba akart kerülő uton belopózni.

A gyanus alakot Dumas tábornok elé vezetik, aki elrendeli, hogy azonnal motozák meg, talán találnak nála valami áruló írást, vagy egyéb olyan feljegyzést, amelynek hasznát vehetik.

A motozásnak azonban semmi eredménye. Egyetlen papírszeletke, egyetlen levél-töredék nem sok, annvit sem találnak. Az olasz pedig váltig esküdjözik, hogy ő ártatlan és békés polgárember, akinek semmi köze sem a franciákhoz, sem az osztrákokhoz, sem az egész hadviseléshez.

A levél

Dumas tábornok már-már azon a ponton van hogy futni hagyja, amikor hirtelen ötlete támad:

— Hasztalan tagadsz! — ripakodik rá keményen. — Bizonyítékok vannak a kezeim között, hogy osztrák kém és áruló vagy!... Figyelmeztetek, hogy sorsodon csak enyhíthetsz, ha őszinte és beismerő vallomást teszel!...

— A Szent Madonnára esküszöm...

— Rendben van. — szakítja félbe a tábornok türelmetlenül. — Látom, hogy megátalkodott bűnös vagy és nem lehet téged vallomásra bírni! Nos, — fordul segédtsíztí felé, — vitesse el ezt az embert!... Lőjék agyon!...

A kém elveszítettnek érzi magát. Halál-sápadt arccal térdre rogy és kezeit összekulcsolva könyörög kegyelemért.

Dumas tábornok azonban a szájalom legcsekélyebb jelét sem mutatja. Sőt sürgetően int Dermoncourt segédtsíztí felé, hogy

vitesse már el katonákkal a siránkozó és jajveszékelő embert.

— Kegyelem! — jajgatja a boldogtalan. — Bevallok mindent, csak az életemet hagyják meg!...

— Rendben van! — fogja szaván a tábornok. — Nem lövtek agyon, ha mindent őszintén bevallasz!

— Bolognából jövök, — nyögi a megfélemlített kém, — Wurmser tábornok főhadiszállásáról... Maga Wurmser tábornok bizott rám egy levelet, amelyet a mantuai várórség parancsnokának kellett volna átadnom...

— Hol a levél?

— Elővigyázatosságból viaszgalacsinba burkolták, — feleli az olasz kinos fintorral a gyomrára mutatva — és abban a pillanatban, amikor az őrjárat közrefogott, lenyeltem a viaszgalacsint, nehogy megtalálják nálam a levelet, amelyről tudtam, hogy az életembe kerül...

Dumas tábornok meglegedetten biccent, aztán segédtsíztíjéhez fordulva kiadja az utasítást:

— Vitesse ezt az embert a tábori kórházhoz! A törzsorvos adjon be neki hánytatót!

Negyedórával később Dumas előtt fekszik Wurmser tábornok levele, amelyet még az éjszaka folyamán külön lovasfutár vizsgálóhelyben Bonaparte tábornokhoz.

Napoleon arca felderül, amikor a levelet elolvassa. Egyszerre minden aggodalma szétfoszlik, mert megtudja belőle, hogy az osztrák csapatok kettéosztva közelednek Mantua felmentésére.

— Ugyanezt a hibát egyszer már elkövették, — dünnyögi magában elégedetten, — és most másodszor is drágán fogják megfizetni!...

Nincs vesztegetni való idő.

Minden nélkülözhető emberét elvonja Mantuától, ahol csak éppen annyi megszálló serege, hogy, hogy az ostromlottak kitörését megakadályozhassa, aztán huszonötezer emberével a Melas hadseregéhez tartozó Gvozdánovits tábornok ellen vonul, akit Salonál, majd Lonatonál megver és beszorít a tiroli szorosokba, aztán gyorsan frontot csinálva Wurmser ellen fordul, aki már egészen közel ért Mantuához és abban reménykedik, hogy ott fog összetalálkozni Gvozdánovits hadosztályával.

Annál nagyobb az öreg osztrák tábornok megdöbbenése, amikor a várt segédcsapatok helyett hirtelen Napoleon hadserege bukkan fel előtte.

— Ördög ez az ember! — fakadt ki elképedve tisztjei között a haditanácson, ahol fejvesztve ingadoznak a helytállás és visszavonulás között. Végül is úgy határoznak, hogy felveszik az ütközetet, miután számbelileg még így is tulsulyban látszanak lenni a francia csapatok fölött.

(Folytatjuk).

esárdás (Horváth Sándor és cigányzenekara). Lavotta szerelme (Horváth Sándor és cigányzenekara). Waldteufel: Aranyosó, keringő. Luigin: Egyiptomi bajlett. Lindemann: Polkaegyveleg. Magyar dalok és népdalegyveleg. Waldteufel: Keringő. Orsz. románc. Orsz. népdal. Leopold: Bécsi zene. Straus: Keringő. — 18:20: Ernst Kieslin előadása. — 19:10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 19:20: Dalok és áriák. Éneklő: Rigó Magda (szoprán), zongorán kísér: Adolf Fleischer. Verdi: Arnoldo, ária. Pouchelli: Gioconda, ária. Puccini: Angelika nővér, ária. Hubay: Karenina Anna, ária. Brahms: Három dal. Peter: Két dal. Kodály: Zoltán: A esti tári hegyek alatt. Szabados Béla: Dal. — 20: Waldteufel: Himmeln: Die Hausmeisterin vom Zehnerhaus, népszínmű 4 felvonásban. — 22: Hírek, időjárásjelentés. — 22:10: Bécsi szimfonikusok rádiózenekara. Vezényel Josef Holzer. Hauswirth: Induló. Pauspertl: Nyitány. Reuss: Ave Maria. Robrecht: Keringőegyveleg. Silving: Dal. Komzák: Egyveleg. Landl: A méh és a medve, jellemkép. Fall: Keringő. Uhl: Indulóegyveleg. — 23:30: Hírek. — 23:45: Táncelemezek.

BERLIN 6:10: Torna. — 6:30: Breslau. — 7: Hírek. — 18: Sporthírek. — 18:15: Hangjáték. — 19: Stuttgart. — 20:10: München. — 22:30: Lippse. — 24: Szórakoztató hangverseny.

BUDAPEST 1. 6:45: Torna, utána hanglémezek. — 10 óra: Hírek. — 10:20: Cholnoky Viktor elbeszéléseiből. Felolvasás. — 11:10: Nevezetközi vízjelzőszolgálat. — 12 óra: Déli harangszó az Egyetemi-templomból, időjárásjelentés. — 12:05: Stepat Eugén balaljakzenekara. Közben kb. 12:30: Hírek. — 13:20: Pontos időjelzés, időjárás-állításjelentés. — 13:40-14:20-ig: Antal István zongorázik. — 14:40: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. — 16:10: Séta egy fiatal leánnyal. Rádó Lili előadása. — 16:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 17 óra: Közvetítés a Dunakorzó-kávéházából. Selét György jazzzenekarának műsora. — 17:50: Mit üzen a rádió? — 18:20: Muzsikuss történetek. Killian Zoltán előadása (hanglémezekkel). — 19 óra: Matolcsy Margit magyar nótákat énekel, kísérí Veres Lajos és cigányzenekara. Dalok: Thegze-Gerber-Selymesí —Seide: Ha én gazdag lennék; Schack Manka —Marcali: Bánatmadár; Dobákné Trozonyi Kati: Tele van a tavaszi kert; Adorján Sándor: Hogy elmentél a falumból; Járossy Jenő dr.: Halászlógány; Kádas György: Kék a buzaavirág; Murgács Kálmán: Fehér ősziróza; Dóczy József: A kanyargó Tisza partján. Népdalok: Nyisd ki anyám; Selvemkendő; Réce, réce. — 19:50: Színműelőadás a Stúdióban. „A vak szerencse”. Rádióbohózat három felvonásban, egy előjattal. Aristophanes egy töredéke után írta Delamare George. Fordította Patkós György. — 21:45: Hírek, lövésznyeredmények, időjárásjelentés. — 22:10: Zenekarhangverseny. Vezényel Fridl Frigyes. 1. Stephanides Károly: Gavotte célemani; 2. Becece: Olasz szvit; 3. Schack Manka: Balatonj szerenádj; 4. Max Milán: Az aranyelány — keringő; 5. Armandola: A cirksuszban — szvit; 6. Turry Peregrin: A büvös róza — egyveleg; 7. Waldteufel: Espana — keringő. — 23:15: Közvetítés az Emke-kávéházból. Müller Béla és cigányzenekara muzsikál. — 00:05: Hírek.

BUDAPEST II. 17:30-tól 18:15-ig: Hanglémezek. Operaszíndarabok. — 18:25: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája. — 19:40: Iró és politika. Bory István dr. előadása. — 20:15-től 21:45-ig: A Mária Terézia I. honvédelmi miniszter zenekara. Vezényel Fiedy Fichtner Sándor. 1. Opacho József: Ozdi frontharcosok indulója; 2. Strauss János: Bécsi vér — keringő; 3. Adám: Pünkösdi király — nyitány; 4. Armandola: Cirksuszban — szvit; a) Múlovarnó, b) A trapézban, c) Bobocok, d) Lovasjáték; 5. Adorján Sándor: Ballaton — keringő; 6. Morena: Arkádai hangok — egyveleg; 7. Barna Izsó: Casanova — balettszvit; a) Polichinellék tánc, b) Tarantella, c) Spanyol tánc, d) Kozák tánc; 8. Kálmán Imre: Őrlogóvas — parolás; 9. Translaieur: Liliputi nászmenet — intermezzo; 10. Rivelli: Amor diszörsege — intermezzo; 11. Schimmel Emilné: Magyar vitézek — induló. Színetben kb. 21 órakor: Hírek. — 21:30-tól 22:20-ig: Közvetítés a margitszigeti Piccadilly-étteremből. Lantos Jenő jazzzenekarának műsora. Vajda Károly énekszámaival.

BUKAREST 20:20: Táncezene. — 21:50: Hangverseny egy éteremből.

DEUTSCHLANDSENDER 6:10: Torna. — 6:30: Hangverseny. — 18:45: Orgonaverseny. — 19:00: Hamburg. — 20:10: Vidám táncest. — 22:30: Szoprán- és gordonkaszóló. — 23: Cigányzene Budán. — 24: Táncezene.

HAMBURG 6: Torna. 6:30: Breslau. — 18:00: Költemények. — 18:30: A hadsereg negyedórátja. — 19: Repülőinduló. — 20:10: Táncezene. — 20: Táncezene.

LIPCESE 6: Berlin. — 6:30: Breslau. — 18:00: Vidám óra a rádióállástól. — 19: Könyvszemle. — 20:10: Operett. — 22:30: Táncezene.

MILANO 22: Varieté.

PRAGA 6: Torna. — 10:11: Lemezek. — 10:50: Előadás. — 11:05: Schrammelzene. — 12:11: Lemezek. — 12:30: Táncezene. — 13:35: Lemezek. — 16: Táncezene. — 16:30: Hangverseny. Flegl: Induló. Flotow: Ünnepi nyitány. Vaniesek: Keringő. Verdi: Aida, részletek. Oberthor: Közzene. Piska: Egyveleg. Modr: Lengyelke. Meyerbeer: Fáklyatánc. Leopold: Induló. — 17:45: Lemezek. — 20:10: Moravská Ostrava. — 22:30: Lemezek. — 22:30: Lemezek. — 22:30: Táncelemezek. — 22:30: Könnyű zene lemezekben.

RADIO PARIS 20: Rimszkij-Korszakov-est. — 20:45: Hangverseny. — 22:50: Táncezene. **ROMA** 20:40: Niccodemi: La Ghibellina, háromfelvonásos opera.

STRASBOURG 20:35: Lemezek. — 21: Massé: Galatea. Vigopera. — 23: Táncezene.

STUTTART 5:45: Torna. — 6:30: Breslau. — 18:30: Szórakoztató hangverseny. — 20:10: Előadás. — 21:30: Vidám óra. — 22:30: Lippse. — 24: Részletek Wagner: Lohengrin című operájából.

TOULOUSE 23:15: Orgonaszóló. — 23:35: Armentin zenekar. — 0:20: Katonaindulók.

VARSÓ 21:30: Rádiózenekar. Csajkovszkij: Francesca da Rimini, szimfonikus költemény. — 22:30: Rádiózenekar. Föderl: Indulófox. Krome: Keringő. Macura: Sziéziai dalok. Tymolski: Mazurka. Carr: Fox. Abraham: Kaland a Grand Hotelben, tangó. Stolz: Tavasz paradé, keringő. Kers: Slowfox. Uhlemann: Fox. Simons: Egyveleg.

REGGELI RÁDIO

A REGGELI UJSÁG RÁDIO-MELLÉKLETE

1935 augusztus 18-tól augusztus 24-ig

Vasárnap augusztus 18

BEOGRAD 9:05: Pontos idő és műsorismertetés. — 9:10: Tornaóra. — 9:30: Pravoslav isztiszetelátvitel. — 11:10: Vizállásjelentés. — 11:50: Hanglémezek. — 11:59: Pontos idő. — 12:00: Harangszó Oplenáról. Utána Grieg műveit adja elő a rádiózenekar. 1. Peer Gynt, szvit; a) Reggel, b) Ase halála, c) Amira tánc, d) A hegyi király barlangjában, e) Menyasszonyváltás, Imgrid szörnyes, f) Arab tánc, g) Peer Gynt visszatérése, h) Solveyg dala. 2. Szeretlek, ének. 3. Ünnepi induló. — 12:50: Reklámok. — 13:00: Hírek. — 13:15: Jovanovics Katka operatárának zenekari kíséret mellett népdalokat énekel. 1. Plácem veé tri dana, 2. Biholjka kolo, 3. Sagrađicu šaku, 4. Šapčanka kolo, 5. Slavuj pile, 6. Arapsko kokonješto, 7. Kakvo oči cura ima, 8. Kolo, 9. Gradinom cveće, 10. Kolo, 11. Ej pod Tuzlom se, 12. Kolo, 13. Sini jarko sa istoka sunce, 14. Kolo. — 13:45: Az Avala hírei. — 16:00: Táncezene. — 17:45: A Jugoszlávia-Lengyelország közötti kaitovízi válogatott mérkőzés második félidőjének helyszíni közvetítése. Utána a ljubljani atlétikai verseny eredményeinek közlése. — 18:55: Pontos idő és műsorismertetés. — 19:00: Reklámok és hanglémezek. — 19:15: Heti szemle. — 19:30: Jugoszláv nemzeti óra. — 20:00: Szerb est. — 22:00: Pontos idő, az Avala hírei és sportközlemények, utána a rádiózenekar esti hangversenye. 1. Giuliani: Merida, spanyol induló. 2. Adám: Ha én király volnék, nyitány. 3. Delibes: Kering: Intermezz a Naila balettől. 4. Drdla: Szerelmi ének. 5. Grünfeld: 3. számú Mazurka. 6. Kéler Béla: Píllangóvadászat. 7. Straus Johan: Egyiptomi induló. — 23:30-tól 24:00 óráig: Táncezene.

LJUBLJANA 20:15: Hangjáték. — 21:15: Lemezek. — 22:15: Könnyű zene.

ZAGREB 20:15: Énekhangverseny. — 22:15: Gordonkahangverseny.

BÉCS 8:45: Istentisztelet Salzburgból. — 10:

Lemezek. — 10:45: Gazdáknak. — 11:10: A bécsi filharmónikusok ünnepi hangversenye. Vezényel Bruno Walter. Mozart: D-dur szimfónia; Esz-dur fuga két zongorára. Bruckner: IV. Esz-dur szimfónia. Közvetítés Salzburgból. — 13:05: Időjelzés és hírek. — 13:10: Szórakoztató hangverseny. Vezényel Josef Holzer. Rossini: Tell Vilmos, nyitány. Strauss János: Keringő. Bach-Gounod: Méditation. Lehár: Operettgyeveg. Englemann: Nyitány. Lanner: Tánce. Komzák: Keringő. Rupprecht: Induló. — 14:15: Ausztria német katolikus ifjúságnak ünnepélye viaszlemez. — 15: Időjelzés és hírek. — 15:40: Fuvós kamarazene. — 16:50: Táncelemezek. — 18:55: Időjelzés, műsorszámok, sport- és hírek. — 19:10: Népdalok. — 20:05: Zongoraszóló. — 20:40: Hangverseny Salzburgból. Közreműködnek: Eide Norena szoprán, Joseph Messner orgonista, a salzburgi dóm énekkara és a megerősített dómzenekar; vezényel Joseph Messner. Bach J.S.: H-moll orgonapreludium. Brahms: Hatszólómugető. Éneklő Eide Norena. Bruckner: Hétszólómuvalkásos ének. Reger: Ötszólómu kar. — 22:10: Hírek. Sporthírek. — 22:35: Szórakoztató hangverseny. — 23:45: Hírek. — 24: Cigányzene Budapestről.

BERLIN 6:10: Torna. — 6:30: Hamburg. — 19: Hangverseny. Mozart: Zongora és hegedűverseny. Grieg: Zongora és hegedűverseny. — 20: Frankfurt. — 22:30: München. — 24: Szórakoztató zene.

BRATISLAVA 17:55: Magyar adás. Manga J.: A magyar népdal, magyar tánc- és cigányzene, előadás. Közreműködik: Moszi és Pongrácz cigányzenekara. — 22:35: Magyar hírek.

BUDAPEST I. 9:15: Hírek. — 10 óráról Refor. matus isztentisztelet. — 11 óráról Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. — 12:20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 12:30: Virágdíszes csónakfelvonulás a Dunán. — 13: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Rajter Lajos. Közreműködik Kernács Pál (hegedű), I. Beethoven: Egmont — nyitány; 2. Mozart: Esz-dur szimfónia (543); 3. Csajkovszki: Hegedűverseny (D-dur); 4. Svendsen: Karnevál. Párisban. Szünetben: „Világhíradó”. Máthé Elek dr.

REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMOSORA

2. Beethoven: C-moll zongorahármas. — 20.30: Közvetítés a Virozi Színházról. „Gyöngyös bokréta” előadása. Vezeti Paulini Béla. — 22.10: Hírek, időjárásjelentés. — 22.40: Hangfelmérés. 1. Dohnányi: Szvit, op. 19. — négy feltehen: Csikárgói szimfonikus zenekar, vezényel Sioek Frederik. 2. Rákóczi induló — Berlioz feldolgozásában (Ftialdellai szimfonikus zenekar, vezényel Stokovszki). — 23.15: Közvetítés a Dénes-ételemből. Horváth Gyula és cigányzenekara muzsikál. — 00.05: Hírek.

BUDAPEST II. 17.55: Közvetítés a Margitszigeti Palatinus-szállóból. Berend jazz-zenekarnak műsora. 1. De Rose: Slowfox. 2. Brodszki Miklós: Foxtrot a „Kismama” c. filmből. 4. Kennedy: Foxtrot. 4. Brown: Foxtrot. 5. Archer: Foxtrot. 6. Graffi: Tangó. 7. Brodszki Miklós: Tangó a „Szedelmes király” c. operettből. — 18.25: Műemlék-védelem Magyarországon”. Lechner Jenő előadása. — 19.10: A József Nádor 2. honvédtáncgárdia zenekara: Vezényel Seregi Artur. 1. Vidány Jenő: Magyar induló. 2. Keller Béla: Rákóczi nyitány. 3. Erkel Ferenc: Bánk-bán — ábdánd. 4. Seregi Artur: Révny-dalok — magyar egyveleg. 5. Lavotta Rezső: Hajnali szerenád. 6. Liszt Ferenc: II. magyar dapszóda. — 20.30—21.12: Hangfelmérés. — 21.20: Hírek.

BUKAREST 20.15: Kamarazene. Godard: Szonáta. — 20.45: Constantza Badescu énekel. — 21.05: Kelezongorás hangverseny. — 21.50: Hangverseny egy ételemből.

BRESLAU 22.30: Rádiózenekar. Strauss: Induló. Hanel. Nyitány: Sarasate: Andaluziai romána; Puccini: Bohémélet, ábránd; Liszt: XII. magyar rapszóda; Schubert: Dal; Dupont; Krézene; Kremsler: Baletnyitány; Strauss: Mese a bécsi erdő; Ganne: Szerenád; Müller: Előjáték; Lehár: Keringő.

DEUTSCHLANDSENDER 19: Táncezene. — 20.10: Köln. — 21: Hangjáték. — 22.30: Orgonaszó. — 23: Táncezene.

HAMBURG 21.25: Hangverseny. Schubert: VI. C-dúr szimfónia. — 23: Boroszó.

KÖLN 19: Szórákocziató hangverseny. Strauss: Katonainduló; Weber: Nyitány; Spies: Szvit; Weber: Klarinétverseny; Humperdinck: Dal; Bizet: Carmen, cigánytánc; Brahms: VI. magyar tánc. — 20.10: Zenekari hangverseny. Mozart: Nyitány; Weber: Büvös vadász; Weber: Táncc; Wagner: Richard: A nürnbergi mesterdalnok; Verdi: Traviata, előjáték; Puccini: Turandot, ária. — 21.00: Szimfonikus szórákocziató hangverseny; Wolf-Ferri: Nyitány; Kaun: Ábránd; Kleinau: Dalszvit; Gillmann: Scherzo; Brust: Halászlánok. — 22.50: Boroszó.

LIPGSE 6: Berlin. — 19.20: Dalok. — 20.10: Szórákocziató hangverseny. Lortzing: A fegyverkövös, nyitány és kettős; Strauss: Denevér, nyitány; Csajkovszkij: Szerenád; Verdi: Ária; Brans: Két magyar tánc; Schumann: Két dal; Lortzing: Undine, kettős; Gebhard: Nyitány; Nedbal: Lenyélvél; Grothe: Keringő.

MILANO 20.40: Szimfonikus hangverseny. — 22.15: Hangverseny.

POSTE PARISIEN 21.45: Cigányzene. — 22.30: Könyvü zene lemezekben.

PRAGA 19.25: Schrammelzene. — 21.15: A rádiózenekar hangversenye. Francia zene. — 22.30: Lemezek.

RADIO PARIS 20.45: Hangverseny. Todesco: Velencei kalnár, nyitány. Respighi: Képek Romából. Alcei: Nocturne, variáció és fuga. Mangagalli: Nocturne. Mascagni: Naphimnusz. — 23.30: Táncezene.

RÓMA 20.40: Lehár Ferenc: Gigolettes, operett.

STUTTGART 20: Hírek. — 20.10: Lipse. — 21: Osztrák dalok. — 22: Hírek. — 22.20: Frankfurt. — 22.35: Boroszó. — 24—2: Frankfurt.

STRASBOURG 20.45: Szimfonikus hangverseny.

TOULOUSE 19.45: Hangosfilmből. — 20.05: Szalózene. — 21.35: Szimfonikus hangverseny. — 22.20: Katonaindulók. — 22.45: Táncezene. — 0.20: Katonazene.

VARSÓ 21: Rádiózenekar. Stefani: Gálvartók, nyitány. Karlovicz: A fehér galamb, nyitány. Kurpinski: Nyitány. Rogowski: Dal. Bizozowski: Andante. Labunski: Dal. Gorzynski: Tengereinduló. Strasser: Fox. Orange: Angol keringő. Grothe: Fox. May: Tangószerepd. Wetzel: Fox. Grunischledien: Orlov, egyveleg. Abraham: Kaland a Grand Hotelben, tangó és fox. Gerhart: Slowfox. Stolz: Keringő. Towers: Slowfox. Holt: Onestep.

Kedd augusztus 20

BEograd 10.45: Pontos idő és műsorismertetés. — 10.50: Vízállásjelentés. — 11.00: Népzene hangfelmérésen. 1. a) Sve što imam gubim, b) Du-ove ruže male, b) Rasti, rasti ruže mala. 3. Brodli: Tugoyanka. 4. a) Jorgovan grana precvala, b) Polju je kiša pala (Bimicki), énekel Zika Tomić. Utána énekhangverseny hangfelmérésen. 1. a) Mascazni: Aria a Paraszthecsület és b) Puccini: Aria a Bohémek című operából. 2. a) Glinka: Dal. b) Dargomizscki: Ének, énekel Drozovszka Julia. 3. a) Foret: Osz. b) Foret: Islen vedel, énekel Andre (Gódm. 4. Bizet: Két ária a Carmen című operából, énekel Geraldine Petard. — 11.59: Pontos idő. — 12.00: Harangszó Oplenacról, utána a rádiózenekar déli hangversenye. 1. Bach: Énepi nyitány. 2. Waldteufel: Nagyon kedvesen, keringő. 3. Moric Rudolf: Csókofel a szád. 4. Mihaelisz: Kovácsmühely az erdőben. 5. Halevy: Baletzene a Zsidóné című operából. — 12.35: Reklámok. — 12.45: Tízeste. — 13.00: Hírek. — 13.15: Arzenovics Teodora zenekari kísérettel népdalokat énekel.

BUDAPEST II. 17.30: „Az áradó Jang Ce-Kiangon”. Komppilly Jób előadása. — 18.10—19: Hangfelmérés. — 19.10: „A végrondélet”. Auer György dr. előadása. — 19.30—21: A székesfővárosi Zenekar hangversenye a városi Igazgatóság előtti zeneavilloból. Közreműködik Réthy Eszter és Imre Vince dr. Vezényel Bor Dezső kar. — 23.15: Közvetítés a Duna-palota-szállóból. Lenn Baker jazz-zenekarának műsora. — 00.05: Hírek.

BUDAPEST II. 17.30: „Az áradó Jang Ce-Kiangon”. Komppilly Jób előadása. — 18.10—19: Hangfelmérés. — 19.10: „A végrondélet”. Auer György dr. előadása. — 19.30—21: A székesfővárosi Zenekar hangversenye a városi Igazgatóság előtti zeneavilloból. Közreműködik Réthy Eszter és Imre Vince dr. Vezényel Bor Dezső kar. — 23.15: Közvetítés a Duna-palota-szállóból. Lenn Baker jazz-zenekarának műsora. — 00.05: Hírek.

BUDAPEST II. 17.30: „Az áradó Jang Ce-Kiangon”. Komppilly Jób előadása. — 18.10—19: Hangfelmérés. — 19.10: „A végrondélet”. Auer György dr. előadása. — 19.30—21: A székesfővárosi Zenekar hangversenye a városi Igazgatóság előtti zeneavilloból. Közreműködik Réthy Eszter és Imre Vince dr. Vezényel Bor Dezső kar. — 23.15: Közvetítés a Duna-palota-szállóból. Lenn Baker jazz-zenekarának műsora. — 00.05: Hírek.

BUDAPEST II. 17.30: „Az áradó Jang Ce-Kiangon”. Komppilly Jób előadása. — 18.10—19: Hangfelmérés. — 19.10: „A végrondélet”. Auer György dr. előadása. — 19.30—21: A székesfővárosi Zenekar hangversenye a városi Igazgatóság előtti zeneavilloból. Közreműködik Réthy Eszter és Imre Vince dr. Vezényel Bor Dezső kar. — 23.15: Közvetítés a Duna-palota-szállóból. Lenn Baker jazz-zenekarának műsora. — 00.05: Hírek.

BUDAPEST II. 17.30: „Az áradó Jang Ce-Kiangon”. Komppilly Jób előadása. — 18.10—19: Hangfelmérés. — 19.10: „A végrondélet”. Auer György dr. előadása. — 19.30—21: A székesfővárosi Zenekar hangversenye a városi Igazgatóság előtti zeneavilloból. Közreműködik Réthy Eszter és Imre Vince dr. Vezényel Bor Dezső kar. — 23.15: Közvetítés a Duna-palota-szállóból. Lenn Baker jazz-zenekarának műsora. — 00.05: Hírek.

Péntek augusztus 23

BEograd 10.45: Pontos idő és műsorismertetés. — 10.50: Vízállásjelentés. — 11.00: A rádiózenekar hangversenye. 1. Pannovics: Bereztető zene a Szmaili Aga Csengics című zenedátumból. 2. Krizstics: I. száma szerb tánc. 3. Hartman: Legenda Trimoj, baletti. 4. Mokranjac: Cnagorai dalok,

BUDAPEST II. 17.30: „Az áradó Jang Ce-Kiangon”. Komppilly Jób előadása. — 18.10—19: Hangfelmérés. — 19.10: „A végrondélet”. Auer György dr. előadása. — 19.30—21: A székesfővárosi Zenekar hangversenye a városi Igazgatóság előtti zeneavilloból. Közreműködik Réthy Eszter és Imre Vince dr. Vezényel Bor Dezső kar. — 23.15: Közvetítés a Duna-palota-szállóból. Lenn Baker jazz-zenekarának műsora. — 00.05: Hírek.

BUDAPEST II. 17.30: „Az áradó Jang Ce-Kiangon”. Komppilly Jób előadása. — 18.10—19: Hangfelmérés. — 19.10: „A végrondélet”. Auer György dr. előadása. — 19.30—21: A székesfővárosi Zenekar hangversenye a városi Igazgatóság előtti zeneavilloból. Közreműködik Réthy Eszter és Imre Vince dr. Vezényel Bor Dezső kar. — 23.15: Közvetítés a Duna-palota-szállóból. Lenn Baker jazz-zenekarának műsora. — 00.05: Hírek.

A cremonai hegedűs — vitárgárta (Réthi Szter). 3. Delibes: Sylvia — hegedűszó. Előadja: Paricsy Pál hangverseny-mester. 4. Verdi: Rigoleto — ária (Imre Vince dr.). 5. Armadola: Romantikus szvit: Preludium; Román; Barcarola; Dal; Tarentella; 6. Turry Peterin: III. kép a „Boldog ember inge” c. mesoperéből. 7. Liszt: IX. magyar rapszóda (Pesti karnevál). — 21.10: Hírek. — 21.30—22.20: Közvetítés a „Vörös béka” vendéglőből. Vidák József és cigányzenekara muzsikál.

BUDAPEST 20: Verdi: Aida, négyfelvonásos opera, lemezekben. — 23: Petrica Moltzi zenekar hangversenye.

DEUTSCHLANDSENDER 20.10: Bécsi filharmonikusok. Smetana: Szimfonikus költemény. Beethoven: VI. szimfónia; Graener: Rapszóda. Graener: Dal nagyzenekarra. — 22.30: Orgonaszó. — 23: Táncezene.

HAMBURG 20.10: Tízszószos hangjáték. — 21: Hangverseny. Ungar: Szimfonikus szvit. Déhus: Dal. Honneger: Dal. Kodály: Nyári est. Reus: Nyári idill. Weiz: Dal. — 22: Kamarazene. Schumann: Harmad dal. Brahms: E-moll szonáta. Scheinpflug: Dalok. Fleischer: Előjáték és öt tánc.

MILANO 20.40: Katonazene.

PRAGA 22.35: Szalózene. Straub: Induló. Leopold: Svéd dalegyveleg. Crémieux: Keringő. Balting: Oseh tánc. Smatek: Artishta induló.

POSTE PARISIEN 22.30: Könyvü zene lemezekben.

RADIO PARIS 21.45: Szimfonikus hangverseny. Bach: D-dúr hangverseny. Borodin: Középkézisa pusztán. — 22.30: Hangverseny. Méhul: Nyitány. Schmitt: Dal. Réger: Dal. Thomas: Dal. Rousset: Dal. Perré: Szvit. — 23.30: Táncezene.

RÓMA 20.40: Giordano: Andre Chénier, opera.

STUTTGART 20: Hírek. — 20.10: Rádiózenekar. Vezényel Borgartz Heinz. Bach P. E.: D-dúr verseny. Reger: Négy zenemű nagy zenekar részére. Strauss R.: Don Juan. Wolf: Szerenád. Strauss János: Keringő. — 21.30: Népzene. — 22: Időjárás. — 22.20: Közvetítés Saarbrückenből. — 22.30: Berlin. — 24—2: Hangverseny. Népdalok idegen nyelven.

STRASBOURG 19.45: Lemezek. — 20.30: Katonazene. — 22.30: Hangverseny.

TOULOUSE 19.45: Hangosfilmből. — 20.30: Filharmonikus hangverseny. — 22.45: Táncezene. — 23.15: Ezzotikus zenekar. — 23.45: Vigoperárák. — 0.20: Válaszkürtszó. — 0.20: Válaszkürtszó.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMUSORA

MILANO 20.40: Laccetti: A esoda című háromfelvonásos lírikus legendája a Stagione Lirica dell' E. L. A. R. előadásában.

MÜNCHEN 19: A rádiózenekar hangversenye. Haendel: D-dur hangverseny. Wagner: Tislan és Isolda, dal. Haydn: B-dur szimfónia. — 20.10: Köln — 20.45: Frankfurt. — 21.15: Hangjáték. — 23.00: Táncezen.

PRAGA 6: Torna. — 10.05: Német hírek. — 10.11: Lemezek. — 12.11: Lemezek. — 12.30: Szalonnagy. — 13.20: Előadás. — 15: Lemezek. — 16.30: Táncezen. — 17.45: Előadás. — 17.50: Lemezek. — 19.10: Lemezek. — 19.40: Hangjáték. — 20.45: A rádiózenekar hangversenye. — 22.30: Lemezek.

POSTE PARISIEN 21: Kamarazene. Grieg: Szonáta. — 21.55: Kubai zenekar. — 22.30: Könnyű zene lemezek.

RÓMA 19.45: Zenekari hangverseny.

STRASBOURG 19.15: Mozart: Szóktetés a szerényről. Közvetítés Salzburgból. — 22: Lemezek. — 22.40: Táncezen.

STUTTART 20: Hírek. — 20.15: Köln. — 20.45: Lipcse. — 22: Hírek, időjárásjelentés. — 22.20: Sportnap közvetítése Saarbrückenből. — 22.30: Köln. — 24: Frankfurt.

TOULOUSE 21.35: Operettzene. — 22.45: Jazz. — 0.20: Katonazene.

VARSÓ 19.05: Mozart: Szóktetés a szerényről. Közvetítés Salzburgból. — 22.15: Táncezen.

Csütörtök

augusztus 22

BEOGRAD 10.45: Pontos idő és műsorismertetés. — 10.50: Vizáslásjelentés. — 11.00: Könnyű zené hanglémezen. 1. Spanyol egyvétel. 2. Sulliran: Ida hercegnő, tőrédékek. 3. Szerelmi mesék. — 11.30: A rádiózenekar hangversenye. 1. Jokszimovics: Szánkó, induló. 2. Rendla: Szerb énekek albuma. 3. Lortzing: Baletzene a Cár és écs című operából. 4. Laner: Udvartánc. 5. Rendla: Kolo. — 11.59: Pontos idő. — 12.00: Harangszó az operai templomból. Utána a rádiózenekar hangversenyeinek folytatása. 6. E. di Barbieri: Perdita, nyilatvány. 7. Mikeli: Il kis szvit. 8. Fucsik: Kolo amorella. 9. Blankenburg: A varázsló, induló. — 12.35: Reklámok. — 12.45: Tözsde. — 13.00: Hírek. — 13.15: Popova Liza orosz cigánytornánccokat énekel. — 13.45: Az Avala hírei és pontos idő. — 16.00: Operettzene hanglémezek. 1. Strauss: Egy éj Velencében, egyvétel. 2. Lehár: A vig özveg, egyvétel. 3. Fall: A dollárhercegnő, egyvétel. 4. Strauss Oszkár: Ének a Varázskerin-gő és a Csokoládé katoná című operettből. — 16.30: A rádiózenekar délutáni hangversenye. 1. Jenko: Jurmusa és Fatima, nyilatvány. 2. Majer Hel-mund: Egy éjfel Petrovgradon, szvit. 3. Krsztics:

kel. 1. A šlo živim kad mi dobro nije, 2. Mačvan-ka, kolo, 3. Sunce zeže zapara je ljuta, 4. Komit-sko kolo, 5. Umeino je zlato moje, 6. Mim kolo, 7. Po mesečini, 8. Neudovo kolo, 9. Pd Tuzlom so zeleni meraja, 10. Mangupsko kolo I, 11. Na uskrš sam se rodila, 12. Mangupsko kolo II, 13. Djuveje gde ste, 14. Batočinka, kolo. — 13.45: Az Avala hírei és pontos idő. — 16.00: Hanglémezek. 1. Weber: Felhívás a táncra. 2. a) Müller-Melburne: Chopin: Minuit, keringő. 3. Grieg: Norvég tánc op. 35. — 16.29: Miszecske Nina zongorahangver-senye. 1. Schumann: Pjilangó, 2. Chopin: Noctur-no, Fis-mol. 3. Chopin: Két etűd. 4. Liszt: Noctur-no. 5. A-on-szki: Preludium Ef-mol. 6. Prokofjeff: Preludium C-dur. 7. Debussy: Preludium. — 17.00: Cserne-Mijovics Ida énekkhangversenye. 1. Hrisz-tics: Feccske. 2. Forel: a) Titek. b) Szerenád. c) Az eldobott virág. 3. Gounod: Aria a Faust című operából. — 18.55: Pontos idő és műsorismertetés. — 19.00: Reklámok és hanglémezek. — 19.15: Hírek. — 19.30: Jugoszláv nemzeti óra. — 20.00: Schumann: Op. 47, négyes zongora, hegedű, viola és esellő részére, előadja a rádió vonósnyégese. — 20.30: Hivnak a esillagok, Herinfeld Alfréd drámá-já. — 22.00: Pontos idő és az Avala hírei, utána Popovics Vladeta operanekes népdalokat énekel. 1. Melandži moji, 2. Kolo XXXII klase, 3. Kaži memo istina, 4. Vidino kolo, 5. Krst od zlata oko vrata, 6. Cigančica, kolo, 7. Teško je ljubiti tajno, 8. Vranjanka, kolo, 9. Bajram ide, 10. Canu kolo, 11. Jelena momo, 12. Vlahinja kolo, 13. Ej, kolika je javori planina, 1. 4. Bitoljka kolo. — 22.45: A rádiózenekar esti hangversenye. 1. Volga, induló. 2. Bach: Hamlet, nyilatvány. 3. Pop: Valzer rondo, fuvoleszó. 4. Ajlenberg: Az erdei kovácsműhely-ben. 5. Fréit: Szouszedka, cseh tánc. 6. Waldreu-fel: Espagnam keringő. 7. Eulenberg: Szánkón Petrovgradon keresztül, galop.

LJUBLJANA 20: Kamarazene. — 21: Rádióze-nekar. — 22.10: Rádiózenekar. — 22.30: Angol le-mezek.

ZAGREB 20: Lemezek. — 20.10: Előadás. — 20.30: Énekverseny. — 21: Előadás. — 22.15: Népdalok.

BÉCS 9.10: Hírek. — 12: Hangverseny. Bécsi szimfonikusok rádiózenekara. Vezényel Holzer Jo-seph. Thomas: Raymond-nyilatvány; Waldteufel: Ke-ringő; Komzák: Egyvétel; Weteny: Bölesődal; Strauss: Dalok; Rupprecht: Induló. — 13: Hírek. — 13.10: A hangverseny folytatása. Neumann: Nyilatvány; Lehár: Ábránd; Ibanez: Dal; Ertl: Ke-ringő; Pausperl: Balettszvit; Morena: Egyvétel. — 14: Alfred Cortot hegedűművész lemezek. — 14.20: Hírek. — 15.40: Vera Borska (alt) énekel. Strauss, Ast és Weingartner dalaiból. — 16.05: Hi-rek. — 16.10: Lemezek. Saint-Saens: Halálánc; Puccini: Tosca, ábránd; Geiger: Lehár-egyvétel; Korngold: Dal; Meyerbeer: Dinarah, árnylanc. — 17.05: Dr. Ely Reiningert: Emlékezés a régi Bécs-re, előadás. — 17.30: Weber: C-dur zongoraszonáta (Gátsza Gizella Springer). — 18: Louis Henry Pau-lovski: Wales és dalai (előadás lemezekkel). — 18.25: Dr. Rudolf Noll: A Némi-tó és a római eszé-szárhajók. — 18.50: Dr. Oswald Thomas: A eszta-gokról, előadás. — 19: Időjelzés, műsorhívatás. —

19.30: A bécsi nő a népies zenében. Összeállította: Edmund Skuraw. Vezényel Joseph Holzer. Közreműködők: Grete Holm (szoprán), Karl Schöpfer (buzgó), a Mandl-négyes és a bécsi szimfonikusok rádiózenekara. — 21.10: Ünnepi hangverseny Salz-burgból, vezényel dr. Bernhard Paumgartner. Mo-zart: D-dur induló; Mozart: D-du szerenád; Mo-zart: G-dur szerenád. — 22.30: Hírek, időjárásje-lentés. — 22.40: Bruckner: VII. szimfónia. A min-neapolisi szimfonikus zenekar. Vezényel: Otmány Jenő (lemezen). — 23.30: Hírek. — 23.45: Tán-cezen.

BERLIN 18: Közvetítés a rádiókiállításról. — 18.30: Előadás. — 19: Szórakoztató zene. — 20.10: Frankfurt. — 22.30: Közvetítés a kiállításról. — 23: München.

BRATISLAVA 6: Prága. — 7.25: Lemezek. — 10.40: Hírek. — 12.20: Prága. — 13.40: Hírek. — 17.50: Magyar adás. — 18.35: Huska: Szlovák köl-tészet, előadás. — 18.50: Lemezek. — 20.45: Prága. — 22.30: Magyar hírek. — 22.45: Lemezek.

BUDAPEST I. 8: A Szent István-napi ünnepi körmenet közvetítése a Várból. Beszélő Koudela Géza dr. — 9: Egyházi ének és szentbeszéd a bu-davári koronázó főtemplomból. — 11.30-12.35: Hanglémezek, operaszínete és Kodály Zoltán szerzeményei. Utána: Pontos időjelzés, időjárás-és vizáslásjelentés. — 12.35: Közvetítés a királyi vár udvaráról: Órszövetség. Beszélő Budínszky Sándor. A zeneszámokat a m. kir. Mária Terézia I. honvédelmi miniszter zenekara adja elő. Fígedy Sándor vezényel. — 13.20: „Rádiókrónika”. Elmondja a viész Somogyváry Gyula. — 13.40-14.55: Az Operaház tagjaitól alakult zenekar. Vezényel Rajter Lajos. 1. Beethoven: István király nyilatvány. 2. Liszt: Les Preludes — szimfonikus köllemény. 3. Bartók Béla: Magyar parasztdalok. 4. Siklósi Albert: Magyar rapszódia. 5. Dohnányi: Szimfonikus percek. 6. Rákóczi induló — Berlioz felidőzítésében. — 15: W. Petrolay Margit mesél. — 15.30: Csiki Benő és cigányzenekara. — 16.20: Közvetítés a Magyar Athléta Szövetség nemzetközi viadalaról a Beszék színpadon. — 16.50: Puhár István. — 17: Bertha István szalonzeneka-ra. 1. Beretvás Hugó: Felhívás. 2. Stefániai Im-re: Marche nocturne. 3. Lesonczy Dezső: a) Szé-kely havasok; b) Vadbunkos; 4. Kacsóh: Pong-rác: János viléz — ábránd. 5. Országh Tivadár: Parasztdalok. 6. Hlatky Endre: Halgató. 7. Kigyó-si Árpád: Magyar fantázia. 8. Major Edwin: Lavol-ta táncok. 9. Dohnányi Ernő: a) Magyar aratóün-nep; b) C-dur rapszódia. — 19.10: „Két elhalkar-oszék”. Sütővári Miklós előadása. — 19.40: Liszt mű-vek. Zongorán előadja Stefániai Imre. — 21.10: Hi-rek. sport- és lövészversenytémek. — 21.40: Bu-dapesti Hangverseny Zenekad. Vezényel Ábányi Emil. 1. Erkel: Ünnepi nyilatvány. 2. Bartók Béla: Ma-gyar képek. 3. Dohnányi: Piedette látvány. — 22.30: Szvit. 4. Weiner: Divertimento. 5. Liszt: XI. ma-gyar rapszódia. — 23: Közvetítés az Osztenfo kö-vházából: Veres Lajos és cigányzenekara muzsikál, Kalmar Pál énekel. — 00.05: Hírek.

BUDAPEST II. 18.45: Földmívelésügyi Mini-sterium mezőgazdasági felőrája. — 19.20: „A ku-

A RADIÓ HETI RADIOMOSORA

BUDAPEST 19.20: Román népzene lemezek. — 20.15: Rádiózenekar — 22.35: Táncezenekar egy étteremből. — 23.00: Petrica Molnár zenekar hangversenye.

DEUTSCHLANDSENDER 6.10: Torna. — 6.30: Hangverseny. — 18: Braun Emmy zongoraművész nő hangversenye. — 19: München. — 21: Ghack: A társadalmi kávé, egyfelvonásos vígjáték. — 22.30: Hangverseny. — 23: Kamarazene.

HAMBURG 6: Torna. — 6.30: Hangverseny. — Komzák: Indulj, Adam: Kőműves és lakatos, nyitány. Ortleb: Dal. Straus: Keringő, Eldenberg: Időlköln. Köchmann: Egyveleg. Heykens: Gágyárujnap. Lehár: Vigózeveg. Rathke: Jellemkép. Lincke: Dal. Nyitány. Hosmer: Délamertai dalok. Quintero: Nyitány. Hosmer: Brazíliai induló. Gomez: Csillag induló. Galtman: Indulj. Lacombe: Spanyol szvit. Chabrier: Spanyol rapszódia. — 20.10: Köln. — 21.15: Köln. — 22: München.

LIPSCHE 6.30: Deutschlandsender. — 18: Saxofon- és zongorasó. — 20.10: Katonazenekar. — 22.30: A rádiózenekar hangversenye. Liszt: Szent Erzsébet legendája, induló. Mozart: Figaro házassága, szvit. Humperdinck: Tánce. Verdi: Aikroos-bál. Schubert: Nyitány. Leopold: Magyar dalok és tánccok. Straus E.: Strauss-keringő.

MILANO 20.45: Lehár: Friderika.

MÜNCHEN 6: Torna. — 7.05: Wagner: Lo-hengrin, háromfelvonásos opera. — 22.30: Népies zene.

PRAGA 6: Torna. — 10.11: Lemezek. — 15: Kassa. — 19.10: Lemez. — 19.25: Brno. — 19.55: Moravska Ostrava.

POSTE PARISIEN 20.15: Rádiózenekar. — 22.30: Könnnyű zene lemezek.

RADIO PARIS 10.20: Lemezek. — 20.45: Lemezek. — 21.10: Hangverseny Salzburgból (Bécs). — 22.30: Táncezenekar.

REGIONAL (angol): 20: Hangjáték. — 21.05: Rádiózenekar. Delius: Nyitány. Demuth: Szerenád. Delius: Dal. Bizet: Szvit. — 22.30: Táncezenekar. — 22.30: Táncezenekar.

ROMA 20.40: Bari: Hellén zene. — 20.40: Varieté. — 22: Kamarazene.

STRASBOURG 19.45: Lemezek. — 20.30: Operatelt.

STUTTGART 19: Hja Livcsakov és zenekara tanczenét játszik. — 20: Hírek. — 22: Hírek, időjárás. — 22.30: München. — 24-2: Kamarazene.

Schubert: Négyes; Chopin és Liszt szerzemények zongorán; Wunderlich: Kettős.

TOULOUSE 20.15: Operatelt. — 21: Wagner: Lohengrin. — 21.35: Operatelt. — 22.45: Argentin zenekar. — 23.15: Operatelt. — 23.35: Táncezenekar. — 0.20: Katonaindulók.

VARSÓ 20.10: Rádiózenekar. Pécsi: Magyar indulógyűjtemény. Lehár: Gindilla, egyveleg. Friml: Egyveleg. — 21.30: Rádiózenekar. Rossini: Olasz nő Alcirhan, nyitány. Mozart: Figaro házassága, ária. Donizetti: Favorita, ária. Borodin: Igor herceg, tunc. Borodin: Igor herceg, ária. Bizet: Arlesli lány. — 22.40: Táncezenekar.

Szerda augusztus 21

BEOGRAD 10.45: Pontos idő és műsorismertetés. — 10.50: Vízalásjelentés. — 11.00: A kisantant zenéje (hangfelmérés). 1. Szuk: Új életbe. 2. Mokranjac: V daliluzer (énekli az Obilich dalárda). 3. Elmesuc: Pasztorlehet. 4. Fribich: Veszna, vezényel Jeronias. 5. Brecljeanu: Két ánek. 6. a) Jenko: Oj Szrbijo, b) Zajic: Za dom mili (énekli Kettős, négyes). 7. Golezian: Roman rapszódia, vezényel Kopola. — 11.50: Pontos idő. — 12.00: Harangzó a püspöki templomból. Utána a rádiózenekar déli hangversenye. 1. Floty: Mária, nyitány. 2. Szodlacsok: Beograd éjjele, nyitány. 3. Gijson: Bécsi keringő egyveleg. 4. Mokranjac: 1. daliluzer hazából. 6. Szpernyák: Emlekek, valsoston. 7. Szpernyák: Kármái induló. — 12.35: Reklámok. — 12.45: Törsde. — 13.00: Hírek. — 13.15: A rádiózenekar hangversenye folytatás. 8. Lortzing: Tünnpi nyitány. 9. Ilin: Orosz népdalok ábrándja. 9. Szalim Ilija: A hold varázsa és tunc. 10. Blon: A virágok susogása. 11. Blon: A török elvonulása. — 13.45: Az Avala hírei és pontos idő. — 14.00: Asszonyok órája. — 16.20: Straus Richard Rosslovag című operája hangfelmérés. — 6.30: Milovanovic: Drazi népdalok ének. 1. Mirjana. 2. Ej ja sam moja. 3. Zone Zamirovo. 4. Kakve cura. 5. Od kud ides Anice. 6. Laku noć to momo. — 17.00: Egészségügyi előadás. — 18.55: Pontos idő és műsorismertetés. — 19.00: Reklámok és hangfelmérés. — 19.15: Hírek. — 19.30: Jugoszláv nemzeti óra. — 20.00: Steinart Elza ének. 1. Pergolesi a) Ha szeretsz, b) Nina. 2. Szmetelana: Ária az Eladott menyasszony című operából. 3. Mozart: a) Híre, b) Ipolya. 4. Brahms: a) Lányok dala, b) Ut a szerelemhez, c) Hábavaló szerenád. 5. Mahler: a) Szívesen sétálam az erdőn keresztül, b) Jancsi és Juliska, c) Blech: a) Kis ének, b) Visszatérés az imnéről. — 20.30: A csikági szimfonikus zenekar hangversenye lemezek. a) Haendel: Largo, b) Dvorzsák: 1. számú szláv tunc. — 20.40: Kajak. Csónakon végig a Drinán, dr. Zsizsek Ciril előadás. — 21.00: Átvitel Ljubljánából. — 22.00: Pontos idő és az Avala hírei, utána tunczene. — 23.30 óráig.

LJUBLJANA 20.40: Ének. — 21.20: Katonazene. — 22.10: Táncezenekar.

ZAGREB 20: Ljubljana. — 21.30: Lemezek.

BÉCS 9.10: Hírek. — 9.30: Időjárásjelentés. — 11.30: Asszonyoknak. — 11.55: Időjárásjelentés. — 12: Bécsi szimfonikusok rádiózenekara, vezényel Josef Holzer. Suppe: Dal. Kettelby: Szvit. Straus: Császárkeringő. Godard: Bolcsdál; Schögl: Strauss: Operatelt. — 18: Időjárásjelentés és hírek. — 18.10: A hangverseny folytatása. Kaschner: Indulj, Ochs: Dal. Komzák: Keringő. Stefánides: Vidam hangkép. Gyémántok és gyöngyök, egyveleg. — 14: Tito Schina-lemezek. — 14.20: Hírek. — 15: Időjárás, időjárásjelentés. — 16.05: Hírek és közszolgálat. — 16.10: Indulók a világ minden részéből lemezek. — 16.55: Lina Jungwirth előadása. — 17.20: Zenekari hangverseny. (Dr. Robert Friedmann zongora, Ernst Urbach bariton.) Bach: c-moll ábránd; Bach-Bussoni: Dal (dr. Friedmann); Goldmark: Sába királyneje, Salamon király áriája; Massenet: Herodias, ária; Alfano: Ária (Hrbach). — 18.50: A hét tudományos híre. — 19: Időjárás, hírek, időjárásjelentés. — 19.15: Mozart: Székeltetés a szerilyből, vígjáték három felvonásban. Közvetítés Salzburgból. — 21.35: Szókratész hangverseny (bécsi szimfonikusok rádiózenekara, vezényel Josef Holzer). Zieher: Operatelt. — 22.00: Strauss: Csókkeringő; Hrtby: Egyveleg. — 22.00: Hírek, időjárásjelentés. — 22.10: Hangverseny folytatás. Uhl: Indulj, Hopp: Nyitány; Mestrozzi: Indulók; Wagner: Egyveleg; Lanner: Keringő és galopp; Komzák: Gavott; Kremser: Tunc; Müller: Lengyelke; Müller: Indulj; Zieher: Keringő; Komzák: Egyveleg. — 23.30: Hírek. — 23.45: Bert Silving vonósnégyes.

BERLIN 6.10: Torna. — 6.30: Hangverseny. Niell: Indulj; Rhode: Bevonulási induló; Lincke: Indra országhán, nyitány; Blume: Indulj; Earl: Szerenád; Niell: Négy dal; Muhr: Jellemrajz; Rust: Jón a cirksuz; Geisler: A vídám bohóc; Mackeben: Keringő; Heykens: Szerenád; Jander: Induló. — 7: Hírek. — 18: Közvetítés a rádiókülföldi 18.30: Sportközvetítés. — 18.50: Zenei külföldi-étegek. — 20.45: Berosszó. — 22.30: Köln.

BRESLAU 5: Hangverseny. — 21: Hangverseny. Lehmann: Indulj. D'Albert: A fekete orchidea, ábránd. Mascagni: Ezotikus tunc. Petras: Ábránd. Blon: Indulj. Kurzecke: Operatelt. Lehár: Gágyárujnap, nyitány. — 22.30: Táncezenekar.

BUDAPEST 1. 6.45: Torna. Utána: Hangfelmérés. — 10: Hírek. — 10.20: „Utazás Kézpezsza tájaira között”. (Felsőváros). — 10.45: „Őszi divat” zongorajáték. — 12: Déli harangzó az Egyetem templomból, időjárásjelentés. — 12.05: Bárdos Edit zongorizik, Petry Kató ének. zongorakísérettel. Közben kb. 12.30: Hírek. — 13.20: Pontos időjárás, időjárásjelentés. — 13.30: Budapesti Koncert Szalonzenekar. 1. Rossini: A szeviliai borhaly — nyitány. 2. Lehár: Bécsi asszonyok — operatelt-egyveleg. 3. Kirgói Árpád: Hajdan és most — a) Valsó; b) Bizart tunc. 4. Bágyai Aladár: Szerenád. 5. Moszkovszki: Gitár-hegedűszó. 6. D'Albert: Hegyek alján — ábránd. — 14.40: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. — 16.10: A rádió diákfővája. „A

szambuli Héttorony”. Kazár Károly előadása. — 16.45: Pontos időjárás, időjárásjelentés, hírek. — 17: „Korszerű élelmiszer”. Stumpf Károlyné előadása. — 17.30: Hangfelmérés. Dalok és tuncok. — 18.20: „A könyvműveltség”. Buday György előadása. — 18.50: F. Takács Alice hegedűl zongorakísérettel. — 19.30: „Az élethívő”. Ifj. Lovász Márton eszege. — 20: Az Operaház tagjainól alakult zenekar. Vezényel Fridl Fegyver. Közreműködik Goda Gizella. 1. Mosonyi Mihály; Almos — a) nyitány; b) Balettzene; c) Ária (Goda). 2. Erkel Ferenc: Hunyadi László — nyitány. 3. Erkel Ferenc: Bánk bán; a) Tiszpartii jelenet (Gola); b) Balettzene. 4. Erkel: István király — ária (Goda). 5. Poldini Ede: Farsangi lakodalmak — asztali zene. 6. Rákai Nándor: Nagyidai cigányok — szvit. 7. Hubay: A csermonai hegedűs — hegedűszó. 8. Kodály: Hány János — közzene. — 21.25: A tündérvilág nyitány. — 21.40: Hírek, időjárásjelentés. — 22.10: Közvetítés a svájci Hegyi Nyegyzárlból Horh Lajos énekesével. Perczei-Bonfi jazzzenekar műsora. — 22.45: Zolnai Béla dr. egyetemi tanár franciayelvi előadása Rákóczi francia művelő. — 23.05: Közvetítés a Metropoliszálóból Horváth Rezső és cigányzenekara műsorkal. — 00.05: Hírek.

BUDAPEST II. 17.50: „A kortársak véleménye Liszt Ferencről”. Németh Béla előadása. — 18.25-20.15: Hangfelmérés. — 18.50: „Jánoska belesége”. Kosztolányi Dezső előadása. — 20.20: Babits Mihály beszél Tolstoj: „Háború és béke” e. könyvéről. — 20.50: Hírek.

BUKAREST 10.20: Balettzene lemezek. — 20.15: Szilvást (George Stefanescu gondolka). — 20.45: Alice Nicolasescu dalokat ének. — 21.05: Rádiózenekar. Puccini: Pillangókisasszony, ábránd. Friml: Bolcsdál. Geiger: Egyveleg. Morena: Bécsi keringőegyveleg. Jessel: Szánkón. Cui: Két dal. Fucsk: Induló.

DEUTSCHLANDSENDER 19: Népdalok. — 20.45: Indulók. — 22.30: Hátra- és klarnetszó. — 23: Táncezenekar.

HAMBURG 6: Torna. — 6.30: Berlin. — 18: Népies zene. — 18.40: Gazdák. — 20.10: Berlin. — 22.45: Hangverseny. Aubert: Az érel, nyitány; Blume: Szerenád; Rhode: Dal; Metra: Keringő; Schumann: Vádlásdal; Debussy: Dal; Giordano: Szvit; Mascagni: Paraszthecsulet; Chopin: Kerlingő; Niemann: Kertünnepély; Strauss: Mazurka; Koetter: Induló.

KÖLN 22.30: Hangverseny. Suppe: Nyitány. Köchmann: Keringő. Thompson: Saxofonkettős. Dvorzsák: Mazurka. Dvorzsák: Szláv tunc. Ippolitov-Ivanov: Kaukázusi szvit. Machbeth-Mauss: Saxofonkettős. Eplemann: Keringő. Lindner: Dal. Soussa: Induló.

KÖNIGSBERG 19.20: Fuvós kamarazene. — 20.15: Köln. — 20.45: Fuvózenekar. Schmidt: Induló. Thomas: Mignon, dalok. Strauss: Dal. Kapeller: Dal. Blankenburg: Induló. Bece: Induló. Köpmping: Dal. Schrader: Gavott. Schmidt-Hagen: Indulóegyveleg. Strauss Mazurka. Fucsk: Induló. — 22.35: Köln.

A SZÍV

Egy iskolásfiu naplója
Írta: Edmondo de Amicis

A firenzei kis irnok

— Havi elbeszélés —

Csütörtök, 22-ike.

A negyedik elemibe járt. Kedves kis tizenkét éves fiu volt, a haja fekete, az arca piros és fehér, — legidősebb fia egy vasuti hivatalnoknak, aki, mivel a családja nagy volt, a fizetése meg csekély: bizony elég szűkösen élt.

Az apja nagyon szerette, jó és elnéző volt hozzá: elnéző mindenben, kivéve a tanulást; ezt nagyon is megkövetelte és szigorú volt, mert a fiunak iparkodnia kellett, hogy mennél előbb és jól végezzen, hogy hivatalt kapva ő is segítsen eltartani a családot. Már pedig annak, aki gyorsan akar végezni, sokat kell fáradoznia és dolgoznia.

Giulio — így hívták a fiut — tanult is szorgalmasan, de azért az apja folyton sarkalta és buzdította. Mert az apa már nem volt fiatal és a sok munka is idő előtt megvénytette. Am azért, hogy mennél jobban elváthassa a családját, a sok munka mellett, amit hivatalában el kellett végeznie, még külön munkát is keresett és rendszeren másolni szokott éjszakánként odahaza. Legutóbb egy olyan újságkiadó vállalatot kapott munkát, amely külön címszalagokra másoltatta le az előfizetők nevét és minden ötszáz megírt címszalagért három lírát fizetett. Ez bizony rosszul fizetett újsorámunka volt és nagyon kifárasztotta az apát, aki gyakran panaszkodott is ezért ebéd közben. **11 óra** — A szemeim már fölmondják a szolgálatot — sóhajtott ilyenkor. — Belepusztulok ebbe az éjszakai másolásba.

Egyzer aztán így szólt a fia:
— Engedd meg, édes apám, hogy én dolgozhassam helyetted. Tudod, hogy az én írásom is hajszálíg olyan, mint a tied.

— Nem lehet, fiam, — rázta fejét az apa — neked tanulnod kell. Az iskola sokkal fontosabb, mint ezek a címszalagok. Furdalna a lelkiismeret, ha csak egy órát is elrabolnék tőled. Köszönöm, hogy erre gondoltál, de nem akarom és ne is beszéljünk róla többet.

Giulio nagyon jól tudta, hogy édesapja hajthatatlan ezekben a dolgokban; ő tehát nem is beszélt többet, hanem elhelyett cselekedett. Tudta, hogy az apja pontban éjfélkor abahagyja az írást és bemegy íróbüféből lefeküdni a hálószobába. Néhány-
szor hallotta, mert félbédre az óra üt-

sére; mikor elhangzott az éjféli, rögtön megrecsent a szék s aztán az édesapja lassan bement lefeküdni.

Egy éjszaka Giulio megvárta, míg az apja lefekszik, aztán nesztelenül felöltözött, lábujjhegyen, tapogatózva bement az írószobába, megnyitotta a petróleumlámpát, leült az íróasztalhoz, ahol halomban hevertek egymáson a már megírt címszalagok és mellettük az előfizetők jegyzéke. Aztán irni kezdett, folytatván ott, ahol apja elhagyta... És írt jókedvvel, boldogan, bár kissé félve is, hogy rajtakapják, de a címszalagok egyre szaporodtak. Ő pedig időnként letette a tollat, elégedetten dörzsölte a kezét, majd annál nagyobb buzgalommal fogott újra az íráshoz, fülélve, hogy nem hall-e valami neszt. Száthatvanat írt meg az első éjszakán: — ez éppen egy líra! Ekkor abahagyta a munkát s a tollat szépen letette a helyére, eloltotta a lámpát és lábujjhegyen visszaosont az ágyába.

Másnap délben nagyon jó kedvvel ült le édesapja az íróasztalhoz. Nem vett észre semmit, gépiesen írt, meg se jegyezve a neveket, munkáját csak órászámra becsülte meg és a megírt címszalagokat is mindig csak a rákövetkező napon számlálta meg, a mai számlálás pedig nagyon jól ütött ki, úgyhogy elégedetten veregette meg a fia vállát.

— Bizonny, Giulio — mondta mosolygóva — édesapád még jól bírja a munkát. Tegnap éjjel sokkal többet dolgoztam, mint rendszeren. A kezem még elég fürge és a szemem se hagy cserbe.

És Giulio boldogan mondogatta magában:

— Szegény apám! A kereseten kívül még azt az örömet is megszerzem neki, hogy fiatalabbnak hiszi magát. Rajta hát... folyfásuk tovább!

Fölbátorodva a szép eredményen, ezen az éjszakán is fölkelte éjféli után és még szorgalmasabban dolgozott. És aztán így ment ez éjszakáról-éjszakára — az apja pedig nem vett észre semmit. Csak egyszer kiáltott föl, vacsora közben:

— Különös, hogy mennvi petróleum fogy ebben a házban egy idő óta!

Giulio összerendezte, de a megjegyzésnek — szerencsére — nem lett folytatása. És az éjszakai munka folyt tovább... Csakhogy a szegény fiu, mivel a félelmeit keresztiú dolgozta és sohase aludt eleget, reggel-nként nagyon bágyadtan kelt föl és este, mikor az iskolai dolgozatait csinálta vagy tanult, alig bírta nyitva tartani a szemét. Sőt egy este — életében először — el is aludt írás közben.

(Folytatjuk)

Marika selyemruhája

Marika ott ül édesapja betegágyánál, aki kómában, de olyan szerencsétlenül csuszott le nemrég egy létráról, építés közben, hogy bordáját törté.

A család nagy, hatan gyerekek és Mari-ka, a tizenkétéves kis polgárista, a legidősebb. Az övé most a család gondja. Ő vigyáz a házra. Apa mindig alszik, mintha nem is érdekelné ez a világ. Nem kér semmit, menzavar senkit, csak csendesen, alig hallhatóan piheg az ágyban.

Most, hogy ez a nagy szerencsétlenség történt, anya is vállalt munkát. Mosni jár, hogy mindeniküknek jusson falat kenyér.

Marika már nagy lány. Harmadik polgárista és nagyon jól tanul. Szívesen dolgoznék ő is valamit, de anya mondta, otthon is kell lenni, apát ápolni, a házra vigyázni. Délelőtt, amikor Marika elmegy az apróságokkal, — kit iskolába, kit napközi otthonba vezet — nagyanya van ott a betegnél. Délután Mari-ka a betegápoló.

Marika olyan fáradt. De holnap termé-szetrajz, bizonyosan felel. Tanulni kell. Az éjszaka iszonyúan sajtott apa eltört csontja, anya, aki holtrafáradt a napi munkától, nem ébredt fel, de Marika felriadt nyugtalan álmából. Felkelt, csillapító orvosságot adott a betegnek és addig simogatta szomorú, ráncos, sápadt kezét, amíg csak el nem aludt. Olyan szomorú Marika. Ők kilencen, a család, meg nagyanyó, gyu szeretik egymást. Miért is sújtja az ilyen jóembereket a nagy csapás...

Holnap kilenctől tizig természetrajz. Mari-ka a selyemhernyót tanulja. Eszébe jut, **11 óra** anya megígérte, születésnapjára pirocskát selyemruhát kap. Hogy neki is legyen, mint a többi lányknak... Kicsit elfanyarodik a kis-lány szája. Ha apa beteg, ha anyának mosni kell, nem kell neki selyemruha, kenyérre kell a pénz!!!

Milyen fáradt. Almos. Aludnék! De a ta-mulás... Nini, itt a képen látható, hogy szü-letik meg a selyem. A selyemlepke fehérszárnyu, kövér lomha. Repülni sem tud. Nem is kell neki, hiszen csak egy-két napig él. Ha lerakta apró selyempetét, meghal. A petéket a napsugár melege költi ki és aprón, gyámol-talanul jelenik meg a hernyócska.

Azt a gyöngé, tipegő, apró selyemher-nyót Marika is szeretné megsimogatni. És mintha megérezné a hernyócska, mit gondol Marika, felemeli a fejét, ragyogó fekete sze-me rávillan a kislányra s mintha mondaná: „Hozok én neked majd selyemruhát, meg-lásd!”

Mintha kitágulnának Marika előtt a fa-lak. Napsütötte, szép országoton jár, ame-lyet párosával szegélyez a sok-sok eperfa. Marika nem rest, felmászik a fára, rengeteg eperlevelet szed és odaszórja otthon a se-lyemhernyóknak. Had egyenek! Had lakja-lyemhernyóknak. Had egyenek! A szederlevél fogy, a hernyócskák mohók és falánkok. Keresz-tülrágják magukat a vastag levélrétegen. Semmi sem elég nekik és Marika újra gem-ujra hozza nekik a táplálékot.

Aztán, amikor a hernyók már nagyra-nőtttek, olyanok, mintha a gyomrukat rontó-ták volna. Undorodnak már a szederlevélről. Nem kell! Sokat nyugtalanoknak és mint a betegeket, vackot keresnek maguknak. Megint rávillan az egyik hernyó szeme Marikára: „Fonjuk már a selymet!” Aztán nyelvet ölti Marika elszörnyülködik. Hát nevetlen a her-nyó? De nem! A nyelvéről, apró szájacská-jából finom, vékony selyemszál ömlik ki. Eb-ből a hernyócska előbb hátót fészt magának, mint a pók. De nem vadász a közepéből le-gyekre, mint pókmama, hanem elkezd for-golódni, miközben szájából ömlik a selyem. Magára tekeri, a hátára, a finom, vékony, sok-sok méter selymet.

Marika szeme könnybelábad. Mit csinál hernyócska? Hiszen belefut a selyembe. Mindig kevesebb selyem látszik már be-lőle, végül egészen eltűnik a magatekerte se-lyemgubóban. Nemcsak egy hernyó, hanem kettő, három, sok, mind... De, mintha me-gint kicsillanna a ragyogóan sárga selyemfal mögül a kedves hernyócska ragyogó szemé: „Készül... készül a selyemruha!”

Jön egy bácsi, csörgő pénzt fizet a gu-bóért Marikának és elviszi őket a gyárba. Marika utána fut. Látni akarja, mi történik. A szép selyemgubókat forró vízben meg-forgatják, halálra ég bennük a szép selyem-hernyó. Aztán fiatal lánykák, talán akkorák, mint Marika, legombolyítják a gubókról a selymet.

Finom szálakat feszítenek a selyemből fésűs fogakra és a felfeszített szálak között játékosan, fűrgén bujócskázik a nagy gom-bolyag selyem. Marika szemébe csoda tűnik. A szövészekén szaladgálnak a szálak és a szövészekből ömlik a finom szőtt selyem.

Aztán olyan kamrába viszik a lágy, pu-ha selymet, amelyben apró kódozók keringe-nek a levegőben. A legnagyobb kódo, akkora, mint valami felhő és piros a színe. A zöld kódo olyan, mintha gomolygó füstkarika len-ne. Egy másik felhőcske sárgán, lomhán mo-zog előre és a kék szín olyan ebben a szobá-ban, mint táncoló, finom fátoly.

A színek körülleglik a lánykát, za ap-

rőcska felhők lágyan simogatják, aztán özszedugják a fejüket. Tanácskoznak. „Adjunk magunkból! Mindannyian annyit, amennyi megszépiíti Marikát!”

A szövőteremből nemrég behozott lágy, aranyárga selyem ott kuporodik. Marika előtt. A szinek előtt kerülegtek, aztán kiválik közülük a piros és ragyogóan, bizatós mosolygósan, teljes egészében ráteljeszik a selyemre. A sárga felhő pattog, haragszik, mintha zivatart játszanék, apró pettyek, virágszirmok potyognak belőle a piros kelmele. A zöld füstfelhő elvékonyodik, hajszálódik, apró levelkéik, szárcsák rajzolódnak a vídám, sárga virágszirmok köré.

Aztán felemelkedik a selyem, omlósan, lágyan, imbolyogva, Marikához ér, reáhull, kártya, kártya terül, palástul törlészkedik rá, ruhává változik.

Ragyogóan szép, piros ruha lesz belőle, sárga virágokkal, zöld levelekkel.

A selyem simogat, édesen hizeleg. Marikának örömtől ragyog a szeme. A tükrőben látja, milyen szép az új selyemruha... Finom, lágy a selyem simogatása, puha és meleg és kinyitja a szemét...

Elaludt.

Anyja simogatja. Anya keze ilyen édes, meleg, selymes.

— Elaludtál, Marikám? Jőji, gyerekem, feküdj le! Az éjszaka ugyis virasztottál! Jó gyerek voltál. Látod, segített apán a te ápolásod. Most mondta a doktor bácsi, hamarosan meggyógyul, megint minden jó lesz séte megkapod a selyemruhát is...

Az átlombeli selyemruha van még a Marika eszében:

— Már kaptam selyemruhát. Nagyon szépet. Másikat nem kérek, kenyérré kell a pénz és beleismult anya ölébe, hogy... tovább aludjék.

Reitvenyek, játékok, mókák és egyéb huncutságok

Mejtelések a Tündérország aug. 11-i számából

Betűrejtvenyek: 1. Jelentékeny, 2. Megérett a meggy, 3. Leül, feláll Jolán, 4. Egyenruha.

Névgyerejtvény: Kula.

Osztórejtvény: 1. Csip, 2. Szép, 3. Ilon, 4. Lila, 5. Lali, 6. Alma, 7. Gabi. A vastagon rajzolt első sor: Csillag.

Kockarejtvény: 1. Kati, 2. Arab, 3. Tata, 4. Ibar.

Fogyórejtvény: 1. Péter, 2. Élet, 3. Tev, 4. Et, 5. R.

Mi ez? Árd.

Utórejtvény: Ahány ház, annyi szokás.

Összevert városnevek: 1. Madrid, 2. Berlin, 3. Paris, 4. Róma, 5. Zagreb.

Keresztrejtvény: Vizszintes: 1. Kender, 6. Za, 8. Ez, 10. Teri, 11. Na, 12. Mor, 13. Tér, 14. És, 15. E hur, 16. L. K., 17. H, 19. Tormás. Függőleges: 2. Ez, 3. N, 4. Eger, 5. Tenger, 7. Bicska, 9. Za, 10. Teri, 12. Méri, 13. Turó, 14. El, 17. Im, 18. Lá.

A hibakereső pályáza megjelölés?

A Tündérország nevű több szót készíttatva fordítva nyomunk, s a gyerekek feladata, hogy ki keresse a fordítva nyomtatott szavakat. A hibákat azután beírják a „Megjelölés” szelvénybe, a szelvényt aláírva beküldik. Dezső bácsinak postán, vagy bedobják a Tündérország nevű szekré, e a szerkesztőség folyosóján szerda este, legkésőbb csütörtök reggelig. A hibakereső pályázat megjelölés, továbbá a rejtvenyt és lesteményt beküldők között jutalmakat sorsolunk ki.

A Tündérország multheti számában a következő hibák fordultak elő: za, sem, ed, gyan, si, gyok, gye, si, ah, ed, si, ah, ed, si, kacs, men, né, za, gyok, ah.

A multvasárnap: hibakereső pályázat nyertese Bugadzsija János, könyvtáralmát postán küldjük el Szomborba (Ápatinszka ul. 75).

A rejtvenyeket egészben, vagy részben megjelölték, szép festményt küldtek ne:

Brkics Tamás, Radikovic Béla, Bukovcsik Berci és Márta, Trenessényi Irma, Vaterner János, Csanth Annuska, Kun Erő és Pista, Komlós Gyurka, Gyura Erzsike, Puli, Csák Mária, Rajchenberg Boriska és Gizi, Cseh Irenke és Józsi, Ifj. Döme Dezső, Kis Feri, Bozin Sinisa és Olgica, Kálmán Veronka, Szifka Ilonka, Palkovics Manca, Bence Sándor, Rosenberg Duskó, Kraliovácski Ria, Spiess Anni, Mokus Imke, Baron Gizi, Németh László, Istók Bandi, Molnár Ilonka, Sárassy Vilma, Vild Vera, Bál Piri és Oli, Szigmund I. Juliska, Török Mariska, Janka és András, Nagy István, Kis Margitka, Dragojlovics Milke, Máhe Imre, Nagy Katka, Dancs Ilonka, Tukanics Rudi, Nagy Feri, Apró Erzsébet, Kuktin Misi, Balog Mariska és Bandi, Müller Poldi, Szécsényi Katka és Juliska, Konez Mariska, Fojt Magdi, Moskovics Iván, Káryánszky Pityuka, Tokodi Imre, Szabadi Mari és Dani, Schwandrik Józsi, Szekeres Annus és Józsi, Urbán Margitka és Jolika, Bacsa Ilonka és Pista, Golisz Emke, Németh István, Varga András, Pribbil Janika, Hajdu

tudassa az erdő minden lakosával, hogy okvetlenül elvarom őket a hosszurégi nagy tisztáson és nagyon megsértődöm, ha bárki si visszautasítja a meghívásomat. Kitűnően Nyusznusz kisasszonynak köszö a lelkére, hogy okvetlenül elfogadja. Már azt is tudom, hogy milyen jelmez illenek a legjobban neki.

— Milyen?

— Például — mondta Róka ur és ugytett, mintha milyen elgondolkodnék — például én azt hiszem, hogy Nyusznusz kisasszonynak nagyon előnyösen állna egy róka-jelmez...

— De hol szerezhethé meg? — kérdezte Varju ur.

— Ó, az a legkönnyebb. Éppen a napokban sujtotta mely gyászba nemcs családomat, szegény Muki bácsink elhunytával, akít agyonlőtt az erdősz. Tegnap, amikor arra jártam, láttam, hogy szegény Muki bácsi gyönyörű szőrméje fent diszeleg az erdőszék fákamirájának a gerendáján. Azt igazán megszerethé magának Nyusznusz kisasszony. Ó, milyen gyönyörű lenne bácsi lompós farkával, melyet mint uszályt huzna maga után...

Róka ur azért beszélt ilyen elragadtatással, mert hallotta, hogy háta mögött megrebbent a bokor és tudta jól, hogy Nyusznusz kisasszony ott lapul mögötte.

Mit szépségem a dolgot. Nyusznusz kisasszony nem volt semmivel sem jobb, mint az emberi kisasszonyok, ő is hű volt és nagyon szeretett tetszeni. Most is elképzelve, hogy milyen szép lesz, ha Róka Muki farkát mint hosszú uszályt huzza majd magára után és annyira elragadónak képzelte magát ebben a szerepben, hogy semmi áron sem akart elmaradni a bátról, pedig anyja, a sokat tapasztalt Tapsiné ugyancsak leátkartha beszélni.

— Majd meglátod — mondogatta, — hogy rossz vége lesz ennek a bálnak. Róka ur biztosan forral valamit ellened, azért volt ilyen gondos...
— Jaj, meghalok, ha nem mehetek el a bálba — zokogott Nyusznusz és addig rimánkodott, míg maga az anyja ment el erdészékhez, hogy kölcsön kérje neki Róka Muki bőrt.

Amikor felvette a jelmezt Nyusznusz, bizony még az anyja is kénytelen volt elismerni, hogy az ő lánya lesz a legszebb az erdei bálban. Nyusznusz kisasszony gyönyörű volt Róka Muki vörös bundájában, ahogy lompós farkát mint valami uszályt a karjára akasztotta.

Feszített is, amikor elérkezett a nagytisztásra. Ott volt akkor már az erdőnek aprajánagyja. Eppen telhoid volt és a diszes

báfi közönség vígan gyönyörködhetett egymásban.

Ott feszített Óz ur, kopónak öltözve. Bizony furcsa kopó volt, fején agaskodó kis agacsával. Szarvas Ócsi vadásznak öltözött, Mokusné asszony macskának, Róka koma pedig — akár hiszték, akár nem — libának volt öltözve. Volt nagy kacagás, vidámság, csak gyu zengett belé az egész erdő. Róka ur nagyban tette a szépet Nyusznusznak, aki rókajelmezében jóval bátrabb volt, mint mások, nyul korában. Vidáman táncolt Róka komával és azt sem bánta, hogy a koma jó messzire eláncolt vele a tisztás séré, ahol senki sem járt, legfeljebb az a pár balmészködő nyulacska, akik nagyameresztelt szemekkel figyelték Róka ur minden lépését.

— Pedzi már — sugta az egyik nyul a szomszédjának. — Most jól figyeljünk, hogy el ne szalasszuk a vén ravaszt.

Róka ur ezalatt egy fa mögé táncolt Nyusznuszzal és amikor látta, hogy senki sem veheti észre, miben tőri a fejét, hirtelen megragadta a szegény kis védtelent sé ráordított:

— Kellert neked bálpi! No most megijezted a belepírdiát. Te leszel a ma esti vacsorám!

Nyusznusz keserves sírásra fakult.

— Jaj, jaj nekem! Mezmonda az édesanyám, hogy ne higgyek neked! Mért is nem hallgattam rája?

— Az az én szerencsém, hogy men hallgattál az okos szóra — mondta diadalmasan Róka ur és megcsattogtatta a fogát, hogy beharapjon Nyusznúka nyakába, amikor előugrott a bokrok közül négy nyulacska. De micsoda nyulak voltak azok! Széles hátukon megfeszült a nyulbőr és alóla kilógott hosszú farkincájuk. Nagy esáholva rávetették magukat Róka urra, mert nem voltak mások, mint az erdőszék tascsko-kuyái.

— Bennünket ugyan nem hívtál meg a jelmezbálra — mondták, amikor leteperték Róka urat — de mi hivatlanni is eljöttünk, mert volna egy kis számolni valónk vied. — Azzal nekiesetek és úgy megrázták, hogy három nap múlva jött csak magához.

Nyusznusz kisasszony ezalatt gyorsan kibújt a „jelmezből” és kód előttem, kód utánam, úgy elszaladt, hogy a többi vendég tihette volna hirtelen a nyulak. De azok olyan jól mulattak, hogy észre sem vették sem a házigazda, sem Nyusznusz kisasszony eltűnését. Táncoltak kiválóan kivirtulással. Nyusznusz kisasszony pedig ezalatt jó melege fészkében odabújt az édesanyja mellé és a füllebe sugtata:

— Mégis csak neked volt igazad édesanyám! Ezentul mindig rád hallgatók.

A kis narancs

Most ki fogtok nevetni, hogy a narancs szót nagy betűvel írom, ugye gyerekek? Ja, csakhogy az nem enniváló narancs ám!

Egy helyes, selymesszőrű kutyust hívtak így. Azaz, mi adtuk rá ezt a fura nevet, mert nem tudtuk igazába, hogy is hívták?

Még otthon voltam születésemnél, de már nagyleányka számba mentem.

A kutyák, azaz minden állat iránti szeretetem általánosan ismerték falumban.

Ezért megszóltott egyik szomszédaszonyunk, nem-e vennék pártfogásomba egy helyes kutyukát, akit az ő „Bundássuk” nem szível. A fia után szaladt a vásárba — mesélte tovább — igen ügyes kis állat, de hűbába, ha egyszer a „Bundás” nem akarja megtűrni! Persze örömmel vittem haza. S miután sarga színű szőre volt, meg olyan helyes gömbölyű teste, elneveztük Narancsnak.

Roppant okos kiskutya volt. Ha a házunk előtt folyó kis patakából a kacsákat vagy a libákat kellett kiterelni, csak rámutattunk a miénkire, hogy ezeket Narancskám! Ugy ki-kerekítete őket, még ha száz idegen volt is közte, mint a parancsolat!

Ajtót nyitni, zsebkendőt fölvenni vagy a kertből az idegen tyukokat kikergetni, mind-ezt pontosan és kedvesen elvégezte.

Egyszer egyikünk után elfutott a szomszéd mezővárosba, anélkül, hogy észrevettük volna. Keressük azután, hol a Narancs, hol? Nincs és nincs. Volt nagy sírás, hiába, a kis kutya nem került elő.

Valami egy hét múlva, zuhogó esőben, hallunk ám az ajtón kaparászást, ugrálást. Kiszaladunk, mi lehet? Hát szegény kis Narancs, csuromvízes, sáros a fölismerhetetlen-ségig!

Csak mikor vihancolt, nyalta a kezünket, meg bujt a ruhánk mögé, láttuk, hogy a mi elveszettnek hitt kis kedvesünk került meg! Persze volt nagy öröm, fürdetés, etetés, amennyi csak jól esett! Ezentul azután nem is kellett marasztalni, nem szaladt többé utánunk vagy egy évig.

Ugyáltszik, mégis megfedkezett időmul-tán nagy utikalandjáról, meg utánunk som-polygott, ha hazulról elmentünk.

Velem szeretett leginkább elmenni, mert magam is fiatal voltam, végigugráltam vele a falut. Amint egyszer ugra-bugráltunk, jön velünk szembe egy nagy mézáraskutya. Kis kutyám, védelmet keresve, mellém osont.

De az a szörnveteg előkereste tiltakozá-som ellenére mellőlem. Nem bántott, csak jászott vele.

Hanem veszedelmes játék volt az!

Hívtam kutyusomat, hogy ne elegyedjen ilyen egyenetlen társal játékba, de nem fogadott most az egyszer szót. Ugyáltszott, hiszelgett kissé hiszágának, hogy ilyen nagy kutyá övele szóba áll. Ahogy én nézem ijedten és tiltakozom, egyszer csak a szájába veszi és körülfut egy nagy körben vele.

Mikor ismét odaértek hozzám, leteszi a szájából kutyukámát, hát uramfia, megfojtotta!

Lám csak egyszer nem fogadta szavamát és pórul járt szegényke! Nagyon, nagyon sajnáltam kedves kis kutyámat, de hiába, már nem segíhettem rajta!

Szöke néni

Jelmezből az erdőn

A szél egy újságlapot kergetett végig az erdei uton. Róka koma megszorgolatta és korgó gyomorral állapította meg, hogy valami ételféle lehetett becsomagolva. Sajnos, most már csak a szaga volt a papírosban, za ételt régen elfogyasztotta valami éhes száj. Róka koma is éhes volt és ez a jó szag még csak fokozta az étvágyát. Kinjában olvasgatni kezdte, hogy mi van ráírva a papírosra. Nagy betűkkel ez ékeskedett az egyik oldalán: — Fényes jelmezből a Vigadóban!

— Hopp! — kiáltott fel Róka ur séboldog meglepedettséggel sűrített végig agyafurt homlokán. — Hopp! Meglesz a ma esti vacsora!

Nagy sebbel-lobbal felkereste Kányáné asszonyt és Varju urat, akik tudvalevően az erdő hirhorDOI. — Jónapot, jónapot — mondotta barátságosan és megállt a fa alatt, ahol Varjuék és a Kánya-család busan károgott az éhségtől.

— Jónapot! — felelték azok kelletlenül. — Mit parancsol?

— Bizony egy nagy szíveséget szeretnék kérni Önöktől — felelte illedelmesen Róka ur. — Nem lennének szívesek kihirdetni az erdőben, hogy nagy jelmezből rendezek ma este a hosszuréti erdő gyan tisztításán?

— Mi az, hogy jelmezből? — kérdezte csodálkozva Kányáné asszony.

— Az egy olyan bál, amelyre mindenki annak öltözködik, ami nem, illetve mindenki másnak öltözik, mint ami.

— Ugy? — mondta Varju ur, de látszott a csőrén, hogy egy szót sem ért az egészből. Róka koma magyarázni kezdte. — Jelmez például az, ha én nyulnak öltözködöm vagy Cirmos kisasszony kutyának ...

— Értem már, értem már — károgta rá Kányáné.

— Hát ha érti, akkor legyen szíves és

Mária, Stankovics Melania, Tóth Ilonka, Zelic Katica, Bársony Valeria, Nagy Katica, Máthé Imre, Kovács Sárika, Pajcs Ljubica, Vecsera Mária, Schumacher Imre és Lili, Szalai Mária, Bugadzsjia János, Lebovics Józsi, Göb Pirike, Bonnet Vilma és Rezső, Rada Márton és Magda, Acs Károly és Gabi, Nagy Takács Tivadar, Gmyr Irénke, Lakatos Gizike és Rózsi, Kelemen Karola, Gál Gyula és Lali, Papp Zsófi, Budanovics Pisti, Gabriel Aca és Ilonka, Benkó Vilmos, Kovács János, Maurer Vali, Gubik Gizi, Ceszti Ilonka, Adamski Jenő, Koroknai Zsófi, Sörös Matild és Pisti, Virág Janika, Pokornyi Valika, Bódy László, Tolnai Ferike, Horváth Pítvu, Szatmári Jucika, Zoll Karica és Jakszka, Divild Mária, Hermann Józsi, Szivátski Verica és Sanyi, Harangazó Jani, Hádinger Géza, Bozsó Dezső, Blümmér Hedi, Rapcsó Eszti, Gellér Gizike, Gyóti Sanyi és Bócsi, Cvetkó Emil, Barczal Bócsi, Szalma Katica, Pánczél László, Pek Gyula, Trifunovic Olgica.

A sorshuzásnál Pribbil Janikának (Barnatski 14) kedvezett a szerencse. Az **Union cukorkaüzlet** csokoládéjára szóló utalványt szerkesztőségünkben vegye át. Bonnet Vilma és Rezső (Maszarikova 1), a **Hering Studio** fényképére szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Vild Vera (Hadzics Szveticscseva 6), a **Mignon cukrászda** öt süteményéből szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Held Eri és Brudinak Petrograd (Sokol-ska 5), postán küldjük el a **Petrikovich-Ruff** cukorkaüzlet csokoládéjára szóló utalványt. Czabok Ibolyka a szubotocai szerkesztőségünkben vegye át jutalmát.

A kishajósok kifejtéséért **Kovács Sárika** (Gen. Vasicsa 6) az **Union cukorkaüzlet** csokoládéjára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Virág Janika és Klári (Koroszka 29) a **Foto Boulevard** fényképéről szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Kelemen Karola (Futoski put 98) a **Mignon cukrászda** öt süteményére szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Adamski Jenő (Safarikova 29) a **Foto Iván** fényképére szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Felleghi Magdi könyvjutalmát postán küldjük el Vrnjaeska Banijára.

TALALÓS KÉRDÉS

Közlő: Németh László

1. Melyik ár írószer?
2. Melyik ár hírnök?
3. Melyik ár száll?
4. Melyik ár állatlakás?
5. Melyik ár régi nép?
5. Melyik ár gazdálkodik?

BETŰREJTŰVÉNYEK

1. Nyíró György 2. Bozsó Dezső

SR **CS** **U**

3. Apró Laci 4. Balázs Pirt Ernő

VVV **RT** **B**

10 A a

A

NEVJEGYREJTŰVÉNY

Közlő: Gyurcsik-Jucika

MIKU LAJOS

A névjegyben az illető lakóhelyét is megtalálhatjátok.

KOCKAREJTŰVÉNY

Közlő: Kühner Ilke

1. Koszorúba 'ont gyümölcs

2. Nyílás a szájkban

3. Öreg jó feles. ékezteti

4. Cincogó kis állat

OSZLOPREJTŰVÉNY

Közlő: Németh Irén, Anikó és Erzsi

1. Pál ur becéző neve

2. Annus komoly neve

3. Lajos becéző neve

4. Ebbe trunk

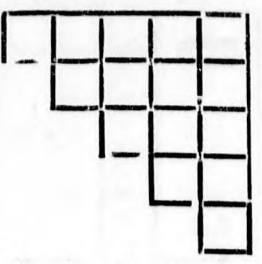
5. Maska becéző neve

6. Sárolta rövidíve

A vastagon rajzolt első sor betűi felülről lefelé olvasva egy Szubotica melletti fürdő nevét adják.

FOGYÓREJTVÉNY

Közli: Péter Károly

1. Élénk szín
2. Sejtéd lesz beőle
3. Tész mas szóval
4. Vissza: ételhez:ítő
5. Massa hangzó

MI EZ?

Közli: Szieber Kató és Évi

- K-val idő
M-mel finnév
P-vel az uccán van nyáron
B-vel ital
T-vel lakoma

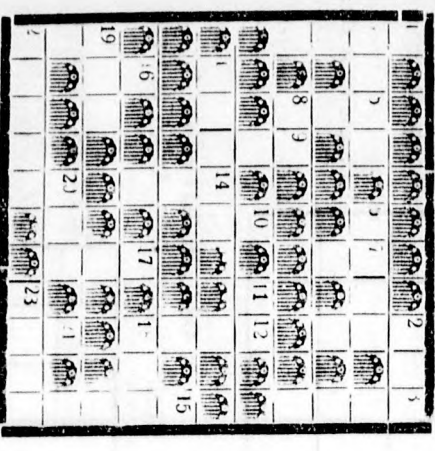
ÖSSZEKEVERT VÁROSNEVEK

Közli: Fehling Cica

1. Köbergniks
2. Szedeg
3. Rádorbe
4. Estudapb

KERESZTREJTVÉNYEK

Közli: Balázs Piri Ernő

- Vízszintes:** 2. Férfinév, 4. Erdélyi város, 6. Férfinév, 8. Rangjelző, 11. Okozat szülője, 13. Ragasztóanyag hozzá, 18. Vigyázó, 19. Edény, 20. Csók, 22. Operációhoz szükséges valami, 23. Olasz tó.

- Függőleges:** 1. Van ilyen tető is, 2. Földműves szerszám, 3. Női név, 5. Északdunabánsági város, 7. Nem fél, 9. Könyvben sok van, 10. Adakozik, 12. Sepri lessz belőle, 14. Menyasszony, 15. Pincében szokott lenni, 16. Készítés, 17. Nyit, 19. Ilyen futó is van, 20. Kettős mássalhangzó, 21. Házifilát.

SZÁMTANREJTVÉNY

Közli: Juhász Janika

Egy kecske megy két kecske előtt, egy kecske megy két kecske között, egy kecske megy két kecske után.
Hány kecske van összesen?

ÖSSZEKEVERT FIU- ÉS LEÁNYNEVEK

Közli: Könyvi Bözsike

1. Tasip, 2. Zsóde, 3. Liomos, 4. Zsiób,
5. Alkri, 6. Adagm.

egyejtés

Betűrejtvények:

1. 2.
3. 4.

Névjegy rejtvény:

Fogyó rejtvény: 1. 2. 3.

4. 5.

MI ez?

Oszlop rejtvény:

Kockarejtvény:

1. 2. 3. 4.

Összekevert fiu- és leánynevek: 1. 2. 3. 4. 5. 6.

Találos kérdés: 1. 2. 3. 4. 5.

Összekevert városnevek:

Számlán rejtvény:

Hiba kereső:

A beküldő neve és címe:

Dezső bácsi postája

Gyerekek! Néhány vasárnap nem üzenek leveleitekre a Tündérorszámban, mert nem tartózkodom Noviszádon. Azért csak küldjétek be szorgalmasan a megfejtéseket, festményeket, sőt levelet is írhattok. Majd ha visszajövök válaszolok mindenikre.

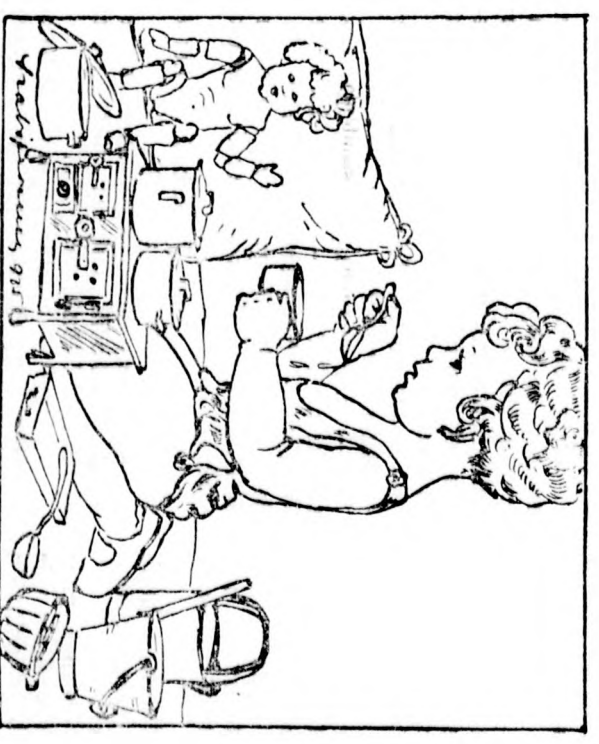
A megfejtéseket és festményeket hozzáadtok be ezentul is a Tündérorság szerkesztőségébe, majd postán elküldik nekem. A jutalmak átviteléhez szükséges utalványokat is pontosan megkapjátok mindig a szerkesztőségben. Csupán a könyvjutalmak érkeznek meg majd kissé később, de azért mindenki megkapja, aki nyert.

A DEZSŐ BÁCSI VASÁRNAPI MEGYER MELEKIEK. — VETRESZTI: DEZSŐ BÁCSI

Főzőcske

Nagy nap van ma: Ilka baba nevenapja,
A sok jó falatot egyedül ő kapja.
Főz is neki Panni, finom haboskávét,
S tészélébe diót, cukrot, csokoládét

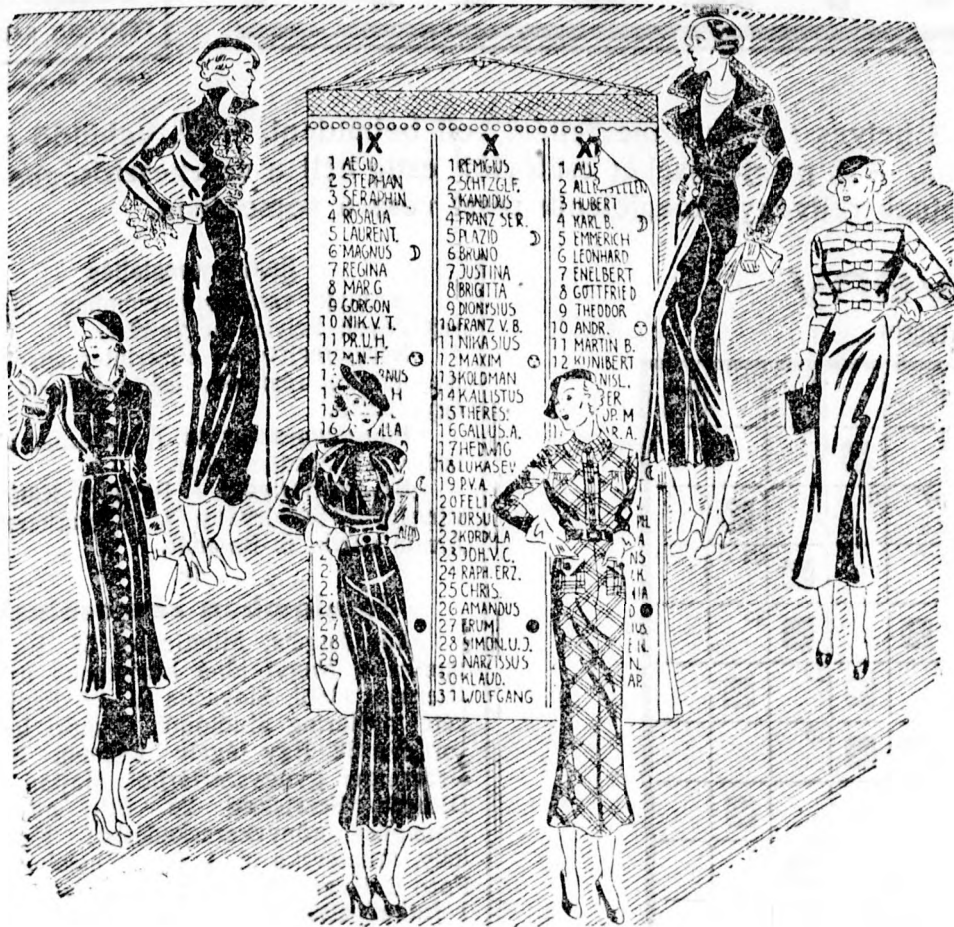
Fessélek ki a képet
ízlelések szerint.
A testményt azután
küldjétek el a Tündérorság szerkesztőségébe.

Aki a legszébb testményt küldi be, a **noviszádi Union cukorkaüzlet** csokoládéját nyer.

A testőpaiavazat szuboticoi nyertese a szuboticoi cukorkaüzlet csokoládéját kapja. A petrovgrádi nyertes pedig ez ottan **Ruff cukorkaüzlet** csokoládéját.

A beküldő neve és címe:

A Reggeli Ujság divatmelléklete

(Ungar Willy skiccei)

A divatnaptár őszi szövevényeit ír elő

Már már alig tudjuk megérteni, hogy volt idő, amikor szövevényeket egyáltalában nem viseltek s még a legzordabb téli hónapokban is csak selymet vagy selyemmel bőszesen átszőtt kelmét hordtak.

Ez az ugynevezett konjunktúra idejében volt, a gyors meggazdagodás idejében, ami természetesen ráütötte a divatra is a pazarlás bélyegét.

Amikor azonban újra visszatértünk a régi nyugodtabb életmódhoz s amikor az infláció által okozott megrázkódtatásokat kiheverve életünk újra a szokott mederbe terelődött, akkor a divat terén is újra urrá lett a józanság, a mértékletesség. Ekkor már nem az volt a nő célja, hogy mindenáron hatást és feltűnést keltsen, hanem az, hogy minden alkalomra megfelelően öltözködjék.

Ilyen előzmények után a szövevényeket is vissza kellett helyezni régi jogaiba, úgyhogy ma már ismét olyan jelentőségnek és népszerűségnek örvend, mint a századfordulókor s a rákövetkező két évtizedben.

Téved, aki azt hiszi, hogy a szövevény csak strapacélokra szolgál, mert a divattervezők már nem egyszer tettek komoly kísérletet arra, hogy gyapju-kelméből szép délutáni modelleket állítsanak elő. Ebben az igyekezetükben természetesen segítségükre vannak a nagy szövődék, amelyek érdekesebb szöveteket gyártanak, mert nyilvánvaló, hogy a közönséget csak szép és tetszetős mintákkal lehet meghódítani.

Ezek a szövetek belső összetételükben is meglehetősen sokoldalúságot és változatoságot árulnak el s vannak például csillagó fonalakkal átszőtt gyapju-anyagok, amelyeknek nem lesz nehéz a selymet kiszorítaniuk.

Az új őszi ruha formája minden igénytelensége mellett is nagyon sajátos, mert súlyt helyeznek a szimpatikus és nem mindennapi vonalakra. Kerülnek minden kísérletet és szélsőséget, hogy eltalálják az igazi vagyis az általános érvényességű formát.

Az anyaghoz és a szabáshoz hasonlóan fontos természetesen a ruha színe s éppen

ezen a téren minden kívánságot kielégít az új divat, amely olyan szinszabadsággal lép meg bennünket, ami eddig teljesen ismeretlen volt. Az ideai divat nem ír elő színárnyalatokat és nem diktál „divatszint“, miáltal a választást minden nő egyéni ízlésére bizza. Az őszi ruhák tehát nagy szinpompát tárnak elénk s alkalmunk lesz megcsodálni az őszi természet hangulatait zöld, borvörös, rozsdabarna és hasonló színárnyalatokban, miközben persze a fekete, mint mindig, ezuttal is vezető szerepet játszik.

Bár a szép szövet már önmagában is jól mutat, a délutáni ruhákat rendszerint mégis érdekes díszítésekkel ékítik, amelyek szövevényeknél sokszor szükségesnek is mutatkoznak.

Első modellünk délutáni „Princess“-ruhát mutat be, amelynek gallérija a múlt század divatjára emlékeztet, csipkedíszekkel, zöld vagy borvörös szövetből.

Következő modellünk középen gombolt tunika-ruha, amelyet az átmeneti időben, a szép őszi napokban viselünk. Az átmenet hangsúlyozására a gallériját és ujját prémel szegélyezzük.

Harmadik modellünk: elsőrangú délutáni gyapju-ruha, amelynek részei alul harangalakban ugranak szét, miáltal ugynevezett ernyő-szoknyát kapunk. Ezt a ruhát paszellszínű csipkékből összeállított plaztron s a ruha anyagából készült csokor díszíti.

Mellette: kimondott sport-szövevényruha, délelőtti sétára vagy hivatalba. Ezt a ruhát később kiegészíthetjük egy szörme kabátkával s megvan a teljes őszi viselet.

Egészen újszerű típus a következő modell, a kosztümhöz hasonló szövevényruha, amely a férfi viselethez való hasonlatossága miatt frakkruhának is nevezhető. Ezeket a ruhákat is prémezzük, de nem erősen, mert egy vékony prémcsik untig elég.

Utolsó skiccünk: egyszerű szövevényruha keresztben futó blendékkal, amiket középen csokorba kötünk s amelyek a felsőkaron is ismétlődnek. Ezt a ruhát könnyű anyagból kell előállítani, hogy ne legyen esetlen.

Ebből a néhány skiccből is meggyőződhetünk arról, hogy divattervezők a gyárakkal szövetkezve bizonyára nagy sikerre viszik az őszi szövevényruhát.

SPANG

női divatszalon

Novisád, Kralja Petra ulica 23, emelet

Ajánlja az igen tisztelt hölgyeknek a közeledő szezonra tökéletes, szakszerű és gondos munkáját. :: ::

Pontos kiszolgálás! - Olcsó fazonárak!

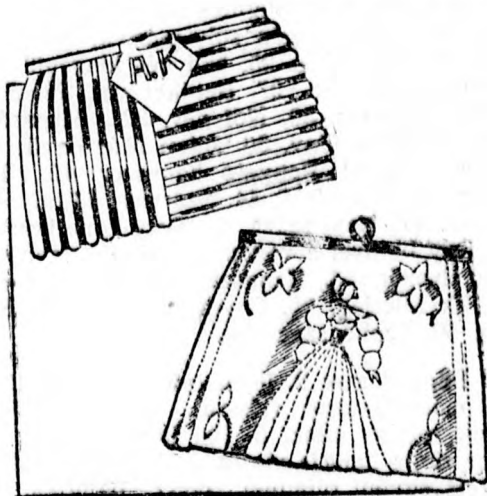
Ha jön az őszi,

be kell szereznünk a cipőket is. A tapasztalat igazolja, hogy még a nagyigényű nők is elég négy pár cipő, mégpedig 1. sportcipő, az esős napokra, rendesen magasszárú vízhatlan fűzős cipő, 2. délelőtti cipő, alacsony sarokkal, középszínű anyagból, 3. délutáni cipő, középszínű anyagból, sötétebb sarokkal és 4. estélyi cipő, amelynek legkedveltebb fajtája a szandál-forma, brokáthoz hasonló sokszínű, fémmel átszőtt anyagból. A sima arany és ezüstcipő, ugyilátszik, kiment a divatból.

Képünkön erre a négyféle cipőre mutatunk be egy-egy mintát.

Varrott díszítési kiegészítő

a legújabb divatjelszó. A díszítés a kiegészítő nagyságától és céljától függően helyenkint egészen elenyésző, máskor pedig szinte otrombán erős. A mindennapi használatra szánt kiegészítők felső skiccünk mutatja be, míg az alsó skicc az esti kiegészítőre tüntet fel mintát. Ezeknél az ugynevezett félplasztikus varrott díszeket alkalmazzuk, legtöbbször antik stílizált kivitelben.

Fagylaltgép Gyorsfőző
SZENES
Schelltox Nguogou

I. UNGARORSZÁG

Novisád, 1935 augusztus 18

R · E · J · T · V · É · N · Y · R · O · V · A · T

augusztus 18
rejtvény szelvény

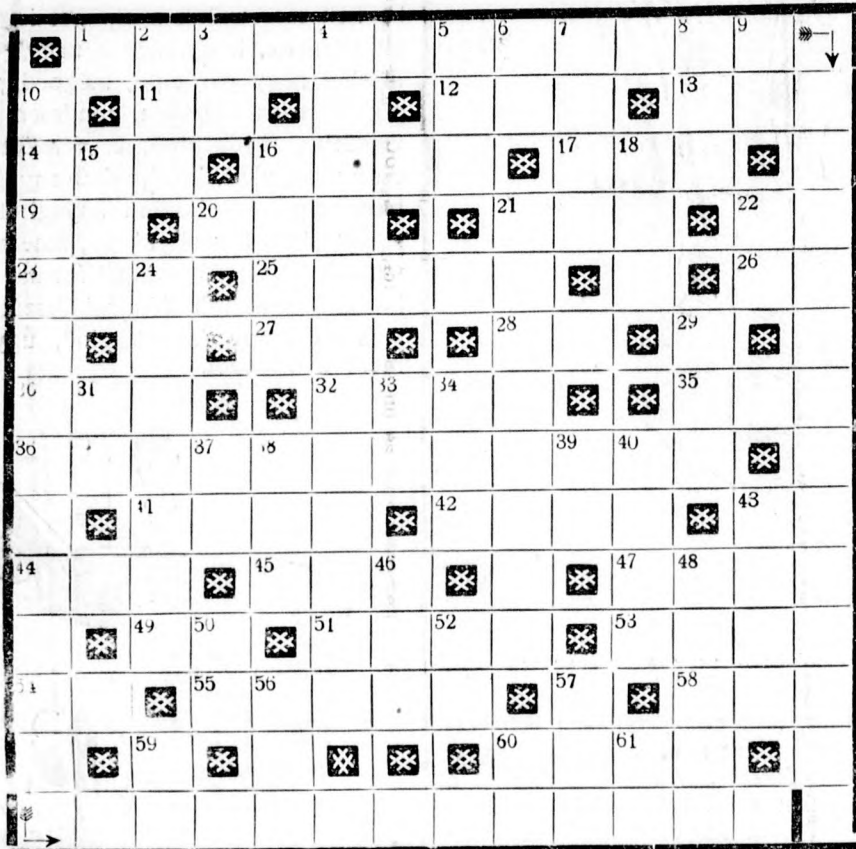
→ Kívágni. ←

Rovatvezető: Vig Erzsébet

Tudnivalók. Legalább két helyes rejtvény megfejtést kell beküldeni. — A beküldő pontos címét írja alá. — A megfejtéseket csüförtök estig kell a szerkesztőségbe eljuttatni, a rejtvényt szelvény kíséretében. — Akinek rejtvénye megjelenik részt vesz a sorsoláson.

Keresztrejtvény

Közli: Sévity Bojka, Temerin

Megfejtésül beküldendő a vízszintes 1, 36 és a függőleges 4, 10 sorok.

Vízszintes: 1. Caurts-Mahler regény címe a nyíl irányában. 11. Állat lakás. 12. Nem oda. 13. Így nevezik népiessen a fűszerüzletet. 14. Sav teszi. 16. Ebből igen sok kijut az embernek. 17. Ara betűi összekeverve. 19. Nemzet. 20. A harangütés mély hangja. 21. Egy betűvel a végén súly mérték. 22. Tiltó szó. 23. Méh-lakás. 25. Női név idegenül. 26. Betű fonetikusan. 27. Betűket vet. 28. Személyes névmás. 30. Női név. 32. Megszólítás. 35. Ez is fény. 36. Jókai Mór egyik regény címe. 41. Rengető hangszer. 42. Tanonc. 43. Ezer felé. 44. Szarvas fájta. 45. Apósa. 47. Nem száza. 49. Betű fonetikusan. 51. Egy betűvel a végén, ezt kinába igen sokan élvezik. 53. Hangszer. 54. Esemény rugó, ék felesleg. 55. Orvos idegenül. 58. Bőven. 60. Szabó szerszám.

Függőleges: 2. Ilven cső is van. 3. Kétös mássalhangzó (vissza). 4. Jókai Mór egyik regény címe. 5. Fal idegenül. 6. Az olasz skála hangja vissza. 7. A korlát és összetett egyéni olimpiai olasz bajnoka. 8. Fejérmegyei nagyközség. 9. Vissza: óóó. 10. Rákosi Viktor egyik regény címe a nyíl irányában. 15. Menyasszony. 16. Fiu név becézve. 18. Lap betűi keverve. 21. Nepal fővárosa (Brit patronatus). 22. A vízszintes 22. 24. Kedvelt zsidó női név melynek több neves történelmi viselője volt. 29. A vasúti menetrendben előforduló rövidítés. 31. Két egyforma magánhangzó. 33. Göre két betűje. 34. ooo itt volt már elment. 37. Vissza: Bay magánhangzó nélkül. 38. E. O. I. 39. Anna két betűje. 40. Észet sziget a keleti tengeren. 43. Férfi név. 46. Szülő. 48. Ezen él a jó taligás ló. 50. Két egyforma mássalhangzó. 52. A költő és író teszi. 56. Stb. — latinul. 57. Női énekhang. 59. Szivárványalak. 60. Szabószerszám-fele. 61. oo mp — ezt a korhelyokra mondják.

Tanár Ur kérem...

Közli: Hajdu M. Noviszád

1. Kitől származik az az elmélet, hogy a fény az éter keresztregzése.
2. Mi volt Jovánovics Jovan Zmaj népies neve
3. Ki a Miki Maus feltalálója.
4. Ki írta meg Jézus leghíresebb életrajzát.
5. Kik a Mamelukok?

★

Betűrejtvények

Közli: Biró István, Noviszád

1. Rék 8 M	2. Fogadás ül
Közli: Karabé István 3.	Közli: Sztás József Noviszád 4.
Ság ság ság ság	Szarvas Szekfü o AJ
Közli: Sáfrány Imre, Paslcsevo 5.	6.
s s s É	E E E

Rejtvénymegfejtés

A múlt vasárnapi számban megjelent rejtvények helyes megfejtése:

Keresztrejtvény: Vízszintes sorok: 1. A majomtalpu rém. 66. Tekervény. 63. Ezer-egyéjszaka.

Függőleges sorok: 1. Alborák. 5. Oszatlan. 11. Madagaszkár.

Betűrejtvények: 1. Páris. 2. Különös kívánság. 3. Szivárvány. 4. Fogaskerekű. 5. Ármin uszik. 6. Bajadér.

★

Jutalomban részesülnek

Acz Angéla, Mileticseva 57. Egy kézimunka a Nagyfejőné kézimunka üzletéből. Csernyai Gabi, Slovačka ul. 27. Fényképfelvétel a Hering Studióból. Gömöri Irén, Batorijeva 32. Egy tégely Lehman krém a Grossinger gyógyszerárból. Majtan Mihály, Djordje Servickog 28. Egy ajándék a Schmolka könyvkereskedésből. Nagy Mihály, Milesevska ul. 4. Egy fényképfelvétel a Foto Boulevardnál. Virág Pál Cara Dušana 47. 1 futballbelső, Zanbauer Ottó sportáru üzletéből. Fekete Ildikó, Vel. Kikinda, egy Lechner ajkruzt a Heller i Vázsonyi cégtől.

Vasárnapi nyereményeink:

Fényképfelvétel Studio Heringné

Egy ajándék

Schmolka

könyv- és papírkereskedés és hirdetőirodából (Apoló-tp)

Fényképfelv. Foto-Boulevardn

Egy tégely „Lehmann” krém a

„Grossinger” gyógyszerárból

1 drb. futballbelső, Zanbauer Ottó.

Zanbauer Ottó

sportáru üzletéből, Fruskogorszki put 5.

F.E. Durke & Co. rakományárúdoszlávtal
kizárólagos képviselőjétől

Lechner ajkruzt

Heller és Vázsonyi

kozmetikai gyárából Veilka Kikinda

Egy kézimunka

özv. Nagyfejőné

kézimunkaüzletéből, Boulevard

Ló a jogorvosn!